

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ YAZMA
KAZANIMLARININ VE DERS KİTAPLARINDAKİ
ETKİNLİKLERİN YARATICI YAZMA BECERİSİNE
UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ**

ASLIHAN UYGUN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZİRAN, 2019
MUĞLA**

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ YAZMA
KAZANIMLARININ VE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN
YARATICI YAZMA BECERİSİNE UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ

ASLIHAN UYGUN

Eğitim Bilimleri Enstitüsünce
"Yüksek Lisans"
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 14.06.2019

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Didem ÇETİN

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Nigar İPEK EĞİLMEZ

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Nuray KAYADİBİ

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

HAZİRAN, 2019

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün ~~24/05/2019~~ tarih ve ~~280/3~~ sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24/7 maddesine göre, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Aslıhan UYGUN'un "2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Kazanımlarının Ve Ders Kitaplarındaki Etkinlikleri Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğunun İncelenmesi" başlıklı tezini incelemiş ve aday ~~16/06/2019~~ tarihinde saat ~~15:00~~ da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ~~60~~ dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin **kabul** edildiğine ~~ay. birliği~~ ile karar verilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Didem ÇETİN
Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Nigar İPEK EĞİLMEZ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Nuray KAYADİBİ

Üye

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Kazanımlarının ve Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğunun İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 14/06/2019

Aslıhan UYGUN

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ YAZMA KAZANIMLARININ VE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN YARATICI YAZMA BECERİSİNE UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ

Aslıhan UYGUN

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Didem ÇETİN

Haziran 2019, 154 Sayfa

Öğrencilerin kendi yaşantı ve tecrübelerini, gözlemlerini, algıladıklarını, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını yansıtabilecekleri, dilini ustaca ve etkili kullanabilecekleri bir yazma eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun beraberinde, Türkçe Dersi Öğretim Programı ve kazanımlarının, ders kitabı etkinliklerinin oluşturulmasında, yazma öğretimi sürecinin her aşamasında öğrenciyi aktif kılan ve diğer dil becerilerini kullanmayı gerektiren yaratıcı yazma yaklaşımına yer verilmelidir.

Bu çalışmanın amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın incelenen dokümanlarını, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki (5, 6, 7, 8) yazma etkinlikleri oluşturmaktadır. Çalışmada veriler, doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” kullanılarak betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programındaki 28 yazma kazanımı ve Türkçe ders kitaplarındaki 185 yazma etkinliği incelenerek bu kazanımlardan ve etkinliklerden hangilerinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının sınırlı bir kısmının, yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Bu kazanımlar 5 ve 6. sınıflarda eşit sayıda iken, 7 ve 8. sınıflarda, çok fazla olmamakla birlikte, yaratıcı yazmaya uygun kazanım sayısının artış gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkçe ders kitaplarındaki toplam 185 yazma etkinliğinden 78’inin yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu; bu etkinliklerin en fazla 5. sınıf, daha sonra sırasıyla 6, 8 ve 7. sınıf düzeyinde yer aldığı

tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmacılara ve eğitimcilere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yazma, Yaratıcı Yazma, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Kazanım, Ders Kitabı, Etkinlik.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE SUITABILITY OF THE WRITING OBJECTIVES SET IN THE 2018 TURKISH CURRICULUM AND ACTIVITIES IN THE TEXTBOOKS FOR THE CREATIVE WRITING SKILL

Aslıhan UYGUN

Master Thesis, Department of Turkish Teaching

Supervisor: Dr. Instructor Didem ÇETİN

June 2019, 154 Pages

There is a need for writing education where students can reflect their own experiences, observations, perceptions, imagination and creativity, and use their language skillfully and effectively. In addition to this, creative writing approach which makes students active and requires the use of other language skills should be included in Turkish Course Curriculum and objectives, textbook activities and each phase of the process of writing instruction.

The purpose of the current study is to determine the suitability of the writing objectives set in the 2018 Turkish Course Curriculum and writing activities in the Turkish textbooks for the creative writing skill. To this end, the case study design, one of the qualitative research methods, was used.

The examined documents of the current research is comprised of the 5th, 6th, 7th and 8th grade writing objectives set in the Turkish Course Curriculum and the writing activities in the 2018 Turkish textbooks (5th, 6th, 7th and 8th grades). The data of the current study were collected by using the document analysis method and analyzed through the descriptive analysis technique by using the “Form of Evaluation of the Suitability of the Writing Objectives and Activities for the Creative Writing Skill”. By analyzing the 28 writing objectives in the Turkish Course Curriculum and 185 writing activities in the Turkish textbooks, it was determined which of these objectives was suitable for creative writing.

As a result of the current study, it was found that a limited number of the writing objectives in the 2018 Turkish Course Curriculum are suitable for developing the creative writing skill. While these objectives are in equal number in the 5th and 6th grades, they increased in the 7th and 8th grades, though not to a great extent. Moreover, 78 of the 185 writing activities in the Turkish textbooks were found to be suitable for developing the creative writing skill and the highest number of these activities was

found in the 5th grade followed by the 6th, 8th and 7th grades. In this connection, suggestions were made for researchers and educators.

Key Words: Writing, Creative Writing, Turkish Course Curriculum Objectives, Textbook, Activity.

ÖN SÖZ

“Yazmak, yaşamak demek değildir; yaşamanın dışına çıkmaktır.” Cendrars’ın sözü beni bu çalışmaya yönelten ilk adımlardan biridir. İnsanoğlu yüzyıllardır yazmakta ancak yazdığıının dışına çıkmada, yaşamı çeşitli şekillerde yorumlamada, zorlanmaktadır. Buradan yola çıkarak öğrencilerin farklı ve yaratıcı düşünmesinde, okullarda kullanılan Türkçe Dersi Öğretim Programının ve Türkçe ders kitabı etkinliklerinin farklı düşündürme ve yorumlamaya uygunluğu incelenmek istenmiştir.

Bu doğrultuda araştırmada, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğu incelenmiştir. Araştırma beş bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde giriş başlığı altında problem durumu, araştırmanın genel amacı ve alt amaçları, araştırmanın önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir. İkinci bölümde kuramsal çerçeveye yönelik yazma becerisi, yazma sürecinin aşamaları, yazı türleri, yaratıcılık, yaratıcı yazma, yaratıcı yazma süreci, yaratıcı yazmaya engel durumlar, Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2018 Türkçe Dersi (5, 6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programında yer alan yazma kazanımları, Türkçe ders kitabı etkinlikleri üzerinde durulmuş ve çalışmaya yönelik ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın modeli, incelenen dokümanlar, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizi alt başlıklarına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde araştırmanın alt amaçları incelenerek bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Beşinci bölümde ise araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar, konuya yönelik tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca, zorlu olduğu kadar güzel geçen bu süreçte; gösterdiği anlayış, paylaştığı bilgiler ve yol göstericiliği için benden yardımını ve desteğini esirgemeyen, çok değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Didem ÇETİN’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışmama fikirleriyle ışık tutan değerli hocalarım Doç. Dr. Hatice FIRAT’a, Dr. Öğr. Üyesi Nigar İPEK EĞİLMEZ’e ve Türkçe Eğitimi Bölümü’ndeki tüm hocalarıma da teşekkürlerimi sunarım. Aklımda yüksek lisans yapma fikri yokken bu maceraya atılmamı sağlayan, beni her aşamada destekleyen canım arkadaşım Merve ÖNEN’e, ilk günden itibaren yüksek lisans sürecini paylaştığım arkadaşım Saadet ÜNLÜ’ye, çalışma aşamamda fikirlerini aldığım arkadaşım Arş. Gör. Betül KOPARAN’a ve desteklerini her daim yanımda hissettiğim tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Ayrıca öğrencilerin her sorununa gönülden yardım eden, çalışmamın teslim aşamasında büyük yardımı olan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü personeli Çağlayan SEVİNÇ’e ve tüm enstitü çalışanlarına sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak bugünlere gelmemde hakkını ödeyemeyeceğim annem Hatice UYGUN’a ve babam Kaya UYGUN’a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Canım annemin ve babamın anısına...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	ix
TABLolar DİZİNİ	ixiii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ	xv
EKLER DİZİNİ	xvi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Genel Amacı	4
1.2.1. Alt Amaçlar	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sayıtları	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.6. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yazma Becerisi	8
2.1.1. Yazma Sürecinin Aşamaları	10
2.1.2. Yazı Türleri	13
2.2. Yaratıcılık	14
2.3. Yaratıcı Yazma	17
2.3.1. Yaratıcı Yazma Süreci	20
2.3.2. Yaratıcı Yazmaya Engel Durumlar	23
2.4. Türkçe Dersi Öğretim Programı	24

2.4.1. 2018 Türkçe Dersi (5, 6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda Yer Alan Yazma Kazanımları.....	27
2.5. Türkçe Ders Kitabı Etkinlikleri.....	34
2.6. İlgili Araştırmalar.....	36
2.6.1. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar.....	36
2.6.2. İlgili Yurt İçi Araştırmalar.....	38

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni).....	43
3.2. İncelenen Dokümanlar.....	44
3.3. Verilerin Toplanması.....	46
3.4. Veri Toplama Araçları.....	47
3.5. Verilerin Analizi.....	47

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	50
4.1.1. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 5. Sınıf Yazma Kazanımları.....	50
4.1.2. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 6. Sınıf Yazma Kazanımları.....	55
4.1.3. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 7. Sınıf Yazma Kazanımları.....	59
4.1.4. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 8. Sınıf Yazma Kazanımları.....	64
4.2. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	72
4.2.1. Yaratıcı Yazmaya Uygun 5. Sınıf Yazma Etkinlikleri.....	72
4.2.2. Yaratıcı Yazmaya Uygun 6. Sınıf Yazma Etkinlikleri.....	86
4.2.3. Yaratıcı Yazmaya Uygun 7. Sınıf Yazma Etkinlikleri.....	101
4.2.4. Yaratıcı Yazmaya Uygun 8. Sınıf Yazma Etkinlikleri.....	110

4.3. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin, Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar	117
--	-----

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar ve Tartışma.....	120
5.1.1. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar.....	120
5.1.2. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar.....	122
5.1.3. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin, Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumuna İlişkin Sonuçlar.....	124
5.2. Öneriler	126
KAYNAKÇA	128
EKLER	135
ÖZGEÇMİŞ.....	135

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Yazma Kazanımı Sayıları	44
Tablo 2. İncelenen Ortaokul Türkçe Ders Kitapları	45
Tablo 3. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinlik Sayıları	46
Tablo 4. Yaratıcı Yazmaya Uygun 5. Sınıf Yazma Kazanımları	50
Tablo 5. Yaratıcı Yazmaya Uygun 6. Sınıf Yazma Kazanımları	55
Tablo 6. Yaratıcı Yazmaya Uygun 7. Sınıf Yazma Kazanımları	59
Tablo 7. Yaratıcı Yazmaya Uygun 8. Sınıf Yazma Kazanımları	64
Tablo 8. 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Düzeyinde Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Kazanım Sayıları	70
Tablo 9. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler	72
Tablo 10. 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler	86
Tablo 11. 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler	101
Tablo 12. 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler	110
Tablo 13. Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan ve Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Etkinlik Sayıları	116
Tablo 14. Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumu	117

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar.....71

KISALTMALAR DİZİNİ

- akt. :** Aktaran
- MEB:** Millî Eğitim Bakanlığı
- s. :** Sayfa
- SIÖA:** Sözlü İletişim Öğrenme Alanı
- TDK:** Türk Dil Kurumu
- TÜİK:** Türkiye İstatistik Kurumu
- vb. :** ve benzeri
- YÖK:** Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu.....	122
--	-----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde başta problem durumu, araştırmanın genel amacı ve bu amaca bağlı alt amaçlar olmak üzere araştırmanın önemi, sayıltıları ve sınırlılıkları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca bu bölümde araştırmaya yönelik tanımlar da yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz zamanda teknolojinin hızla gelişmesi sonucu, toplum içindeki bireylerin teknolojinin hızlı gelişimini takip etmeleri ve bu gelişmelerin yanında kendilerini yenilemeleri gereklidir. Bireylerin bu gelişime uyum sağlamalarının tek yolu, iyi bir eğitim almalarıdır. Bu nedenle ülkeler, ulusal ve evrensel değerleri tanıyan, değerlere katkısı olan, kendini gelecek yüzyıllara taşıyacak, sorunlarla baş edebilen, düşünme ve algılama gücü yüksek, karşılaştığı sorunlara kısa sürede farklı çözümler üretebilen bireyler yetiştirmek için eğitim sistemlerini yeniden yapılandırmaktadırlar. Yaratıcı çözüm üreten, düşünen, sorgulayan, eleştiren, düşünce ve görüşlerini yazılı ve sözlü olarak en iyi biçimde dile getirebilen bireylere her alanda ihtiyaç duyulmaktadır. Bu özelliklere sahip bireyler yetişmesi için öncelikle, bireylerin temel dil becerilerinin gelişmesi gerekir. Bu bağlamda eğitim sistemlerinde, hem hayal gücünün hem de çözümleyici düşünme yeteneğinin geliştirilerek bireyin yaratıcılığının önünü açan yeni beceri, yöntem ve tekniklere yer verilmesi gerekmektedir.

Bilimsel çalışmaların çoğu, yaratıcı düşünme becerilerinin uygun eğitim programlarıyla desteklendiğini belirtmektedir. 1980'li yıllardan itibaren Batı ülkelerindeki eğitim programlarında, yaratıcılık kavramı ön plana çıkmış ve yaratıcılığa önem verilmiştir. Bireylerde, bilişsel becerilerin yanında duyuşsal becerilerinin de geliştirilmesi

amaçlanmıştır. Avrupa ve Amerika'daki birçok okul ve üniversitede, yaratıcı düşünme becerilerini gerçekleştirmek üzere yaratıcı yazma dersleri verilmektedir. Yaratıcı yazma derslerinin verilmesindeki ana düşünce; bireyin kendi içindeki yaratıcı gücü keşfetmesini, kendi imkânlarını, sınırlarını, başarılı olmasını ve ilgi alanlarını görmesini, kendine öz güveninin oluşmasını sağlamaktır (Kuvaç, 2008).

Yaratıcı problem çözme, yeni problemlere orijinal çözümler bulma gibi becerilerin geliştirilmesi sadece kişisel özelliklere bağlı değil, aynı zamanda ciddi ve bilimsel olarak hazırlanan eğitim programlarıyla da yakından ilgilidir. Eğitim programlarının bu hedeflere ulaşmasında, bireylerin temel dil becerilerinin geliştirilmesi ilk sırada yer almaktadır. Bu sebeple eğitimin her kademesinde dil öğretimi önem arz etmektedir.

Dil, bireyin bilincini oluşturan, benliğini biçimlendiren temeldir; bilincin köklerine, bilinçaltının derinliklerine uzanan başlıca insansal işlevdir (Vardar,1982, s.12). Dil, genel anlamda insanların gördüklerini, hissettiklerini ve fikirlerini işaret ya da sözcüklerle paylaştıkları bir sistemdir (Güneş, 2016). Dil sayesinde insanlar birbiriyle iletişim kurabilir, aktarılanları anlamak için dilden yararlanabilir. Dil, bir öğrenme ve zihin geliştirme aracıdır. Birey, dili kullanarak öğrenme becerilerini geliştirir ve dil bireye düşüncelerini düzenleme, sıralama, ilişkilendirme genişletme gibi fırsatlar sunar. Dil, sosyal gelişim aracıdır. Birey etkileşim yoluyla dili keşfeder ve geliştirir. Böylece bireyin çevresiyle etkileşimine ve kavrayarak öğrenmesine temel oluşturur.

Ülkemizde ana dili eğitimi, Türkçe derslerinde yapılmaktadır. Türkçe derslerinde bireylere düşünme güçlerini geliştirme, dilsel becerileri kazandırma ve sosyalleşme süreçlerine katkıda bulunma gibi temel amaçları kazandırabilmek söz konusudur. Dil becerileri; bireylerin dinlediklerini, gördüklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlaması ve yine bunları aynı şekilde karşı tarafa anlatması şeklinde açıklanabilir. Dilsel becerilerin kazandırılması dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dört ana beceriye dayanmaktadır. Bu beceriler birbirinden ayrı değil, birbirini tamamlayıcı bir ilişki içerisindedir. Bu beceriler içinde yazma becerisi, diğer dil becerilerinden daha sonra ve daha yavaş gelişmekte ve çokça pratik yapmayı zorunlu kılmaktadır.

Yazma becerisinin gelişmesinde, öğrencilerin zorluk yaşamalarının sadece yazmanın kendinden kaynaklanan sorunlara bağlı olmadığı düşünülmektedir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde Türkçe ders kitaplarında bulunan klasik yazma etkinliklerinin de

uygulanması hem öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutum geliştirmelerine hem de yazmayı zor bir beceri olarak algılamalarına neden olmaktadır.

Ülkemizdeki araştırmalarda birçok eğitimci ve yazarın eğitim sistemimizi, öğrencilerin düşünmelerine fırsat vermemesi, yaratıcılıklarını baskılaması, ezberci ve baskıcı olması yönünden eleştirmektedir. Sever (2004), Türkçe dersinin bir sanat dersi de olduğunun yeterince anlaşılabilmesi; öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneklerinin geliştirilmemesi, dil becerileri alanlarında uygulamalı çalışmalara yer verilmeyişinin; öğrencilerin düşünebilme, yaratıcı olabilme ve etkili iletişim kurabilme yeterliliklerini olumsuz etkilemesi, alanyazında özellikle vurgulanan Türkçe öğretimi sorunları olarak ortaya çıktığını söylemektedir.

Öğrencileri düşünmekten yoksun tutan, yaratıcılıklarını baskılayan, otoriter bir eğitim öğretim sistemi içinde yazma becerisinin geliştirilmesi oldukça zor gözükmektedir. Çünkü yazma, birden fazla işin bir arada yapıldığı bir beceridir. Düşünme ile birlikte hareket eden ve kendinden yeni bir şeyler ortaya koyan yaratıcı bir süreçtir. Her çocuğun karakterinde doğuştan bir doğal anlatım yeteneği olduğu gibi, doğal yazma yeteneği de bulunmaktadır. Çocuğun kendini ifade edebilmesi için her iki yeteneğe de ihtiyaç vardır. Ancak eğitim sistemleri ve öğretim programları; düşünmekten uzaklaştıran, yaratıcılığı engelleyen ve baskıcı yapılar sergilediğinde, kendine has düşünme ve üretme bastırılır. Bu durum sonucunda çocuk artık sözlü ve yazılı anlatım yeteneğinin kendinde var olan bir özellik olduğunu unuttur. Çünkü ondan istenen; kendi duygu ve düşüncelerini, gözlemlerini ve deneyimlerini yazılı olarak anlatması değil; içselleştiremediği, ezber, doğal olmayan düşünceleri aktarmasıdır.

Öğrencilerin kendi yaşantı ve tecrübelerini, gözlemlerini, algıladıklarını, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını yansıtabilecekleri, dilini ustaca ve etkili kullanabilecekleri bir yazma eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla beraber Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımlarının ve ders kitabı etkinliklerinin oluşturulmasında, yazma öğretimi sürecinin her aşamasında öğrenciyi aktif kılan ve diğer dil becerilerini kullanmayı gerektiren yaratıcı yazma yaklaşımının, yazmadaki belirtilen problemleri muhtemel ortadan kaldıracığı düşünülmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin, yaratıcı yazmaya uygunluk durumunu ortaya koymak amacıyla çalışmanın temel amacı aşağıda verilmiştir.

1.2. Araştırmanın Genel Amacı

2018 yılında yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2017-2018 eğitim öğretim yılında ikinci kademedede sadece 5. sınıflarda uygulamaya konulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2018-2019 eğitim öğretim yılında tüm kademelerde öğretim programının yenilendiğini ve güncel hâlinin uygulanacağını duyurmuştur. MEB 2018 eğitim öğretim yılında, öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabını kaldırmış, metinler ve etkinliklerin bir araya getirildiği ders kitaplarının kullanılacağını belirtmiştir. Bu çalışmanın genel amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazma becerisine uygunluğunu incelemektir.

1.2.1. Alt Amaçlar

- a) 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumu nedir?
- b) 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumu nedir?
- c) 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerin, yaratıcı yazmaya uygun kazanımlarla eşleşme durumu nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Demokratik ve çağdaş ülkelerde, eğitimde okur-yazar oranını yükseltmek o ülke için oldukça önemlidir. Günümüzde her birey fırsat ve imkân eşitliği sağlandığında okuma ve yazmayı öğrenebilmektedir. Ancak bir şey gözden kaçırılmamalıdır. Okuma ve yazmayı öğrenen bireyler her yazıyı okuyabilir fakat zihnindekileri bir kâğıda aktarmakta çok zorluk yaşar. Düşündüklerini yazıya planlı bir şekilde geçiremez.

Göçer (2018), sözlü ifade bütün önemine rağmen, yalnız başına yeterli değildir. Sözün zaman ve mekân içinde yayılmasına hizmet edecek olan yazı ile ifadedir. Hele bugünkü

kültür hayatında yazı ile ifadenin büyük bir yeri vardır. Yazı ile ifade, bundan başka, önemli bir öğretim ve eğitim aracıdır (s.58).

Güneş (2016), duygu, düşünce ve hayallerini açık ve anlaşılır olarak yazma, çeşitli zihinsel becerileri gerektirir. Öğrenciler bu beceriler yoluyla düşüncelerini sıralamayı, sınırlamayı, düzenlemeyi, yazı amaçlarını belirler ve kuralları uygulamayı öğrenirler (s.157). Bu becerilerin kazanılmasında Türkçe öğretmenlerine de büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluklar yazma alışkanlığı ve sistematik düşünme gibi temel amaçlarla bütünleştirilmelidir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimleri ile bir konuda görüşlerini ve tezlerini dilin imkânlarından yararlanarak, yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015). Bu amaçlar gerçekleştirilirken de yazma becerisinde önemli bir yeri olan yaratıcı yazma ortaya çıkmaktadır.

Yaratıcılık kavramıyla doğrudan ilişkili olan yaratıcı yazma; kişinin bir konudaki duygu ve düşüncelerini, düş gücünü kullanarak özgürce kâğıda dökmesi anlamına gelmektedir (Oral, 2003). Yaratıcı yazmada hayal gücünden yararlanmak, alışılmışın dışına çıkmak, farklı fikirler ortaya atmak, orijinalliği yakalayabilmek ve zevk alarak yazma gibi durumlar ön plandadır.

Günümüze kadar “yaratıcı yazma” konusuna yönelik çeşitli tezlerin, makalelerin, akademik çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Ancak 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı yazma kazanımları ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri üzerinde yaratıcı yazmaya yönelik hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Türkçe ders kitapları, yazma becerisi ve yaratıcı yazma konularında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen veriler ışığında, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcılık düzeyine ilişkin yeni fikirler ve uygulamalar ortaya konabilir. Ortaya konan yeni fikirler, bu konuda yapılacak olan çalışmalara ışık tutabilir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Hazırlanan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” konusunda başvuru uzman görüşleri yeterli kabul edilmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2018 Türkçe Dersi Öğretimi Programı’nda yer alan (5, 6, 7 ve 8. sınıf) yazma becerisi kazanımları ve 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan yazma etkinlikleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yazma: Yazma; duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılması; düşünceyi, duyguyu, olayı, tasarlananları, görülüp yaşananları yazı ile anlatmak; binlerce yılda oluşmuş şekil ve sembollerin, uzun tekrarlar sonucu öğretilmesiyle duygu ve düşünceleri kurallara uygun olarak ifade etme becerisidir (Demir, 2012).

Yazma Eğitimi: Yazma becerisinin, yani duygu düşünce ve fikirlerin belirli sembollerle kâğıda dökme becerisinin birtakım yöntemlerle verildiği eğitime denir (Bulut, 2012). Yazma becerisinin belli prensipler ve yöntemler dâhilinde hedef kitleye kazandırılması amacıyla verilen eğitimidir (Çeçen, 2015, s.131).

Yaratıcılık: Yeni düşünce şeması içinde, daha önce oluşturulmamış bağlantılar kurabilme, yeni yaşantı, tecrübe, fikir ve ürünler oluşturabilme veya anlam dünyamızı yeniden yapılandırma, bireyler veya toplum için gerçekliğe uygun bir yenilik eklemektir (Ataman, 2011).

Yaratıcı Yazma: Öğrencilerin farklı yollarla duyuşsal ve bilişsel olarak yazmaya hazır duruma getirildiği; her öğrenciye uygun farklı ve zevkli, bireysel ve iş birliğine dayalı yazma etkinliklerinin uygulandığı, oluşturulan metinlerin paylaşımına önem verildiği ve ürünün yanında sürecin de tümel olarak değerlendirildiği; tüm yazma süreçlerinde yaratıcılığın desteklendiği süreç merkezli bir yazma yaklaşımıdır (Maltepe, 2006, s.15).

Öğretim Programı: Okullarda ulaşılması gereken amaçları, bunları gerçekleştirecek dersleri ve konuları sıralayan, öğretmene bu işte rehberlik edecek düşünceleri kapsayan kılavuza öğretim programı denir (Arslan, 2001, s.30, akt. Melanlıoğlu, 2008).

Kazanım: Öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılarla öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir (2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı, 2006, s.11, akt. Bulut, 2012).

Etkinlik: Öğretim programları için hazırlanan kazanımları gerçekleştirmek amacıyla öğretmenler rehberliğinde, öğrenciler tarafından yapılan türlü eğitsel çalışmalardır (Odabaşı, 2007).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde “yazma becerisi”, “yazma sürecinin aşamaları”, “yazı türleri”, “yaratıcılık”, “yaratıcı yazma”, “yaratıcı yazma süreci”, “yaratıcı yazmaya engel durumlar”, “Türkçe Dersi Öğretim Programı”, “2018 Türkçe Dersi (5, 6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı’nda yer alan yazma kazanımları”, “Türkçe ders kitabı etkinlikleri” üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışmaya yönelik ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1.Yazma Becerisi

Dil eğitiminin temel hedefi, bireylerin dil becerilerini geliştirebilmektir. Dil becerileri anlama ve anlatma olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Anlama becerileri, dinleme ve okumadır. Anlatma becerileri ise konuşma ve yazmadır. Bireyler ilk olarak dinleme daha sonra konuşma, okuma ve en son da yazma becerisini kazanmaktadır. Temizkan’a (2014) göre yazmak birikim, donanım, tecrübe isteyen bir alan olduğu için en son ve en zor gelişen dil becerisidir.

Yazma ve konuşma, bireyin kendini dışı vurmada kullandığı iki temel yoldur. Bu beceri sayesinde birey duygu ve düşüncelerini karşı tarafa aktarabilir. Bu iki becerinin zihinsel birkaç ortak noktası bulunsa da zihinsel, özellikle fiziksel süreçler açısından önemli ayrılıklar gösterir (Karadağ ve Maden, 2014). Konuşma becerisi küçük yaşlarda başlarken yazma becerisi için aynı şey söz konusu değildir. Konuşma fonetik, yazma becerisi ise şekillere dayanan daha karmaşık bir yapıdadır. Günümüzde fizyolojik yetisi olan her birey bir konu hakkında yahut kendi duygu, düşüncesini aktarmada konuşmayı seçer. Bu konuda yazma becerisini seçen kişi sayısı oldukça azdır. Bu nedenle yazma becerisinin geliştirilmesi de bir o kadar zorlaşmıştır. Çünkü bireylerin bu beceriden uzak kalma istekleri, onlara zor gelmesi veya belli kısıtlamaların getirilmesi yazmaya karşı da bir ön yargı oluşturmuştur.

Yazma, önceden belirlenmiş ortak kod ve sembollerle anlamın aktarılmasıdır. Kendini ifade etme isteğinin sonucu olarak gerçekleşen yazma işi esas olarak düşüncenin dışı vurumudur (Karadağ ve Maden, 2014). Göçer, (2010) yazmak eylemini; “Seçilen bir konuda duygu, düşünce, hayal ya da özgün fikirleri bir düzen ve bütünlük içinde yazıya aktarma işi” olarak değerlendirir. Yazma, işlem olarak zihnimize yapılandırılmış bilgi, düşünce, duygu ve istekleri belli kurallara uygun olarak yazıya aktarma çalışmalarıdır. Süreç olarak zihinde başlayan ve harflerin yazılmasına kadar süren aşamaları kapsamaktadır (Güneş, 2016, s.156).

Yazma, fikirleri kalıcılaştırmak ve sözün sınırlarını aşmak demektir. Yazma sayesinde duygu ve düşünce alışverişi kolaylaşır. Yazmanın gerçekleşmesi için birey kendi yaşadıklarından yola çıkarak duygu ve düşüncelerini ifade etmelidir. Sezgi, duygu ve düşüncelerin ölçütlere uygun bir bütün olarak aktarılmasını hedefleyen yazma, yaratıcı olmayı gerekli kılan bir etkinliktir (Ataman, 2011). Yazma, yaratıcılık ve düşünmeyle ilişkisi bulunan bütünsel bir süreçtir (Ataman, 2017, s.98).

Yazmak, insanın kendi iç dünyasını görebilmesini sağlar. İçindeki cevheri keşfedebilmesine, zihninde yarattıklarını somutlaştırabilmesine olanak sağlar. Hafızanın yükünü azaltır, her şeyi zihinde saklamak zorunda bırakmaz. Ayrıca yazma soyut düşünmenin gelişmesinde de önemli rol oynar. Yazmayı seven ve bu konuda kendini geliştiren bireyler de toplumun sosyal, siyasi, ekonomik vb. (ve benzeri) tüm alanlarda bilgilenmesini sağlayabilir.

Bir toplumun gelişmesi ve ilerleyebilmesi için yazması gerekir. Geleceğini görebilmek için geçmişini yazması gerekir, toplumun aydınlanabilmesi için güncel hâlini yazması gerekir. Kısacası yazıya dayalı üretim yapması gerekir. Bireylerin hangi konuda ve türde olursa olsun, yazdıkları her yazı bir ürettir. Toplumu aydınlatacak, ufkunu genişletecek bir eserdir. Bireylere küçük yaşlardan itibaren yazma konusunda duyarlılık kazandırılmalı ve yazı bilinci oluşturulmalıdır. Çünkü yazma bilinci ve duyarlılığı yazma becerisinin temelini oluşturmaktadır.

Ülkemizde konuşarak kendini çok iyi ifade eden öğrencilerde, düşüncelerini kâğıda dökmelerini isteyince bütün isteklerinin sona erdiği görülmektedir. Günümüzde mektup yazan, günlük tutan, hikâye yazmaya çalışan öğrencilere pek rastlayamıyoruz. Öğrencilerin yazılı ürünleri sosyal medya paylaşımları, telefon mesajları veya alelade biçimde yazılmış elektronik postalardan öteye gidememektedir. Yazmayan beyinler,

zamanla sıg beyinlere dönüşmektedir. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2016 yılı verilerine göre, 6 ve daha yukarı yaştaki okuma yazma bilen oranının yüzde 94,1'e yükseldiği belirtilmiştir. Ülkede okur-yazar oranı yüksek olsa da bunun aktif ve etkili kullanımının olmadığı görülmektedir. Bu durum ülkenin gelişip kalkınma düzeyini de etkilemektedir. Bu nedenle sadece konuşan bireylerin değil, aynı zamanda yazabilen bireylerin yetiştirilmesine de önem verilmelidir.

Yazma becerisinde uygulama önemli bir yer tutar. Çünkü bu beceri yazı yazmakla öğrenilir ve geliştirilir. Yazma eğitiminin de temel noktalarından biri yazdırmaktır. Bunun içinde öğrencilerin düzeyine uygun konular seçilmeli, yazma derslerine yönelik ayrı bir ders saati ayrılmalı, öğrencilerde yazmaya istek uyandırılmalı, yazma çalışmaları basitten kolaya olacak şekilde aşamalara ayrılmalı ve yazma hayatın her alanına uyarlanabilmelidir (Demirel, 2000).

2.1.1. Yazma Sürecinin Aşamaları

Her metnin belli amaca ve okuyucuya yönelik yazılması yazma sürecinin iki önemli unsurunu ortaya koymaktadır. Yazma sürecinde kullanılacak ifadeler, metnin amacı ve okuyucu kitlesi göz önüne alınarak oluşturulur ve daha sonra yazıya aktarılır. Yazmaya başlamadan önce konunun belirlenmesi ve geliştirilmesi gibi yazma sırasında da düşünölmeye devam edilir ve yazı daha da geliştirilir. Bu süreç bir döngü hâlinde devam eder ve sonunda bir metin oluşturulur. Öğrenciler yazma süreçleri ile ilgili bilinçlendirilmeli ve bu süreçler öğrencilerde alışkanlık hâline getirilmelidir. Bu alışkanlığı kazandırmanın, yazma becerisini geliştirmede önemli bir yeri vardır (Yıldırım, 2018).

İyi bir yazılı anlatım ürününü elde etmek ve yazma çalışmalarının başarıyla sonuçlanabilmesi, yazma çalışmalarının belli aşamalardan geçmesine bağlıdır. Karatay (2015), bu aşamaları 'hazırlık', 'yazma taslağı oluşturma', 'gözden geçirme: geliştirme-düzenleme', 'düzeltme' ve 'yayınlama: paylaşma' olarak sıralamaktadır. Bu yazma süreci içinde çeşitli etkinlikleri ve öğrenciyle birlikte çalışmaları barındırmaktadır. Bu aşamalar:

1. Konu seçimi ve sınırlandırması,
2. Konunun tasarlanması; ana maddesinin belirlenmesi,
3. Konu ile ilgili araştırma, gözlem ve deneylerin yapılması; mesajın belirlenmesi,

4. Yazma planının oluşturulması; anlamlı bir bütün şekilde fikirlerin yazılması,
5. Yazının değerlendirilmesi gibi karmaşık ve çaba gerektiren çeşitli süreç ve çalışmalardan oluşmaktadır.

Güneş (2016), yazma sürecinin gelişim aşamalarını şu şekilde açıklamıştır:

A. Yazma Öncesi Aşama

Bu aşamada, ilk olarak öğrencinin yazma sürecinde kullanacağı materyalleri hazırlaması gerekir. Daha sonra öğrencilerin zihin hazırlığı yapılarak öğrenciler yazmaya hazırlanmalıdır.

1. Zihinsel Hazırlık: Yazma sürecinin bel kemiği olan bölümdür. Çoğu araştırmacı, zihninde yazacaklarının tasarısını yapamayan öğrencilerin, yazma sürecinde başarılı olamayacağını vurgulamaktadır. Öğrencilerin zihinlerinin hazır hale gelebilmesi için bazı çalışmalardan faydalanılır. Bunlar; ön bilgileri harekete geçirme, konu belirleme, amaç, yöntem ve teknik belirlemedir.

a) Ön bilgileri harekete geçirme-konu belirleme: Ön bilgilerin hatırlanması, düzenlenmesi metnin yazımında kolaylık sağlar. Bu nedenle yazma etkinliğine başlamadan önce gerçekleştirilmelidir. Öncelikle zihinde bütün bilgilerin gözden geçirilmesi gerekir. Bu amaçla öğrencilere çeşitli sorular sorularak geçmişte öğrenilen bilgiler, fikirler hatırlatılmalıdır. Böylece öğrencilerin konu seçimlerinde ve konu belirleyebilmelerinde yardımcı olunmalıdır. Eğer konu belirlenmiş ise konu hakkında öğrencilerin ne bildikleri, deneyimlerinin neler oldukları sorulabilir.

b) Amaç belirleme: Yazma çalışmaları bir amaca yönelik olmalıdır. Amaç belirlendiği takdirde öğrenci yazma sürecine hâkim olabilir ve yazmaya uygun teknikleri daha rahat seçebilir. Öğrenciler amacını belirlerken onlara sınırları çizilmiş düşünceler verilmemeli, sorular yönelterek düşünmeye teşvik edilmeli, amaçlarını belirlemede ipuçları sunularak rehberlik edilmelidir.

c) Yöntem ve teknikleri belirleme: Seçilmiş olan konuya uygun yazma yöntemi ve tekniklerini belirlemek önemlidir. Öğrencilere rehberlik edilerek, öğrenciler çeşitli teknikleri seçmeye yönlendirilmelidir.

d) Tür ve sunu şeklini belirleme: Öğrencilerden seçtikleri konuyu hangi türde yazacaklarını belirleme çalışmalarıdır. Öğrencilerin farklı türleri tanıması sağlanarak, yazmaya karşı korkuları ortadan kaldırılmalıdır.

2. Zihinsel Tasarım: Zihinsel hazırlık evresi tamamlandıktan sonra yazının zihinsel tasarım evresine geçilmelidir. Öncelikle yazma için seçilen bilgilere sıralama, sınıflama, birleştirme, düzenleme, kontrol etme vb. işlemler yapılmalıdır. Kullanılacak kavramlar ve kelimeler belirlenmeli, bilgiler basitten karmaşığa, genelden özele olacak şekilde verilmelidir. Bu evrede de öğretmen, öğrencilere çeşitli sorular yönelterek süreci yönetmeli ve düşüncelerin netleşmesine yardımcı olmalıdır. Ayrıca bu süreçte yazma kurallarından da öğrencilere bahsetmelidir. Kısacası öğretmen rehber konumda desteğine devam etmelidir.

Yazma, düzenli düşünme alışkanlığı kazandırması bakımından önem taşır. Yazma, birleştirme, planlama, dönüştürme, düzenleme gibi bilişsel kontrol gerektiren bölümleri içeren ve üst düzey düşünmeyi gerektiren bir etkinliktir. Yazma süreci çok sayıda karmaşık duruma dayalı bir karar verme sürecidir (Kuvanç, 2008).

B. Yazma Aşamaları

Zihinsel tasarımın kâğıda döküldüğü aşamadır. Hem zihinsel hem de fiziksel süreçler birlikte yürütülmektedir. Bu aşama metinleştirme, gözden geçirme ve paylaşma işlemlerini kapsamaktadır.

1. Metinleştirme: Yazının ilk taslağı oluşturulur. Bu taslak iki şekilde ele alınır. İlk olarak yazının genel düzenlenmesi, ikinci olarak mantıksal düzenlenmesi yapılmaktadır.

a) Yazının genel düzeni: Yazı, genel düzen içinde giriş, gelişme ve sonuç olarak ele alınmaktadır. Giriş kısmında; oluşturulan yazının amacı açıklanır, önemli yerlere dikkat çekilir ve çalışmayla ilgili genel bilgiler verilir. Gelişme ise yazının en uzun kısmıdır. Burada ana fikir ve yardımcı fikirlere yer verilir. Ayrıca düşünceyi destekleyici örnekler, grafikler, görseller vb. kullanılır. Sonuç kısmında verilmek istenen esas mesaj bir kez daha vurgulanır veya etkili bir sonuç cümlesiyle yazı sonlandırılır. Bütün bu süreçler öğrencilere çeşitli etkinliklerle öğretilmelidir.

b) Yazının mantıksal düzeni: Yazının mantık düzeni; yazıyı oluşturan unsurlar, unsurların birbiriyle bağlanması ve anlamayı kolaylaştıran yapıdan meydana gelmektedir. Bu unsurları kelimeler, cümleler ve metin oluşturmaktadır. Fikirlerin mantıksal düzen içinde sıralanması için basitten karmaşığa, genel bilgilerden ayrıntılı bilgilere doğru gitmek gereklidir.

c) Yazıya çarpıcı bir giriş belirleme: Yazının giriş cümlesi özenle seçilmelidir. Yazıya dikkat çekici bir giriş yapabilmek için öncelikle, okuyucuların iyi bildiği öğelerden yola

çıkılmalıdır. Giriş cümleleri dikkat çekmek, konuyu açıklamak, amaçları belirtmek gibi birtakım özellikler taşımaktadır. Buna yönelik bir anı ve kişisel bir deneyim yazma, özlü bir sözü açıklama, yazıya bir fıkra ile başlama söz konusu olabilir.

d) Yazıya etkili bir sonuç hazırlama: Yazının önemli bölümlerinden biri de sonuç bölümüdür. Ne kadar etkili bir sonla yazı biterse önemi de o derece artmaktadır. Sonuç içeriğe ve konuya uygun nitelikte yazılmalıdır. Yazıyı etkili bir şekilde sonuçlandırırken özgün bir özet yapılabilir, bir özlü söz sıralanabilir, yazıya yönelik çağrı veya yönlendirme yapılabilir.

e) Taslağı oluşturma: Yazının taslağında görselleri kullanma, mizahi öğelere yer verme, neden-sonuç ilişkileri kurma, karşılaştırmalar yapma, örnekler verme, konuyu mantıksal bütünlük içinde sunma, dilek, istek, beğeni ve şikâyetleri ilgili kişilere bildirme gibi durumlara yer verilir. Bu bölümde öğretmen, öğrencilere yazma kurallarını hatırlatmalı ve öğrencilerin uygulamalarını izlemelidir.

2. Gözden Geçirme: Bu aşamada ilk olarak taslağın düzeltilmesi, ikinci olarak da metin hâline getirilmesi söz konusudur. İlk aşamada içerik üzerine düzenlemeler yapılır. Öğrenci metnini okur ve düzenlemeler yapar. İsterse görüş almak için metnini başka arkadaşlarına okutabilir. Onların fikirlerini de alarak metnini geliştirebilir. İkinci aşama ise metnin imla, dil bilgisi, noktalama gibi yönlerden gözden geçirilmesidir.

3. Paylaşma: Metin, sunulacağı kişilere yönelik düzenlemeler yapılarak özel bir şekle getirilir. Belirginleştirmeler yapılarak büyük harflerle yazma, koyu yazma, altını çizme vb. uygulamalara yer verilebilir.

C. Yazma Sonrası Aşama

Üretilen metni ve yazma sürecini değerlendirme çalışmaları söz konusudur. Aktarılan bilgiler ve içeriğin değerlendirilmesi, yazma amacına ulaşma durumunu belirleme gibi çalışmalar yapılmalıdır. Bu aşamada ölçme ve değerlendirme formlarından yararlanılabilir.

2.1.2. Yazı Türleri

Yazı türleri içerik, dil ve amaç dizgelerine göre yaratıcı ve bildirme olarak iki başlık altında incelenebilir.

Bildirme yazıları, dilekçe, makale, duyuru, mektup, araştırmalar, röportaj, eleştiri gibi yazıları kapsamaktadır. Bu yazma türü insan ilişkileri ve günlük hayat gereksinimleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Farklı araştırmaların yapılması sonucu elde edilen bilgilerin toplanıp açıklanmasıyla da oluşumunu tamamlamaktadır. Bu yazı türünde ifadenin net olması, gereksiz sözcük kullanımının olmaması, yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin kullanımı üzerinde durulmaktadır. Ayrıca fikirlerin doğru şekilde ve amaca uygun düzenlenmesi gerekmektedir (Kapar, 2008).

Yaratıcı yazılarda çocuklar duygu, düşünce ve hayallerini kendilerine has bir biçimde ifade etmektedir. Yaratıcı yazılarda edinilen tecrübeler, bireysel ifadeler, gözlemler, anılar, hayaller, dilin eşsiz kullanımı önemli bir yer tutmaktadır. Yaratıcı yazı ortaya çıktıktan sonra sunulan ürün üzerinde değil, yazının geliştirildiği süreç üzerinde durulmaktadır. Yaratıcı yazı olarak şiir, öykü, roman, anı, deneme vb. ele alınmaktadır.

Bildirme yazılarını ve yaratıcı yazıları tamamıyla birbirinden ayırmak pek mümkün değildir. Çünkü bazı yazılar hem duygulara, hayallere hem de bir konu hakkında karşı tarafı bilgilendirecek içeriğe de sahip olabilmektedir. Örnek verilmesi gerekirse mektup türünde buna rastlanabilmektedir. Birçok ünlü yazarların ve şairlerin kendine has mektuplarından oluşan yapıtları düşünüldüğünde, mektubu sadece bildirme yazısı olarak sınırlamak doğru olmayacaktır.

Yazı türlerinden yaratıcı yazıların, bildirme yazılarına yönelik olumlu etkileri bulunmaktadır. Yaratıcı yazı çalışmalarını aracılığıyla yazmaya karşı istekli, yazma duyarlılığını kazanan ve dili etkili kullanabilme becerilerine sahip bireyler yetiştirilmiş olur. Bu özellikleri edinen bireylerde öz güven gelişir ve böylece bireylerin bildirme yazılarında daha başarılı yazılar ortaya koymaları sağlanabilir (Göğüş, 1978).

2.2. Yaratıcılık

Günümüzde her insan gerek iş hayatında gerekse özel yaşantısında farklı problemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Çağ değıştikçe yaşam içindeki problemlere karşı üretilen çözümlerin yetersiz kaldığı görülmektedir. Yaşama karşı farklı, özgün, yeni çözümler geliştirilmesi gerekmektedir. Buna bağılı olarak iç dünyamızı yenileyebilmek ve yaşamımıza yeni renkler katabilmek için yaratıcılığa ihtiyaç duyulur. Yaratıcılık, düş gücü ve üretimin sonunda ortaya çıkan gizil bir güçtür. Yaşamda insanın geliştirdiği

kimlik, bu kimlikle toplumda edindiği yer ve kendini gerçekleştirmesinde yaratıcılık önemli bir rol oynar.

İlk olarak Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe Sözlük'te yaratmak “Zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanılarak o zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak, yapmak; bir şeyin olmasına, ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak eylemi” (TDK, 2011, s.2535); yaratıcılık “Her bireyde var olduğu kabul edilen, bir şeyi yaratmaya iten farazi yatkınlık” olarak açıklanmıştır (TDK, 2011, s.2534).

Yaratıcılık sözcüğü Latince “create” yaratmak fiilinden türetilmiş doğurtmak, meydana getirmek, yaratmak gibi anlamlara karşılık gelmektedir. Alanyazın incelendiğinde yaratıcılık kavramına yönelik genel, tek bir tanım yoktur. Birden fazla tanıma rastlanılmıştır. Bunun nedeni bilişsel ve duyuşsal her yeni çalışmanın kendisiyle birlikte yaratıcılığı da beraberinde getirmesidir.

Alanyazından bazı tanımları ele alalım:

Yaratıcılık, toplumun ve insanın gelişiminde önemli bir yer tutan, her bireyde var olan ve yaşamının her döneminde yer alan bir yetenek; günlük yaşamdan bilimsel çalışmalara kadar uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimi; var olandan yeni ve farklı bir şeyler çıkarma; yakın ve uzak çevreyi görebilme, yoğun bir farkındalık ve bilinç artışıdır (Maltepe, 2006, s.32).

Çağcıl görüşe göre yaratıcılık, her bireyde var olan ve insan yaşamının her bölümünde bulunabilen bir yeti, günlük yaşamdan bilimsel çalışmalara dek uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimidir (San, 1992, s.177).

Torrance (1965) göre yaratıcılık; sorunlara, eksikliklere, bilgi boşluklarına, kayıp unsurlara, uyumsuzluğa karşı duyarlı olma süreci; güçlükleri belirleme ve çözüm arama, tahminlerde bulunma ya da eksikliklere ilişkin hipotezler geliştirme, bu hipotezleri test etme ve yeniden test etme, değiştirme ve bunları yeniden sınama ve son olarak da sonuçları başkalarına iletmektir (akt. Özgenel ve Çetin, 2017, s.114).

Yaratıcılık, daha önceden kurulmamış ilişkiler arasında ilişkiler kurabilme, böylece yeni bir düşünce şeması içinde yeni yaşantı, deneyim, fikir ve ürünler ortaya koyabilme ya da anlam evrenimizi yeniden yapılandırma, bireyler için ya da kültür için gerçekliğe uygun bir yenilik katmaktır (Ataman, 2011, s.9).

Geniş anlamı ile yaratıcılık; var olan kalıpları yıkmak, başkalarının yaşantılarına açık olmak, alışılmışların dışına çıkmak, bilinmeyenlere doğru bir adım atmak, empoze edilmiş düşünce çizgisini kırmak ve yeni bir düşünce çizgisi ortaya koymak, belli bir problem için değişik alternatif çözümler getirmek, başkalarının izlediği yoldan çıkmak, başka şeylere yol açan yeni bir şey bulmak, yeni bir ilişki kurmak veya var olan düşünceler arasında ilişki kurmak, yeni bir düşünce ortaya koymak, bilinmeyen yeni bir teknik veya yöntem icat etmek ve insanlara yararlı olan bir aracı veya bir aygıtı bulmaktır (Rıza, 2000, s.6).

Yaratıcılık sorunlara, yetersizliklere, bilgi eksikliğine mevcut olmayan elemanlara, uyumsuzluklara karşı duyarlı olma, güçlükleri belirleme, çözümler arama, tahminler yapma ve eksikliklerle ilgili olarak hipotezler kurma ya da hipotezleri değiştirme, çözüm yollarından birini seçme ve deneme, yeniden deneme, daha sonra da sonuçları ortaya koymadır (Torrance, 1974, akt. Aslan, 2001, s.22).

Samurçay'a (1983) göre "en geniş anlamıyla yaratma yeteneği, az çok bir amaca yönelik yeni ve orijinal fikirler, ürünler, bileşimler ortaya koyabilme kapasitesi"dir (s.6).

Yaratıcı süreç sayrılığın sonucu olarak değil, duygulanımsal (emotional) sağlığın en yüksek derecedeki betimi, normal kişilerin kendilerini gerçekleştirme edimlerinin bir dışa vurumu olarak keşfedilmeli. Yaratıcılık, sanatçının olduğu kadar bilim adamının, estetin olduğu kadar düşünürün emeğinde görülmeli ve yaratıcılığın erimi, ola ki modern teknolojinin kaptanlarında ya da bir annenin çocuğuyla normal ilişkilerinde ortaya çıksın, çizip sınırlandırmamalı. Yaratıcılık Webster'ın yerinde belirttiğiyle yapma, varlığı ortaya çıkarma sürecidir (May, 2007, s.64).

Günümüzdeki görüşlere göre yaratıcılık, her düzeyde var olan ve insan yaşamının her bölümünde kendini gösterebilen bir yeti, gündelik yaşamdan bilimsel çalışmalara dek uzanan, sanatsal alanda başarıların ortaya çıkmasına neden olan süreçler bütünü ve ayrıca bir tutum ve davranış biçimidir (Sünbül, 2005, s.136).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak yaratıcılığın, orijinal düşünme, özgün olma, yeni fikirler ortaya atma ve esnek olma gibi yönler üzerinde durduğu görülmektedir. Tanımların ortak noktasından yola çıkarak yaratıcılığı "farklı düşünme, yeni buluşlar ve çözümler yapabilmek" diye tanımlayabiliriz.

Yaratıcılığın ortaya çıkmasında, yaratıcı düşünme bir ön koşul özelliği taşımaktadır. Çünkü yaratıcılık, yaratıcı düşünme süreçlerinin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yaratıcılık, bir problem için birden fazla çözüm üretmeye yönelik olan ıraksak

düşünmeden faydalanmaktadır (Hong ve Milgram, 2010; Shamy-Tsoory, Adler, Aharon-Peretz, Perry ve Maysel, 2011).

Bireylerin karşılaştıkları problemlere çözüm bulması, yaratıcılık ve yaratıcı düşünme ile mümkün olmaktadır. Yaratıcılık her çocukta olmasına karşın, kimisinde keşfedilmeyi beklemektedir. Çoğu zaman, çocuk kendi yaratıcılık yetisinin farkında olmayabilir. Bu farkındalığın oluşması için eğitim ortamlarında uygun şartlar hazırlanarak yetenek ortaya çıkarılabilir ve geliştirilebilir. Yaratıcı düşünmenin gelişmesine uygun, eğitim ortamları oluşturmada eğitim programları da önemli bir yere sahiptir.

2.3. Yaratıcı Yazma

Yaratıcı yazma; sahip olunan birikimi, deneyimi kullanarak başkalarından farklı düşünebilmeyi, o güne kadar aralarında bağlantılar kurulmamış olan olaylar, durumlar, kişiler, varlıklar arasında bağlantılar kurmayı, üretimde özgünlüğü, orijinalliği, anlatımda kişisel üslubu gerektiren bir alandır (Temizkan, 2014, s.6).

Bir öğrencinin öğrenebileceği en önemli becerilerden biri (Arthur ve Zell, 1996) olarak ifade edilen yaratıcı yazma, var olan bilgileri, kavramları, olayları, bellekteki sesleri, görüntüleri, hayalleri yeniden kurgulayarak ve birbiriyle ilişkilendirerek ortaya yeni bir yazı koyma etkinliği; kişinin bir konudaki duygu ve düşüncelerini hayal gücünü kullanarak özgürce kâğıda aktarmasıdır (akt. Demir, 2012).

Yaratıcı yazma, dış dünyayla ilgili yapılan gözlemler sonucunda elde edilen tüm bilgilerin, diğer kişilerden farklı bir biçimde ortaya konmasıdır (Kaya, 2013).

Yaratıcılık çalışmaları, genellikle var olmayandan yeni bir şey yaratma olarak algılanmaktadır. Oysa yaratıcılık, tam tersine var olan gerçeğin, düşüncenin, zihinsel yeteneğin ve becerilerin keşfedilmesi, seçilmesi, iletilmesi, analiz ve sentez edilmesini kapsamaktadır (Rıza,1999, akt. Ak, 2011).

Zihinsel yeterliliği olan her birey, verilen herhangi bir konuda geçerli bir yazı yazabilir ama her zaman yaratıcı bir yazı ortaya çıkmaz. Yaratıcı yazıların önemli ortak noktası cesaret içermeleridir. Yaratıcı yazılarda konular öğrencilerin görüşleriyle birlikte cesurca işlenir. Cesaret ve risk alma yaratıcılıkta önemli noktalardır. Cesaret kişinin kendi görüşünü, çoğunluğun baskısından kurtararak aktarabilmesini sağlar (Oral, 2003).

“Duygusal deneyimleri zihinde özgürce yeniden yaratma” yaratıcı yazmanın temel felsefesidir (Sharples, 1996, s.134, akt. Temizkan, 2014). Yaratıcı yazma, akla ilk olarak farklı, özgün ürünler ortaya koyabilme olarak gelmektedir. Aynı zamanda yaratıcı yazmada düşünce özgürlüğü de söz konusudur. Yaratıcı yazma, bireylere kendi yazma konularını ve yöntemlerini seçme fırsatı tanımaktadır. Buradan hareketle yaratıcı yazmanın, yaratıcılığı ve kişiliği geliştirebileceğini de söyleyebiliriz. Özgür düşünen bireyler, farklı fikirler ortaya koyabilir ve yaratıcı düşünebilir. Özgürce yazmak, özensizce, bilgisizce yazmak demek değildir. Amacı okuru bilgilendirmek değil, etkilemek olan yaratıcı yazma, oluşum aşamasında da belli süreçlerden geçmektedir.

Bireylerin, yaratıcı yazma konusunda istenilen düzeye gelmesi öğretici metinlerle pek mümkün değildir. Bireyin çevresindeki uyarıcıları, duyu organlarıyla algılayıp kendi zihninde anlamlandırarak duygu ve düşüncelerini kâğıda dökmesiyle gerçekleşebilir. Yazmaya başlayan birey, zamanla kendi içindeki yazma isteğinin arttığını, kendine güveninin geldiğini ve kendisinin ürettiği bir ürünün olmasının verdiği hazla öz güven sahibi olur. Kendine güveni olan bireyler çevresini inceler, sorgular ve dünyaya daha farklı bakmaya başlar. Böylece bu farklı bakış açısı, kalemi eline aldığı anda kâğıdında fark edilir. Bu nedenle okullarda da bireylere yaratıcı yazma imkânı tanınması gerekmektedir.

Yaratıcı yazmanın temel amaçlarının “duyma, duyumsama, sezme, düşünme yeteneğinin bütünlüğünü sağlayarak hayal gücünü aktifleştirme”, “düşünceleri, deneyimleri, anıları kurgulayarak bütüncül bir temellenmeye bağlı dile getirme”, “gözlemlenme, sorgulama, yorumlama, eleştirme yeteneklerini geliştirme”, “özgün olanı dile getirmek için zihnimizdeki kalıpları, ön yargıları kırabilme, beni bulabilme” olduğu ifade edilmektedir (İpşiroğlu, 2006).

Tompkins (1982), yaratıcı yazma çalışmalarının gerekliliğine yönelik şu önerileri sunmuştur:

- Hoşça vakit geçirmek
- Çocukların sanatsal ifade yeteneklerini geliştirmek
- Yazmanın işlevini ve değerini görmek
- Çocukların düşünme gücünü geliştirmek
- Çocukların düşüncelerini netleştirmek

- Çocukların kendilerini tanımalarını sağlamak
- Okumayı yazmayı öğretme (Akt.Christopher, 1996).

Süreç merkezli bir yaklaşım olan yaratıcı yazma ile hazırlanacak bir programda aşağıdaki ilkelerin rehber olacağı düşünülmektedir (Secondary Level English Language Arts Curriculum Reference Committee, 1998, akt. Maltepe, 2006, s.34-35):

- Öğrenciler dili, dildeki yaşantıları ile öğrenirler: Yaratıcı yazma yaklaşımı ile hazırlanacak bir programda öğrenciler, edebi türleri kendi yaşantılarıyla tecrübe etmeli, öğrenme sürecine etkin olarak katılmalıdır. Öğrenciler okudukça ve yazdıkça kendi, diğerleri ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olurlar.
- Yaratıcı yazma programının odağı anlam ve düşünceler olmalıdır: Yaratıcı yazmanın öğrencilerle ilgisi kendi düşüncelerinin eşsiz ifadesi ve keşfidir. Düşünceler doğrudan ya da dolaylı (hayal gücü kullanımıyla) ifade edilir. Düşünceler öğrencilerin görüşlerini, görüş açılarını, karşıtlıklarını ifade eder.
- Yazım türlerinin yapısı ve dilin kullanımında kurallar ve formüllerden daha çok anlamın nasıl oluşturulduğu ve açıklandığı üzerinde durulmalıdır.
- Okuma, öğrencilerin yazar olarak gelişmeleri için zorunludur: Okuma yoluyla öğrenciler diğer yazıları sorgulayarak dili ifadeli ve yaratıcı kullanmak için geniş dağılımlı olasılıkları görürler.
- Öğrenciler onlara ilham veren yazarları okuyarak kendi yazma nedenlerinin, estetik duygularının farkına varırlar.
- Öğretmenler, öğrencilere kendi yazım modellerini seçmede hoşgörüyle yaklaşmalıdır: Öğretmen, öğrencileri farklı alanlara sürükleyecek bir rehber gibi davranmalı, ama başlama noktası öğrenci tarafından belirlenip değerlendirilmelidir.
- Yazım etkinlikleri, öğrencilerin ilgileri ve seçimleri dikkate alınarak düzenlenmelidir: Kendi yolları içinde konuları keşfetme ve konuları seçme özgürlüğü, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu etkiler.
- Öğretmen, ön yazım etkinliklerinde öğrenciye geniş bir çerçevede seçenekler sunmalıdır.

- Yaratıcı yazma, bir hayal gücü ürünü olarak görülmelidir: Hayal gücü; yaratmaya, yaratıcılığın haz ve doyum gücüne, gelecekle ilgili yorum yapılmasına, diğerlerinin yerine kendini koymasına olanak tanır. Öğrenciler, yaratıcı yazmada dili kullanarak dünyayı kendileri ve okuyucular için temsili bir dünya yaparlar.
- Yaratıcı yazma sınıflarında, yazma ürünleri öğrencilerin farklı bakış açıları ile tartışılmalıdır: Yazım hakkındaki üretici tartışma, öğrencilerin yazının önemini anlamasına yardım eder. Bu, ayrıca öğrencilere diğerlerinin düşüncelerinden yararlanması için bir fırsat yaratır.
- Öğretmen, sınıfta öğrencilerle beraber yazmalıdır: Öğretmen çocuklara verdiği konu hakkında kendisi de yazarsa aslında bunun çok basit bir etkinlik olmadığını anlayacaktır. Öğretmenin yaratıcı yazı çalışmaları yapması, hem kendi yazım becerilerini geliştirecek hem de öğrencilerin duygularıyla özdeşim kurmasına yardımcı olacaktır.

İnsan beyni sağ ve sol beyin olmak üzere iki beyinden oluşmaktadır. Sol beyin; mantıksal, soyut ve çözümleyici düşünme yetilerinin gerçekleşmesini sağlar. Sağ beyin ise görsel, somut ve sezgisel düşünme, imgelem gücü gibi yetileri gerçekleştirir. Duygu ve düşünceler iç içe olduğu için sağ ve sol beyin de birbirinden ayrılmaz bir bütünü oluştururlar. Yazma sürecinde her iki beyin de aynı oranda birbiriyle bir bütün olarak çalışırken kimi zaman sağ ya da sol beyin de ön plana geçebilir (İpşiroğlu, 2006).

2.3.1. Yaratıcı Yazma Süreci

“Yazma süreci *ön bilgileri gözden geçirme, düzenleme ve aktarma* olmak üzere üç aşamayı içermektedir.” (MEB, 2009, s.17). Yaratıcı yazma etkinliklerinde de bu üç aşama dikkate alınmalıdır (akt. Kaya, 2013).

Maltepe (2006) yaratıcı yazma sürecinin, yazma öncesi aşamasındaki amacın, öğrencileri bilişsel ve duyuşsal olarak yazmaya hazırlamak olduğunu, bu nedenle de öğrencilerin kendilerini en iyi şekilde ifade edebilecekleri ve yaratıcı yazılar yazabilecekleri yazma konuları ve etkinliklerinin belirlenmesinin göz önüne alınması gerektiğini belirtmiştir. Yazma konuları ve etkinlikleri belirlenirken öğrencilerin ilgilerinin, ihtiyaçlarının ve isteklerinin gözden kaçırılmaması önemlidir. Kuvanç (2008), öğrencileri her alanda yazmaya hazırlamak için çokça okuma, konuya yönelik araştırma, inceleme yaptırılması ve iyi örneklerin sınıfa sunulması gerektiğini belirtmiş,

ayrıca çağrışım yolu kullanılarak öğrencilerin kelime hazinelerini zenginleştirme, yazmaya yönelik oyunlar oynatma ve doğa gezileri yaptırılabilceğini belirtmiştir.

Yazma sürecinde ise öğrenciler, kendi özgür iradeleriyle seçtikleri konuda, istedikleri şekilde yazılarını oluşturabilmelidir. Yazdıkları ortam, düşüncelerini rahat ifade edebilecekleri bir şekilde olmalıdır. Böyle bir ortamın oluşturulmasında ise öğretmenlerin önemli sorumlulukları olacaktır. Bu nedenle öğrencilere örnek olmak adına, öğretmen de yaratıcı yazma etkinliklerine katılmalı, süreci öğrencilerle birlikte yaşamalıdır.

Yaratıcı yazma sürecinden sonra, öğrencilerin ürünlerini paylaşmalarına imkân verilmelidir. Bu paylaşım; ürünlerin sınıf veya grup içinde okunması, öğrencilerin düşüncelerini birbirleriyle paylaşması, ürünlerin sınıf panosunda sergilenmesi gibi çeşitli yol ve yöntemlerle gerçekleştirilebilir (Kaya, 2013).

Gündüz ve Şimşek (2016), yaratıcı yazma çalışmalarını *hazırlık çalışmaları, araştırma ve ayıklama çalışmaları, düzenleme çalışmaları, yazma ve biçimlendirme çalışmaları, gözden geçirme ve eleştirme çalışmaları* olmak üzere beş aşamadan oluştuğunu belirtmiştir.

- **Hazırlık Çalışmaları:** Beyin fırtınası diye adlandırılan bu yazma aşamalarının ilkinde serbest çağrışım yönteminden yararlanılır, çağrışımların özgürce harekete geçmesi için sol beynin denetiminden kurtulmaya çalışılır. Yaratıcı yazmanın bu aşamasında, öğrencilere yaratıcı düşünmeyi harekete geçiren ön çalışmalar yaptırılabilir. Söz gelişi okudukları kitaplar hakkında sorular sormak, birtakım resimler gösterip onlar üzerinde konuşurmak, sevdikleri karakterin ruhsal ve fiziksel betimlemesini yaptırmak, onlardan izledikleri bir film ya da diziyi eleştirel olarak anlatmalarını istemek, küresel sorunlara karşı ‘ben olsaydım.’, ‘sihirli bir gücüm olsaydı’ söz grubuyla başlayan çözüm önerileri sunmalarını istemek, önereceğimiz ön çalışma konularından bazılarıdır.
- **Araştırma ve Ayıklama Çalışmaları:** Bu aşamada imgelem gücü ve çağrışımsal düşünce ön plandadır. Yazının amacı, bu aşamada somutlaşır ve netleşir. Serbest çağrışım yoluyla elde edinilen malzeme ayıklanır, eksikleri tamamlanır, gereksiz olanlar elenir. Bu hazırlık dönemi yazımızın niteliğine, kapsamına göre uzun ya da kısa süreli olabilir.

- **Düzenleme Çalışmaları:** Veriler, belgeler, düşler, tasarımlar toplandıktan sonra bunlar bir seçmeye, ayıklamaya tabi tutulur ve bir kurgu oluşturulur. Konuya nasıl ve nereden başlanacağı, düşünsel bütünlüğün sağlanması hep bu aşamada sonuçlandırılır, çözümlenir.
- **Yazma ve Biçimlendirme Çalışmaları:** Yaratıcı yazma etkinliğinin en uzun aşamasıdır. Çağrışım yoluyla elde edilen veriler, yazarın önceden tasarladığı bir plana göre ya da yazının akışına uygun olarak kurgulanır. Biçimlendirme ne kadar somut olursa olsun, bu süreç sürprizlerle doludur. Gizemli heyecanlı bir yoldur. Kimi zaman bu yolun nereye çıkacağını yazar dahi önceden kestiremez, hayalinin atını düş dünyasının sonsuz evreninde dolaştırır durur. Yani önceki plana bağlı kalındığı gibi planlanandan tamamen farklı bir oluşum içine girilebilir.
- **Gözden Geçirme ve Eleştirel Çalışmalar:** Bu evrede yazı bir bütün olarak gözden geçirilir ve denetlenir. Yazım ve dil bilgisi yanlışları, mantıksal ve kurgusal yanlışlar, yinelenen düşünceler bu aşamada düzeltilir. Öyle ki kendi yazdıklarımızı eleştirmemiz o kadar kolay bir şey değil. Bu bir çeşit yazar konumundan okur konumuna geçmektir (s.231-232).

Genel olarak bakıldığında, yaratıcı yazıların ortaya çıkabilmesi için öğrenciye zaman verilmeli ve belli bir plan dâhilinde yazılar yürütülmelidir. Bireylere belli bir konu dayatılmamalı, özgür düşünceleri sağlanabilmelidir. Yaratıcı yazma çalışmalarının sonuca değil aksine sürece odaklanan çalışmalar olduğu göz ardı edilmemelidir.

Bireylerin yazılarını ortaya koymadan önceki aşama ve yazılarını oluşturdukları aşamalar, elde edilen ürünler kadar önemlidir. Süreç odaklı çalışma gerektiren yaratıcı yazmada, birey çağrışımını ve hayal gücünü kullanarak kendine hissettirdiği duygu ve düşünceler içinden bazılarını seçer, ayıklar ve bu aşamada yazısının amacını belirlemiş olur. Amacı belirlenen yazısı için çeşitli verileri, imgeleri, düşleri topladıktan sonra bir kurgu oluşturmaya başlar. Kurgusunu, belirlediği plan dâhilinde yazmaya başlar fakat çoğu birey bu plana uymayabilir. Düşüncelerini yazma süreci içinde şekillendirir. Bireyin kendisinin bile sonunu bilemediği heyecanlı bir yazma süreci oluşur. Kısacası, bir önceki aşamada yapılan düzenlemeye bağlı kalınabileceği gibi tam tersi de olabilir. Hazırlanan taslakla ilgisi olmayan yepyeni bir tasarı oluşturulabilir. Son aşamada ise yazılanlar gözden geçirilir ve bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilir.

Belirlenen yazma aşamalarının süreç içindeki gelişimi, hazırlanan taslağa göre değişebileceği gibi bireye göre de değişiklik gösterebilir. Bireylerin bazıları uzun bir hazırlık aşamasına yer verebilir, bazıları düzenleme (tasarım) aşamasını genel sınırlar içinde geliştirir, bazıları da yazmaya başlamadan önce her şeyin tam olarak hazır olmasını ister. Kısacası her birey kendine göre düşünme sürecinin bilincinde olur.

Belirli süreçlerden geçerek oluşturulan yazılarda, öğretmen tüm aşamalarda bireyi destekleyen ve rehberlik eden konumda olmalıdır. Yaratıcı yazmada birey süreç odaklı bir değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sadece öğretmen tarafından yapılmaz, birey de kendini değerlendirir. Süreç odaklı değerlendirme, yazının hazırlık aşamasından itibaren başlar ve sonlandığı noktaya kadar gerçekleşir. Çünkü yazının oluşum aşamasında gerçekleştirilen zihinsel aktivitelerin göz ardı edilmemesi gerekir. Sadece kâğıda dökülen harflere, kelimelere ve cümlelere bakılıp değerlendirme yapılması yaratıcı yazma için söz konusu olamaz.

2.3.2. Yaratıcı Yazmaya Engel Durumlar

Yazma becerisi, en zor gelişen temel dil becerilerinin içinde yer almaktadır. Bu becerinin geliştirilebilmesi için çok fazla yazma çalışması yapılmalıdır. Yazma çalışmaları sırasında; çocuğun özgür olmasına, kendine güven duymasına, öz değerlendirme yapabilmesine vb. fırsat tanınmalıdır. Bu fırsatlar tanınırken bireylerin elinde veya elinde olmayan nedenlerden kaynaklı, yazma sırasında birtakım engellerle karşılaşılabilir. Bu yazma engelleri genel olarak fiziksel, zihinsel ve ruhsal engeller olmak üzere çeşitlilik gösterebilir.

- Çoğunlukla insan duygularını, düşüncelerini, hayallerini yazıya dökemediğinden yazmaya yeteneği olmadığından ve yazmaya karşı isteksizliğinden yakınır.

Bu engelin nedeni, yazma sürecinin farklı aşamalardan başlatılmasından ya da yazma aşamalarını atlamalarından kaynaklı olabilir. Kimi zaman da daha yazma aşamasında, son aşamadaki eleştirel düşünme devreye girdiğinden yazma eylemini engellemektedir. Kimilerinin ise daha başlangıçta yazamayacağı düşüncesi bir saplantıya dönüştüğünden, eleştirel düşünme yazmanın her aşamasını tıkamakta, ya da serbest çağrışım dediğimiz beyin fırtınası yeteri kadar gelişmemektedir. Tüm bunlara not korkusunu, bir saplantı hâline gelen ve

aşırı düzen düşüncesinden kaynaklanan biçimci ve şekilci anlayışı, sabırsızlığı ve heyecanı da eklemek gerekir.

- Yazma sürecinin çeşitli aşamalarında ortaya çıkan öz eleştirinin ve öz denetimin, yazma eylemini olumsuz etkileyeceği ve yazı bittikten sonraki süreçte ortaya konulması gerektiği bilinmelidir.
- Yetenek konusunda ise her insanın az ya da çok her konuda olduğu kadar yazmada da yeteneği vardır ve bu yetenek yaratıcı yazma çalışmalarıyla ortaya çıkarılmalıdır.
- Bu engellerin ortadan kalkması, her şeyden önce bireyin saplantılarından kurtulması, kendisine inanması ve güvenmesiyle mümkündür (Gündüz ve Şimşek, 2016, s.233-234).

2.4. Türkçe Dersi Öğretim Programı

Öğrenmenin etkili biçimde gerçekleşmesi için eğitimin ve öğretimin önceden planlanmış bir program içinde yapılması gerekir. Program; “okula devam eden çocukların gelişmelerini sağlayacak biçimde onları, eğitimin amaçlarına göre yetiştirmek için çocukların kontrollü bir çevrede işleyeceği ilgi çekici, heveslendirici ve faydalı bütün eğitici tecrübelerin ve etkinliklerin dizildiği bir tasarı” olarak tanımlanmaktadır (Güngördü ve Güngördü, 1966, akt. Benzer, 2004, s.36). Demirel’e (2013) göre program, “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği”dir (s.6).

Bir dersin öğretim programı; toplumun ve bireylerin ihtiyaçları, teknolojik gelişmelerin etkisi göz önünde bulundurularak eğitim felsefesi, tarihi, sosyolojisi, psikolojisi gibi temellerden hareket ederek var olan programdaki sorunların çözümü için gözden geçirilir ve belirli kuramlara, modellere, bağlantılara, araştırmalara bağlı olarak yenilenebilir. Yenilenen programın, paradigma değişimlerini dikkate alarak önceki programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlara çözüm getirmesi, eksikleri gidermesi beklenir. Türkçe Dersi Öğretim Programı, bu unsurlara ve millî eğitim sistemindeki değişmelere (zorunlu eğitim, temel eğitim, ilkökul ve ortaokul düzenlemeleri vb.) bağlı olarak yenilenmiştir (Arı, 2016).

Türkiye’de eğitim öğretim faaliyetleri, Millî Eğitim Temel Kanunu’na uygun olarak derslerin öğretim programları çerçevesinde düzenlenir. Okullarda ulaşılması gereken amaçları, bunları gerçekleştirecek dersleri ve konuları sıralayan öğretmene bu işte rehberlik edecek düşünceleri kapsayan kılavuza öğretim programı denir (Arslan, 2001, s.30). Programlar, eğitim ve öğretimin temelini oluşturması ve bu faaliyetlerin hangi çerçevede yürütüleceğini göstermesi bakımından önemlidir (Melanhoğlu, 2008).

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi,
- Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,
- Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
- Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,
- Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini, sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması,
- Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi,
- Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi,
- Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması,
- Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi,
- Türk ve dünya kültür sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve benimsemelerinin sağlanması amaçlanmıştır (MEB, 2018, s.8).

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerileri ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle istek duyarak okuma ve

yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir (MEB, 2018).

Her yeni öğretim programı hayati bir önem taşır. Bir neslin, yeni bir öğretim anlayışının ışığında eğitileceğini gösterir. 2005 yılında köklü bir değişim yaşayan Türkçe Dersi Öğretim Programı, yapılandırmacılık anlayışı ile oluşturulmuştur. 2005 yılında hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programında davranış söyleyişi bırakılmış, yerine kazanım söyleyişi programa eklenmiştir. Bu kazanımlar her sınıf kademesine yönelik ilgili öğrenme alanının başlığı altında dizilmiştir (Yangın, 2005). 2015 yılında, Türkçe Dersi Öğretim Programı yenilenerek tekrar hazırlanmıştır. Bu programda, geçmiş programlarda ayrı birer öğrenme alanı olan dinleme ve konuşmanın Sözlü İletişim Öğrenme Alanı (SİÖA) olarak birleştirilip tek bir öğrenme alanı hâline getirilmesi söz konusudur. Ayrıca bu programda ilkokul (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) kademesine yönelik ve ortaokul (5, 6, 7 ve 8. sınıf) kademesine yönelik öğrenme alanları hakkında gerekli akademik bilginin verildiği görülmektedir. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında ise ilkokul (1, 2, 3 ve 4. sınıf) kademesine yönelik bilgi varken ortaokul (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğrenme alanlarına yönelik bilgi verilmediği direkt olarak kazanımlara geçildiği görülmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimleri ile bir konuda görüşlerini ve tezlerini dilin imkânlarından yararlanarak yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır (MEB, 2015).

Yazma öğrenme alanında “süreç temelli yazma yaklaşımı” ele alınarak birçok becerinin birbiriyle art arda ilişkilendirilmesi ve kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreç tasarlanmıştır. Bilgi, birikim ve dili etkili kullanabilme göz önünde tutularak yazma becerisinin diğer öğrenme alanları (konuşma, okuma, dinleme/izleme) ile desteklenerek ve bütünleştirilerek kazanılması amaçlanmaktadır.

2.4.1. 2018 Türkçe Dersi (5, 6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda Yer Alan Yazma Kazanımları

Türkçe Dersi Öğretim Programında belirtilen dil öğretiminin genel amacına ulaşılması için öğrenme alanları içerisinde kazanımlara yer verilmiştir. Türkçe sözlükte kazanım kavramının ilk anlamının “kazanma işi” şeklinde tanımlandığı görülmektedir (TDK, 2011). Kazanım, “öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları belirten ifadeler” (MEB, 2005, s.8) olarak tanımlanabilir (akt. Durukan, 2013).

2018 yeni Türkçe Dersi Öğretim Programında ortaokul sınıf kademelerine göre yazma kazanımları şu şekilde verilmektedir:

5. SINIF

T.5.4.1.Şiir yazar.

T.5.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin konu ve ana fikri belirlemeleri, buna göre giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşan bir metin taslağı oluşturmaları, bu bölümlerde yazacaklarını belirlemeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yeni öğrendikleri kelimeleri kullanmaya ve günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

c) Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanmaları sağlanır.

T.5.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin günlük hayattaki gözlem ve deneyimlerine dayanarak hikâye konusu ve hikâye unsurlarını belirlemeleri sağlanır.

b) Öğrenciler, yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendikleri kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.

T.5.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

Güdümlü, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.5.4.5. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgül, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi, kesme işareti, noktalı virgül ve köşeli ayraç işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.

T.5.4.6. Bir işin işlem basamaklarını yazar.

T.5.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.5.4.8. Sayıları doğru yazar.

Kesirli sayıların, sıra ve üleştirme sayılarının, dört veya daha çok basamaklı sayıların yazımları üzerinde durulur.

T.5.4.9. Yazdıklarını düzenler.

Sınıf düzeyine uygun yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.5.4.10. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler, yazdıklarını sınıf ve okul panosu gibi farklı ortamlarda paylaşmaya teşvik edilir.

T.5.4.11. Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.

Ünlü düşmesi, ünlü daralması, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması ve ünsüz türemesi ses olayları üzerinde durulur.

T.5.4.12. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.5.4.13. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.5.4.14. Kısa metinler yazar.

Öğrenciler dilekçe yazmaya teşvik edilir.

T.5.4.15. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.5.4.16. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Ama, fakat, ancak ve lakin ifadelerini kullanmalarını sağlar.

6. SINIF

T.6.4.1. Şiir yazar.

T.6.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin konu ve ana fikri belirlemeleri, buna göre giriş, gelişme, sonuç bölümlerinde yazacaklarının taslağını oluşturmaları ve ilk paragrafta amaçlarını ifade etmeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yazılarında günlük hayattan örnekler vermeleri için teşvik edilir.

T.6.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri, hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.

T.6.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

Güdümlü, serbest, kontrollü, tahminde bulunma, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.6.4.5. Yazdıklarını desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.

T.6.4.6. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.

T.6.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.6.4.8. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.6.4.9. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte ve buna rağmen ifadelerinin kullanılması sağlanır.

T.6.4.10. Yazdıklarını düzenler.

a) Anlam bütünlüğünü bozan ifadelerin belirlenmesi ve düzeltilmesi sağlanır, kavramsal olarak anlatım bozukluğu konusuna değinilmez.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.6.4.11. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medyada paylaşmaya teşvik edilir.

T.6.4.12. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.6.4.13. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.6.4.14. Kısa metinler yazar.

Duyuru, ilan ve reklam metinleri yazdırılır.

7. SINIF

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturmaları, düşünceleri geliştirme yollarını kullanmaları, yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları sağlanır.

b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirleyerek hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinin taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Öğrencilerin yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları teşvik edilir.

T.7.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

Not alma, özet çıkarma, serbest, kontrollü, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden hareketle yazma ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.7.4.5. Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.

T.7.4.6. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.

T.7.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.7.4.8. Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.

T.7.4.9. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.7.4.10. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.7.4.11. Kısa metinler yazar.

Haber metni ve/veya anı yazmaya teşvik edilir.

T.7.4.12. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.7.4.13. Ek fiili işlevlerine uygun olarak kullanır.

T.7.4.14. Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.

a) Öğrencilerin taslak hazırlamaları, taslaklarında giriş, gelişme, sonuç bölümlerine yer vermeleri sağlanır.

b) Kaynak gösterme hakkında bilgi verilir.

T.7.4.15. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerini kullanmaları sağlanır.

T.7.4.16. Yazdıklarını düzenler.

a) Anlama dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.7.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medya ortamlarında paylaşmaya, şiir ve kompozisyon yarışmalarına katılmaya teşvik edilir.

8. SINIF

T.8.4.1. Şiir yazar.

T.8.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrencilerin belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşan bir metin taslağı oluşturmaları, gelişme bölümünde düşünceleri geliştirme yollarını kullanarak görüşlerini ifade etmeleri, görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları, sonuç bölümünde ise görüşlerini sonuca bağlamaları sağlanır.

b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.

T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî öğeleri tasarımları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır.

b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaya, günlük hayattan örnekler vermeye yönlendirilir.

T.8.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

Not alma, özet çıkarma, eleştirel, yaratıcı, serbest, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

T.8.4.5. Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.

T.8.4.6. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.

T.8.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

T.8.4.8. Yazılarında mizahi öğeler kullanır.

T.8.4.9. Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.

T.8.4.10. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.8.4.11. Formları yönergelerine uygun doldurur.

T.8.4.12. Kısa metinler yazar.

Haber metni, günlük ve anı yazmaya teşvik edilir.

T.8.4.13. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

T.8.4.14. Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.

a) Öğrencilerin taslak hazırlamaları, taslaklarında giriş, gelişme, sonuç bölümlerine yer vermeleri sağlanır.

b) Kaynak gösterme hakkında bilgi verilir.

T.8.4.15. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerinin kullanılması sağlanır.

T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

a) Dil bilgisine dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır.

b) Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.

T.8.4.17. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medya ortamlarında paylaşmaya, şiir ve kompozisyon yarışmalarına katılmaya teşvik edilir.

T.8.4.18. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.

T.8.4.19. Cümle türlerini tanıır.

Kavramsal tanımlamalara girilmez.

T.8.4.20. Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.

Kavram tanımlarına girilmeden anlamsal farklılıklara değinilir (MEB, 2018).

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında, toplam 67 yazma kazanımı bulunmaktadır. Bu kazanımların sınıflara göre dağılımı 5. sınıflarda 16, 6. sınıflarda 14, 7. sınıflarda 17 ve 8. sınıflarda 20 kazanım olarak görülmektedir. Tüm kademeler arasında 13 ortak kazanım bulunmaktadır. Bu ortak kazanımlar dışında ise tüm sınıf düzeylerinde ortak olmayan toplam 15 yazma kazanımına rastlanmaktadır. Bu duruma göre ortak kazanımlar ve sınıflar düzeyinde ortak olmayan 15 kazanım ele alındığında 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda toplam 28 yazma kazanımına ulaşılmaktadır.

Tüm kademeler arasında yer alan ortak kazanımlar şunlardır:

- Şiir yazar.
- Bilgilendirici metin yazar.
- Hikâye edici metin yazar.
- Yazma stratejilerini uygular.
- Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.
- Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.
- Yazdıklarını düzenler.
- Yazdıklarını paylaşır.
- Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.
- Formları yönergelerine uygun doldurur.
- Kısa metinler yazar.
- Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
- Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Belirlenen kazanımların, Türkçe öğretmenleri tarafından uygulama düzeyinde aktarılması gerekir. Sadece sınıf içi etkinliklerle kısıtlanmamalı, sınıf dışı etkinliklere de uyarlanmalıdır. Bu yüzden oluşturulan kazanımların, verilmek istenen bireylere ulaştırılabilecek düzeyde olması, programın genel amaçlarıyla ve hedefleriyle örtüşmesi, anlaşılabilir olması, materyallerle gerçekleştirilebilir olması önem taşımaktadır. Kazanımların bireylerin ufkunu genişleten, özgür düşünceye yönlendiren, farklı çıkarımlar yapabilmesini sağlayan onların zihinlerinde farklı çağrışımları oluşturabilecek uygulamalarda işlevsel olması gerekir.

2.5. Türkçe Ders Kitabı Etkinlikleri

Türkçe öğretimi sürecinde yazma becerisi önemli bir çalışma alanıdır. Ancak kuramsal yapıda ve uygulamada eksiklikler olduğu görülmektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programının esas amaçlarından biri yazma becerisinin gelişmesini sağlamaktır. Bunun sebebi bireyin anlatım gücünü geliştirebilmesi, günlük hayatta kendini doğru ifade edebilmesi, duygu ve düşüncelerini özgürce aktarabilmesidir. Duygu ve düşüncesini yazılı olarak ifade edemeyen bireylerin, sözlü anlatımda da problem yaşayacakları bilinmektedir. Yazma, bireyin düşünme ve anlatım zenginliğini ortaya çıkaran bir beceridir. İlkokuldan itibaren sistemli program eşliğinde bireylere yazma eğitimi verilmelidir.

Türkçe derslerinde birincil materyal ders kitaplarıdır. Türkçe öğretiminde yazma becerisine ait kazanımların gerçekleştirilmesinde, ilk olarak kitaplarda yer alan etkinliklerden yararlanılmaktadır ve bu etkinlikler yazma becerisini geliştirmede büyük rol oynamaktadır. Özbay'ın (2003) bir çalışmasına göre Türkçe derslerinde, öğretim araç-gereçleri içinde Türkçe ders kitapları %94 ile birinci sırada bulunmaktadır.

Etkinlik sözcüğü daha çok yapılandırıcı yaklaşımla birlikte eğitim öğretim hayatında kendini göstermiştir. Etkinlik sözcüğü TDK'de ilk anlam olarak etkin olma durumu, müessiriyet şeklinde karşımıza çıkmaktadır (TDK, 2011). Etkinliğin amacı, bireyin yaparak-yaşayarak öğrenmesini sağlamaktır. Türkçe Dersi Öğretim Programı da öğrenciyi merkeze alan bir anlayışla hazırlandığı için uygulanan etkinlikler, öğrenme problemi yaşayan öğrencilerde dâhil olmak üzere tüm öğrencilerin, öğretmenleri eşliğinde derse aktif olarak katılmalarını sağlayacak biçimde oluşturulmalıdır (Epeçan ve Erzen, 2008). Eğitim süreci içinde öğrencilerin birden fazla etkinliklerle karşılaşmaları

onları bilişsel, duyuşsal, toplumsal olmak üzere birçok yönden olumlu biçimde etkilemektedir. Etkinlikler öğrencilere zihinsel hareketlilik sağlar ve onların özgür öğrenmesini, içsel güdülenmesini, yaratıcılığını farklı düzeylere taşımasına imkân sağlar (Güneş, 2017).

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programında, kazanımların yanında etkinlik örneklerine yer verilmektedir. 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programında ise bu etkinliklerin kaldırıldığı ve güncel 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında da kazanımlara yönelik etkinliklere yer verilmediği görülmektedir. 2017 yılında derslerde kullanılan temel araç-gereçlerin; ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı olmak üzere üç bileşenden oluştuğu görülmektedir. 2018 yılında ise ders kitabı ve çalışma kitabının birleştirilerek tek bir kitapta toplandığı ve kitapta bulunan etkinliklerin metnin hemen ardından öğrenciye sunulduğu görülmektedir. Ayrıca 2018 yılında öğretmen kılavuz kitaplarının da kaldırıldığı görülmektedir.

Türkçe derslerinde bilgi ve becerilerin, bellekte faal olarak oluşturulması için etkinliklerle aktif öğrenmeye yönelmek gerekir. Etkinlik, geliştirilecek beceri alanı ve kazanımla ilgili ana bilgileri, zihinsel becerileri ve uygulamaları geliştirmeye yönelik olmalıdır (Güneş, 2012). Türkçe derslerinde etkinlik denilince akla sadece metin işleme gelmemelidir. Metinler, kazanımları gerçekleştirmek için sadece bir araçtır. Türkçe dersinin amaçlarına uygun olarak seçilen metinler aracılığıyla kazanımları gerçekleştirmek söz konusudur. Bu nedenle Türkçe ders kitapları, Türkçe Dersi Öğretim Programı ve kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.

Öğretim programlarında bulunan kazanımları gerçekleştirmeye yönelik öğretmenlerin rehberliğinde, öğrenciler tarafından uygulanan çeşitli eğitsel çalışmalara etkinlik denilmektedir. Geçmiş öğretim programında yer alan etkinlikler, öneri ve örnek niteliğindedir. Kılavuz kitapta bulunan ve öğrenme alanlarına göre sınıflandırılmış etkinlikler ise öğretmene sınıf içi bir etkinliğin nasıl planlanması gerektiği konusunda yardımcı olmaktadır. Programda etkinlikler, bir öğrenme alanındaki tek kazanıma dönük olabileceği gibi birkaç kazanıma yönelik de olabilir. Bunun yanında öğretmenin, çevre şartlarına, okulun imkânlarına ve öğrencilerin özelliklerine göre belirlenen kazanımları gerçekleştirmeye yönelik ek etkinlikler düzenlemesine de olanak verilmektedir (Temur, 2007, s.361 akt. Odabaşı, 2007).

Yazma ve yaratıcı yazma eğitiminde, ilk olarak öğrencilerin tutum ve davranışları belirlenmelidir. Bu tutum ve davranışların geliştirilmesi için eğitimde hangi çeşit etkinliklerin kullanılması gerektiği belirlenmeli ve ona yönelik etkinlikler oluşturulmalıdır. Buna bağlı olarak da uygun ders materyalleri oluşturulmalı, yaygınlaştırılmalı ve etkililikleri sürekli olarak takip edilerek gereken zamanlarda düzenlemeler yapılmalıdır. Öğrencilere yaratıcı yazma becerisi kazandırmada nitelikli ve yarar sağlayacak araç-gereçler seçilmeli, uygulanan etkinlikler ilgi çekici ve eğlendirici özellikte olmalıdır. Genel anlamda merkeze öğrenci alınarak etkinlikler oluşturulmalıdır.

2.6. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmaya yönelik yurt dışı ve yurt içi çalışmalara yer verilmiştir.

2.6.1. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

Tompkins (1982), “Seven Reasons Why Children Should Write Stories” adlı makalesinde çocukların hikâye yazması gerektiğinin nedenlerini belirtmeyi amaçlamıştır. Ayrıca çocukların yazmasıyla özel olarak ilgilenen eğitimcilerden, öğretmenlerin çocukları hikâye yazmak için cesaretlendirme nedenlerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuç olarak cevap veren her bir eğitimci farklı bir sebep göstermiştir.

Cheung (2003), “Teaching Creative Writing Skills to Primary School Children in Hong Kong: Discordance Between the Views and Practices of Language Teachers” isimli çalışmasında yaratıcı yazmanın Hong Kong’daki ilkökul öğretmenlerinin yaratıcı yazma süreci hakkındaki görüş ve bilgilerini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında 449 ilkökul öğretmene anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, birçok öğretmenin hâlen geleneksel yazma yöntemlerini kullandıkları ve yaratıcı yazma süreçleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları sonucuna varılmıştır ve bu kapsamda belli öneriler verilmiştir.

Lambirth & Gouch (2006), “Golden times of writing: the creative compliance of writing journals” adlı makalelerinde ilk sınıflarda günlük yazmanın yararları, zararları ve tarihî gerekçelerini incelemiştir. Ayrıca çocukların kendilerini öğretmenden bağımsız

olarak ifade etmek için nasıl motive edildiği ve pedagojik hâkimiyetin günlük yazmada nasıl yaratıcı ve ne kadar etkili olduğunu, bununla beraber araştırma için daha güçlü bağları geliştirmede sınıf uygulaması ve devlet politikaları tartışılmıştır.

McVey (2008), “Why all writing is creative writing” adlı çalışmasında yaratıcı yazma eğitimlerinin son yıllarda ciddi oranda artış gösterdiğine değinmektedir. Ancak yazar, özellikle akademik düzeyde yazma eğitimi veren öğretmenlerin birçoğunun hâlen öğrencileri yazmaya yeterli derecede teşvik etmediklerini, yaratıcı yazma konusunda eğitim modülleri geliştirmediklerini ve yaratıcı yazma atölyelerine katılmadıklarını gözlemlemekte ve bu konuda birtakım eleştirilere yer vermektedir.

Weldoni (2010), “On Assessing Creative Writing” adlı makalesinde, edebi dünyada, okullarda ve üniversitede yaratıcı yazmayı değerlendirme mekanikleri ve standartları üzerine değinmiştir. Ayrıca yaratıcı değerlendirmenin, değer yargısının tek sorusu olduğu inanışına ve bu mirasın devamlılığına ulaşmıştır. Ayrıca araştırmasında, son zamanlarda çocuk ve yetişkin yazarların arasında büyük bir fark olup olmadığını anlamak için kısa hikâye yarışması yapmış ve yarışmaya göre gençlerin öğrenmeye daha açık olduğu ve öğrenmeyi sevdiği ortaya çıkmıştır.

Khan (2011), “Testing Creative Writing in Pakistan: Tensions and Potential in Classroom Practice” adlı çalışmasında Pakistan’da sınıf uygulaması üzerine yaratıcı yazma testlerinin etkisini keşfetmeyi amaçlamıştır. Eğitim fakültesindeki mezun öğrencilerle yapılan görüşmelerden alınan veriler, Pakistan’daki İngilizce öğretmenlerinin yeterlik sınavlarında, İngilizce çalışan öğrencilerin yaratıcı ve konuşma becerilerini geliştirmeyi öğretmediğini gösteriyor. Araştırmada çeşitli sınıf stratejilerine dayanarak öğrencilerin ihtiyaçlarına, etkili öğrenme strateji ve yaklaşımlarına odaklanılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Pelcová (2015), “Using Creative Writing as a Tool for Teaching English as a Foreign Language” isimli doktora tezinde yaratıcı yazmanın İngilizce öğretiminde kullanılması konusunu araştırmıştır. Çalışmada öğretmen görüşleri yazar tarafından hazırlanan bir anket ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda yaratıcı yazmanın, öğrencilerin tüm dil seviyelerinde dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilecek çok yönlü bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaratıcı yazmanın öğrencilerin derinlemesine düşünmesine ve dil becerilerine olumlu yönde katkı sağladığı belirtilmiştir.

2.6.2. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

İlgili alanyazın incelendiğinde, yaratıcı yazma ile ilgili çeşitli kitap, makale ve tez çalışmalarına ulaşılmıştır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) ulusal tez merkezinde, yaratıcı yazma konusuna yönelik 10'u doktora, 31'i yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 41 tez bulunmaktadır. Bu tezlerin ele aldığı konulara bakıldığında ise “çeşitli yöntemlerin yaratıcı yazma becerisi üzerindeki etkisi, yaratıcı yazmanın yazma becerisine, yazmaya ve Türkçe dersine yönelik tutuma, akademik başarıya, yazma kaygısına etkisi” gibi konular üzerinde durulduğu daha çok uygulama düzeyinde araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programı ve yaratıcı yazmayı ele alan sadece bir çalışmaya rastlanmaktadır.

Maltepe (2006), “Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin Ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde yaratıcı yazma yaklaşımının, yazma becerilerinin geliştirilmesi süreçlerinde yaşanan sorunlara hangi boyutlarda çözüm üretebileceğine yönelik çıkarımlarda bulunmak üzere ve süreçte Türkçe derslerindeki yazma uygulamalarında ne derece gerçekleştiğinin ve sürdürülen yazma uygulamalarıyla oluşturulan yazılı anlatım çalışmalarının yaratıcı yazı açısından niteliğinin kestirimi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada nicel-nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karma model kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutuna ilişkin sonuçlar, yaratıcı yazma yaklaşımındaki yazmaya hazırlık süreçlerinin Türkçe derslerindeki yazma uygulamalarında yeterince gerçekleşmediğini ortaya koymuştur. Araştırmanın nitel boyutuna ilişkin sonuçlar; okulların Türkçe derslerindeki başarı düzeyi arttıkça, öğrencilerin; dilbilgisi kurallarına, yazım ve noktalama kurallarına ve genel görünüm ölçütlerine oldukça uygun metinler üretmede daha yetkin olduklarını ortaya koymuştur.

Odabaşı (2007), “Öğretmenlerin Görüşlerine Göre 4. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı Etkinliklerinin Kazanımları Gerçekleştirme Düzeyi” adlı yüksek lisans tezinde, 2006-2007 eğitim öğretim yılında öğretmenlerin görüşlerine göre 4. sınıf Türkçe öğrenci çalışma kitabı etkinliklerinin kazanımları gerçekleştirme düzeyini araştırmak amaçlanmıştır. Nitel araştırma yoluyla öğretmenlerle görüşme yapılmış, bazıları gözlemlenerek dokümanlar elde edilmiştir. Araştırma sonunda öğretmenler, Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kazanımlarla 4. sınıf etkinliklerinin sınıf seviyesine uygun olduğu, kazanımları gerçekleştirmeye yönelik Türkçe öğrenci çalışma kitabında

etkinliklere yer verildiği fakat etkinlik çeşidinin yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmada, Türkçe öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin çoğunun bilişsel alana yönelik olduğu; duyuşsal alana yönelik az sayıda, psikomotor alana yönelik ise yok denecek kadar az sayıda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beydemir (2010), “İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazmaya Yönelik Tutumlara, Yaratıcı Yazma ve Yazma Erişisine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde araştırmanın amacı, yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma erişisine etkisini tespit etmektir. Çalışmada ön test, son test kontrol gruplu deney deseni ve nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda yaratıcı yazma yaklaşımına dayalı yapılan çalışmaların öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği, öğrencilerin yazma erişilerinde artış olduğu, deney grubunun yaratıcı yazma erişileri, kontrol grubunun yazma erişilerine göre arttığı ve yaratıcı yazma yaklaşımına uygun yöntem ve etkinliklerin uygulandığı grubun yaratıcı yazma ürünlerinde, Türkçe Ders Programı’nda bulunan yöntem ve etkinliklerin uygulandığı grubun yaratıcı yazma ürünlerine göre yaratıcı unsurlara daha çok rastlandığı belirtilmiştir.

Demir (2011), “Yazma Becerisine Yönelik Kazanımların Ortaokulda Gerçekleşme Düzeyi” adlı makalede 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe Dersi Öğretim Programında belirlenen yazma amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme düzeylerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada evren-örneklem grubu ve betimsel-survey yöntemi kullanılmıştır. Amaç ve kazanımların gerçekleşme düzeylerinin genel olarak bakıldığında çok yetersiz olmadığı içerik boyutunda nitelendirilen kazanımların büyük çoğunluğunun öğrenciler tarafından edinilerek yazılı anlatımlara yansıtıldığı; biçim boyutunda özellikle noktalama işaretleri, yazım kurallarına uyma ve imla hataları noktasında kazanımların düşük oranda edinildiği ve tür olarak öğrencilerin yoğunlukla düşünce ve olay yazıları oluşturmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

Kırmızı (2011), “Yaratıcı Yazma Ürünlerinin Bazı Ölçütler Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Nitel Bir Çalışma” adlı makalede araştırmanın temel amacı ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden elde edilen yaratıcı yazma ürünlerinin içeriğinin değerlendirilerek öğrencilerin yazılı ürünlerinin niteliğini, belirlenen ölçütler açısından incelemektir. Nitel araştırmada kullanılan içerik analizi tekniği ile oluşturulmuştur. Araştırma sürecinde, elde edilen yazılı ürünler ayrıntılı bir şekilde incelenerek öğrencilerin yaratıcı yazma konusundaki yetkinlikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin genel olarak çok özgün olmayan sıradan düşünceleri kapsayan yazılar oluşturduğu, duygu ve düşüncelerini yeterince etkili ifade edemedikleri görülmüştür. Bunun geleneksel yazma anlayışından kaynaklandığı belirtilmiş ve öğretim programının tekrardan yaratıcı düşünmeye yönelik gözden geçirilebileceği önerisi sunulmuştur.

Bulut (2012), “2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’nda Yer Alan Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu” adlı yüksek lisans tezinde Türkçe dersine ait amaç ve kazanımların yaratıcı yazma açısından uygunluğunu incelemiştir. Kazanımlardan hangilerinin yaratıcı yazmaya uygun olduğunun belirlenmesi uzman görüşü çerçevesinde yapılmıştır. 42 kazanımın tamamının yer aldığı bir anket hazırlanarak Türkçe Eğitimi alanında uzman olan 17 akademisyene gönderilmiş ve onlardan cevaplar istenmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda yazma kazanımlarından hangilerinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenmiştir. Uzman görüşü dikkate alınarak elde edilen bulgulara göre, 42 yazma kazanımından sadece 10 tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğuna karar verilmiştir. Söz konusu bu kazanımlar tek tek ele alınarak yaratıcı yazmaya uygunlukları üzerinde durulmuştur.

Erdoğan (2012), “Süreç Temelli Yaratıcı Yazma Uygulamalarının Yazılı Anlatım Becerisine Ve Yazmaya İlişkin Tutuma Etkisi” adlı doktora tezinde yaratıcı yazma, iş birlikli yaratıcı yazma ve Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ile yazmaya ilişkin tutumlarına etkisini ve bu sürece ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma deney ve kontrol grubu oluşturularak yapılmıştır. Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karışık yöntem kullanılmıştır. Ayrıca uygulamaya ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri alınmıştır. Araştırma sonunda, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ile yazmaya ilişkin tutum erişileri arasında deney grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Deney 1 ve Deney 2 gruplarındaki öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ile yazmaya ilişkin tutum erişileri arasında ise Deney 1 grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nitel verileri incelendiğinde deney gruplarındaki öğrenci ve öğretmenlerin kendi sınıflarında gerçekleştirilen uygulamalara ilişkin görüşlerinin de olumlu olduğu sonucu verilmiştir.

Tabak ve Göçer (2013), “6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programının Ürün ve Süreç Odaklı Yazma Yaklaşımları Çerçevesinde Değerlendirilmesi” adlı makalede ürün ve süreç odaklı yazma yaklaşımları çerçevesinde 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı yazma becerisinin incelenmesini amaçlanmış ve yazma becerisi çeşitli açılardan ele alınmıştır. Sonuç olarak programda yer alan yazma becerisinin süreç odaklı yazma yaklaşımını yansıttığı görülmüştür. Ancak önceki araştırma bulgularında yazma eğitiminin genellikle ürün odaklı anlayışa göre yürütüldüğü ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yazma becerisinin istenilen düzeyde olmamasının temel sebebi olarak programdaki yazma yaklaşımıyla uygulamadaki yazma yaklaşımının birbirinden farklı olması düşünülmektedir.

Korkmaz (2015), “Yaratıcı Yazma Yönteminin 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazma Öz Yeterlik Algılarına, Yazmaya İlişkin Tutumlarına ve Yazma Becerisi Akademik Başarılarına Etkisi” adlı yüksek lisans tezinin amacı ortaokul 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yönteminin öğrencilerin yazma öz yeterlik algılarına, yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerisi akademik başarılarına etkisini belirlemektir. Çalışmada deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada deney grubuyla on iki hafta boyunca haftada iki saat olmak üzere yaratıcı yazma çalışmaları yapılmış; kontrol grubunda ise herhangi bir müdahalede bulunulmadan Türkçe Dersi Öğretim Programına dayalı öğretim sürdürülmüştür. Araştırma sonucuna göre yaratıcı yazma yöntemi, öğrencilerin yazma öz yeterlik algılarını, yazmaya yönelik tutumlarını ve yazma becerisi akademik başarılarını arttırmada Türkçe Dersi Öğretim Programına dayalı yazma uygulamalarından daha etkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yazma öz yeterlikleri, yazmaya yönelik tutumları ve yazma becerisi akademik başarılarında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yüksel (2016), “Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Derslerinde Uygulanan Yaratıcı Yazma Etkinliklerinin Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutumlarına Ve Sözel Yaratıcılıklarına Etkisinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinin genel amacı, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve sözel yaratıcılıklarına etkisini incelemektir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Araştırma sonunda yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin sözel yaratıcılıkları üzerinde deney grubunun lehine anlamlı bir etkisi olduğu görülmüş ve yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazmaya yönelik tutumları üzerinde olumlu

etkisi olduğu görülmüştür fakat deney grubunun lehine anlamlı bir etkisi olduğu saptanamadığı belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde “Araştırmanın Modeli” “İncelenen Dokümanlar”, “Verilerin Toplanması”, “Veri Toplama Araçları” ve “Verilerin Analizi” alt başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bilimsel araştırmalar esas aldıkları bakış açısına göre nitel ve nicel olarak ayrılmaktadır. Bu çalışma nitel araştırma özelliği taşımaktadır. Işıkoğlu (2005)’na göre nitel araştırma, birden fazla yöntem kullanarak insan tecrübelerini, toplumsal olay ve olguları anlamlandırma ve değerlendirmeyi hedefleyen bir araştırma türüdür. Nitel araştırmalar özellikle ‘nasıl’ ve ‘niçin’ sorularına yanıt arayarak araştırılan toplumsal olay ya da olguların derinlemesine incelenmesine olanak tanımaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2018)’e göre nitel araştırma, olayların ve algıların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konduğu bir araştırma olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle nitel araştırmalar, teori oluşturmayı esas alan bir anlayışla toplumsal olguları buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ele alan bir yaklaşımdır.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğunu incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Creswell (2007)’e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (akt. Subaşı ve Okumuş, 2017). Durum çalışması sistematik biçimde veri toplama, toplanan verileri analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma gibi basamakları içermektedir (Merriam, 1988 akt. Vural ve Cenksever, 2005). Durum

çalışmaları, sınırlı olgu hakkında derinlemesine bilgi verebilmekte ve bu yönüyle eğitim araştırmalarının doğasına oldukça uygundur (Aytaçlı, 2012).

3.2. İncelenen Dokümanlar

Araştırmanın incelenen dokümanlarını, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan MEB yayınlarına ait Türkçe ders kitaplarındaki (5, 6, 7, 8. sınıf) yazma etkinlikleri oluşturmaktadır.

Tablo 1

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Yazma Kazanımı Sayıları

Sınıf	Yazma Kazanımları	Ortak Kazanımlar	Farklı Kazanımlar
5	16	13	3
6	14	13	1
7	17	13	4
8	20	13	7
Toplam Kazanım Sayısı	67	-	15

Tablo 1'e göre 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda toplam 67 yazma kazanımının bulunduğu görülmektedir. Bu 67 yazma kazanımından sınıflar arası ortak kazanım sayısının 13, farklı kazanım sayısının 15 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada farklı ve ortak kazanım sayıları ele alınarak toplam 28 yazma kazanımının yaratıcı yazmaya uygunluğu incelenmiştir.

Tablo 2

İncelenen Ortaokul Türkçe Ders Kitapları

Sınıf	Yayınevi	Yıl	Baskı	Yazar
5	MEB	2018	1.	Hülya AĞIN HAYKIR Hüseyin KAPLAN Ali KIRYAR Rasim TARAKCI Ercan ÜSTÜN
6	MEB	2018	1.	Sabri CEYLAN Kadir DURU Gülten ERKEK Murat PASTUTMAZ
7	MEB	2018	1.	Ahmet AKGÜL Nurcihan DEMİRER Ebubekir GÜRÇAN Duygu KARADAŞ İlkay KARAHAAN Ali UYSAL
8	MEB	2018	1.	Gülşah METE Mahmut KARAASLAN Yeşim KAYA Şahin OZAN Derya ÖZDEMİR

Tablo 2’de, araştırmada incelenen ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde MEB yayınlarına ait Türkçe ders kitaplarına ve yazarlarına yer verilmiştir.

Tablo 3

2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinlik Sayıları

Sınıf	Etkinlik	Yazma Etkinliği
5	251	41
6	234	62
7	254	45
8	251	37
Toplam Etkinlik Sayısı	990	185

Tablo 3'e bakıldığında 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında toplam 990 etkinlik olduğu görülmektedir. Bu etkinliklerden 185'i yazma etkinliği olup araştırmada, söz konusu etkinliklerin yaratıcı yazmaya uygunluğu incelenmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, nitel çalışmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Bilimsel çalışmalar açısından doküman incelemesi, araştırmacıya doğru bilgiye ulaşma, durumu açığa çıkarma ve anlaşılır hale getirme, olayları çözümlene olanakları sunmaktadır (Muşmal ve Gürbüz, 2018). Doküman incelemesinde veriler, araştırılması hedeflenen olgu/olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Belirli bir zaman diliminde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların, geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.140-143). Veri toplamada gözlem ve görüşme imkânının olmadığı durumlarda yazılı ve görsel materyallerin araştırmaya dâhil edilmesiyle araştırmanın geçerliliğinin artırılması amaçlanmaktadır (Baş ve Akturan, 2017).

Araştırmanın amacına yönelik söz konusu program ve ders kitapları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ayrıca yazma eğitimi, yaratıcılık, yaratıcı yazma, Türkçe öğretimi ve öğretim programları konularına yönelik hazırlanmış yerli ve yabancı çalışmaların taraması yapılmıştır. Araştırma konusuyla ilgili makale, tez, kitap, dergi gibi eserlerin

incelenmesi sonucu genel alanyazına ulaşılmaya çalışılmıştır. Konuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalara, başta YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik olmak üzere tez araştırma merkezlerinden ve kaynakçada belirtilen internet sitelerinden ulaşılmıştır. Çalışmada güncel ve bilimsel değeri olan kaynaklar ele alınmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları ve Türkçe ders kitaplarında (5, 6, 7, 8) bulunan etkinlikler, araştırmacı tarafından oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” aracılığıyla incelenerek ve uzman görüşüne başvurularak bu kazanımlardan ve etkinliklerden hangilerinin yaratıcı yazmaya uygun olduğunun tespit edilmesi ile veriler elde edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamak amacıyla kullanılmak üzere, araştırmacı tarafından “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Değerlendirme formundaki maddeler oluşturulurken ilgili alanyazından edinilen bilgiler ve yaratıcı yazmayla ilgili geliştirilen ölçeklerden (Maltepe, 2006; Öztürk, 2007; Beydemir, 2010; Tonyalı, 2010; Kırmızı, 2011; Oğuz, 2017; Kasap, 2019) yararlanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu”, üç alan uzmanının görüşüne sunulmuş; gerekli düzenlemeler yapılarak forma son şekli verilmiştir. Hazırlanan bu form aracılığıyla 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin, yaratıcı yazma becerisine uygunluğu değerlendirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen kavramlar ve temalar çerçevesinde özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır. Bundan dolayı elde edilen bulgular, öncelikle sistemli

ve net olarak betimlenir. Sonrasında bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve bazı sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu süreç 4 aşamadan meydana gelmektedir:

- Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma,
- Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,
- Bulguların tanımlanması,
- Bulguların yorumlanması (Altunışık 2010, s.322).

Araştırmanın güvenilirliği için “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu”ndan elde edilen verilerin %20’si bir alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Yapılan analizin güvenilirliği $[Görüş\ birliği / (Görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı) \times 100]$ formülünden yararlanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Yapılan hesaplama sonucunda, araştırmacı ve uzman arasındaki uzlaşma da (güvenirlilik) hem yazma kazanımlarının hem de yazma etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğunu temsil eden verilerde tam görüş birliği sağlanmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu çalışmanın temel amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu tespit etmektir. Bu bölümde, araştırmanın temel amacı ve alt amaçları doğrultusunda toplanan veriler sonucu elde edilen bulgulara ve ilgili yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya yönelik bulgular ve yorumlar, üç başlık altında toplanmıştır:

- 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumu nedir?
- 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumu nedir?
- 2018-2019 eğitim öğretim yılında okutulan 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerin, yaratıcı yazmaya uygun kazanımlarla eşleşme durumu nedir?

Alt amaçlar doğrultusunda ulaşılan bulgularda, ilk olarak Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarından yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar ele alınmış, daha sonra her kademeye ait Türkçe ders kitabında bulunan yazma etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğu ele alınmıştır. Son olarak kademeler arası yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar ile eşleşen Türkçe ders kitabı etkinliklerinin farklılıkları ele alınmıştır.

4.1. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt amacı, “2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumu nedir?” şeklindedir. Bu amaç doğrultusunda, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye uygun olup olmadığı, “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’ ile değerlendirilmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programında, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar için toplam 67 yazma kazanımı bulunmaktadır. Bu kazanımlardan 13’ü, tüm kademeler için ortaktır. Tüm sınıf düzeylerinde, ortak kazanımlar dışında toplam 15 yazma kazanımı bulunmaktadır. Bu duruma göre birbirini tekrar eden yazma kazanımları, her sınıf kademesinden çıkarıldığında 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda toplam 28 yazma kazanımına ulaşılmaktadır. Aşağıdaki tablolarda, 5, 6, 7 ve 8. sınıf kademesinde yer alan 28 yazma kazanımından yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar görülmektedir.

4.1.1. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 5. Sınıf Yazma Kazanımları

Tablo 4

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 5. Sınıf Yazma Kazanımları

Kazanım	Kazanım Açıklaması	Form Maddeleri
Şiir yazar.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32
Hikâye edici metin yazar.	<p>a) Öğrencilerin günlük hayattaki gözlem ve deneyimlerine dayanarak hikâye konusu ve hikâye unsurlarını belirlemeleri sağlanır.</p> <p>b) Öğrenciler, yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendikleri kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32

Yazma stratejilerini uygular.	<i>Güdümlü, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.</i>	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 32
Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.		1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 29, 30

Tablo 1’de, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan toplam 16 yazma kazanımından sadece 4’ünün yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun olduğu görülmektedir. Bu 4 kazanım, diğer sınıf düzeylerinde de bulunan ortak kazanımlardır. Aşağıda, kazanımların yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

‘*Şiir yazar.*’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında, bu kazanım bireylerde hayal gücünün kullanılabilmesine, imgesel bir dünya oluşturulabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurulabilmesine, duyu organlarının kullanılabilmesine, çağrışım yapılabilmesine, çözümleyici düşünülebilmesine, özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer verilebilmesine, kendine ait bir üslup yaratılabilmesine, yazının kendi yaşamıyla ilişkilendirilebilmesine, özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturulabilmesine, kişisel bakış açısına yer verilebilmesine, yorumlama yeteneğinin geliştirilebilmesine, konu belirlemede özgür olunabilmesine, yazma planının tasarlanabilmesine, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurulabilmesine, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık verilebilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine ve anlatımın zenginleştirilebilmesine büyük katkıları olacağı için yaratıcı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca çeşitli kelimeleri kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade etmeye, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, duygu ve düşünceleri akıcı bir şekilde ifade etmeye imkân tanımaktadır.

Şiir yazmak hayal etme, canlandırma, kavramsallaştırma, çağrışım, var olanlardan yeni bir şey üretme gibi yaratıcı özellikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ilk önce bireylere bu özellikler kazandırılmalı ve daha sonra şiir yazmaya yönlendirilmelidir. Şiir yazabilme becerisini kazandırmak, duyguların iletilmesindeki etki gücünü arttıracak ve duyguları sanatsal bir dille ifade edebilme becerisi

kazandıracaktır. Bu kazanımla elde edilmek istenen amaç ise öğrencilerin yeni, özgün fikirlere sahip olması ve bunları sentez basamağına çıkararak kullanabilmesidir.

‘*Hikâye edici metin yazar.*’ kazanımı öncelikle öğrencilerin hikâye konusu ve unsurlarını belirlemelerini ve konu seçimini kendi tecrübelerinden ve gündelik yaşantılarından seçmelerini hedefler. Bu kazanım ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na yönelik değerlendirildiğinde bireyin yazısında konu seçerken özgür olabilmesine, hayal gücünü kullanarak imgesel bir dünya oluşturabilmesine, hayal ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, duyu organlarını kullanabilmesine, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesine ve böylelikle kendine özgü unsurlar oluşturabilmesine, özgün karakterlere, özgün mizahi öğelere ve özgün benzetmelere yer verebilmesine olanak sağlamaktadır. Eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmekte, çözümleyici düşünebilmesine yardımcı olmaktadır. Kelimelere yeni anlamlar yüklemesine, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade ederek anlatımını zenginleştirmesine, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak kendi bakış açısına yer vermesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirerek alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmasına fırsat tanımaktadır. Ayrıca bireylerin merak unsurunu ortaya çıkartarak 5N1K sorularına yanıt verebilmesini, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesini, konusunu belirlemede özgür olabilmesini, kendine özgü olay zinciri kurabilmesini, yazının planını tasarlayabilmesini, metnin başlığı ile metnin arasında ilişki kurabilmesini, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık verebilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini ve çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini böylece kendine has bir üslup oluşturarak farklı yazılar ortaya koyabilmesini sağlar.

Hikâye edici metinler yazmak, yeni bir ürün ortaya koyabilme becerisini gerektirir. Var olan ve hayal edilenlerden yeni birleşimler yapamayan bir kişinin bir hikâye yazabilmesi düşünülemez. Bu nedenle hikâye yazabilmek yaratıcılığı da beraberinde getirmektedir. Hikâye yazabilmek, derin bir hayal gücü ve hayal edilenleri zihinde canlandırabilme, olay örgüsünü tasarlama, parçalar arasında ilişkiler kurabilme ve sentezleyerek yeni bir ürün ortaya koyma gibi birden fazla unsuru bir arada yapabilmeyi gerektirir.

‘*Yazma stratejilerini uygular.*’ kazanımının açıklamasına bakıldığında birden fazla yazma yöntem ve tekniklerini içeriğinde barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle bu

kazanım bireylere hem birbirine bağıntısı olan hem de farklı olan özellikleri vererek bireylerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmektedir. Bu kazanım ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde, bireylere yazma planını tasarlayabilme, yarım kalan bir metni (giriş, gelişme, sonuç) tamamlayabilme, metni tamamlarken merak unsurunu ortaya çıkarabilme, 5N1K sorularına yanıt verebilme, hayal gücünü kullanarak kendine özgün unsurlara (benzetme, mizahi öge, karakter) yer verebilme, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurabilme, duyu organlarını kullanabilme, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilme, çağrışımlar yaparak somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilme ve metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilme gibi özellikleri kazandırmaktadır. Ayrıca bireylerin bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade ederek anlatımını zenginleştirebilmesine, duyu ve düşüncelerini yazı içinde genişleterek aktarabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine, yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesine böylelikle kendine ait bir üslup oluşturabilmesine imkân sağlar.

Yarım bırakılan bir metni tamamlama yahut bir metni kendi kelimelerle tekrar yeniden yazma gibi yöntem ve teknikler analiz yeteneğinin güçlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Metindeki parçalar arası neden-sonuç ilişkisini analiz edemeyen bireyin, o metne anlamlı bir katkıda bulunması söz konusu olamayacaktır. Analiz edebilme becerisine sahip birey, metin içindeki bağıntıların farkında olabilecek ve bu bağıntılara uygun yeni eklemeler yapacak veya ana bağıntıları koparmadan değişiklikler yapabilecektir. Neden-sonuç ilişkisi sadece yaratıcı yazma da değil, tüm olay ve olgularda karşımıza çıktığı için yaratıcılıkta da önemli rol oynamaktadır.

‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na yönelik değerlendirildiğinde, doğrudan bireyin metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmesine ve yazısına ilgi çekici bir başlık verebilmesine imkân tanıdığı görülmektedir. Dolaylı yoldan ise bireyi çağrışım yapmaya, hayal gücünü kullanmaya, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurmaya, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, özgün benzetme ve mizahi öğeleri kullanmaya, kendine ait bir üslup oluşturmaya, çözümleyici düşünmeye, merak unsurunu ortaya çıkarmaya, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade etmeye, kendi bakış açısına yer vermeye, kelimelere

yeni anlamlar yüklemeye fırsat vermektedir. Birey başlığını oluştururken çeşitli kelimelerden yola çıkarak alışılmışın dışında yenilikler içeren, kendine özgü kelimeler ve anlamlar oluşturabilir.

Başlık, okunacak olan yazı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayan ilk basamak niteliğindedir. Başlık, metnin içeriği hakkında ipucu verici nitelikte olmalı, metnin içeriği hakkında tahmin yürütebilmemizi sağlamalıdır. Başlık, bireyi meraklandırmalı ve yazıyı okumaya heveslendirici nitelikte olmalıdır. Bu nitelikleri oluşturabilmek için yaratıcılığın kullanılması gerekmektedir. Metnin içeriğinden kopmadan alışılmışın dışında, merak uyandırıcı, farklı kelimelerin kullanımı gibi özellikler sentezlenerek yaratıcı düşünme sağlanmalı ve bireyin kendine özgü oluşturduğu başlık belirlenmelidir.

Veriler incelendiğinde 5. sınıflarda 16 genel yazma kazanımı bulunmakta, bunlardan 13'ü sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. Sadece 5. sınıfta karşılaştığımız bu kademeyle özgü olarak ise kalan 3 kazanımın bulunduğu görülmektedir. 5. sınıfta bulunan 16 yazma kazanımından sadece 4 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 4 kazanımın sınıflar arası ortak kazanımlardan olduğu belirlenmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olmayan kazanımlar ise şunlardır: “Bilgilendirici metin yazar.”, “Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.”, “Bir işin işlem basamaklarını yazar.”, “Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.”, “Sayıları doğru yazar.”, “Yazdıklarını düzenler.”, “Yazdıklarını paylaşır.”, “Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.”, “Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.”, “Formları yönergelerine uygun doldurur.”, “Kısa metinler yazar.”, “Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.” Buna göre, toplam 12 yazma kazanımının yaratıcılığı geliştirmeye uygun nitelikte olmadığı belirlenmiştir.

4.1.2. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 6. Sınıf Yazma Kazanımları

Tablo 5

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 6. Sınıf Yazma Kazanımları

Kazanım	Kazanım Açıklaması	Form Maddeleri
Şiir yazar.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32
Hikâye edici metin yazar.	a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri, hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır. b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
Yazma stratejilerini uygular.	Güdümlü, serbest, kontrollü, tahminde bulunma, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 32
Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.		1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 29, 30

Tablo 2’de Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan toplam 14 yazma kazanımından sadece 4’ünün yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun olduğu görülmektedir. Bu 4 kazanım, diğer sınıf düzeylerinde de bulunan ortak kazanımlardır. Aşağıda, kazanımların yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

6. sınıf yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar, belirlenen 5. sınıf yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar ile aynı kazanımlardır. Bu nedenle ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları yukarıda yorumlanan ifadelerle aynı şekilde buraya da alınmıştır. ‘Hikâye edici metin yazar.’ ve ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımlarının açıklamalarında birtakım farklılıklar olduğu için ufak değişikliklerle tekrar ifade edilmiştir.

‘Şiir yazar.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında, bu kazanım bireylerde hayal

gücünün kullanılabilmesine, imgesel bir dünya oluşturulabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurulabilmesine, duyu organlarının kullanılabilmesine, çağrışım yapılabilmesine, çözümleyici düşünülebilmesine, özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer verilebilmesine, kendine ait bir üslup yaratılabilmesine, yazının kendi yaşamıyla ilişkilendirilebilmesine, özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturulabilmesine, kişisel bakış açısına yer verilebilmesine, yorumlama yeteneğinin geliştirilebilmesine, konu belirlemede özgür olunabilmesine, yazma planının tasarlanabilmesine, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurulabilmesine, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık verilebilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine ve anlatımın zenginleştirilebilmesine büyük katkıları olacağı için yaratıcı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca çeşitli kelimeleri kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade etmeye, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, duygu ve düşünceleri akıcı bir şekilde ifade etmeye imkân tanımaktadır.

Şiir yazmak hayal etme, canlandırma, kavramsallaştırma, çağrışım, var olanlardan yeni bir şey üretme gibi yaratıcı özellikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ilk önce bireylere bu özellikler kazandırılmalı ve daha sonra şiir yazmaya yönlendirilmelidir. Şiir yazabilme becerisini kazandırmak, duyguların iletilmesindeki etki gücünü arttıracak ve duyguları sanatsal bir dille ifade edebilme becerisi kazandıracaktır. Bu kazanımla elde edilmek istenen amaç ise öğrencilerin yeni, özgün fikirlere sahip olması ve bunları sentez basamağına çıkararak kullanabilmesidir.

'*Hikâye edici metin yazar.*' kazanımı öncelikle bireyin hikâye bölümlerini belirleyerek taslak oluşturmasını ve hikâye unsurlarının belirlenmesini amaçlar. Bu kazanım 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na yönelik değerlendirildiğinde, bireyin öncelikle yazma planını tasarlamasını sağlayarak serim, düğüm, çözüm bölümlerini oluşturmasını, sonrasında konu seçiminde özgür olmasını ve yer, zaman, kişi, olay gibi unsurları hayal gücünü kullanarak belirlemesini, hayalî bir dünya oluşturmasını ve bu dünya ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesini, duyu organlarını ve somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesini böylelikle kendine özgü olay zinciri kurabilmesini, özgün karakterlere, özgün mizahi öğelere ve özgün benzetmelere yer verebilmesini ve hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesini sağlamaktadır. Kelimelere yeni anlamlar yüklemesine, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade ederek anlatımını zenginleştirmesine, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak kendi bakış açısına yer

vermesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirerek alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmasına fırsat tanımaktadır. Eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmekte, çözümleyici düşünebilmesine yardımcı olmaktadır. Merak unsurunu ortaya çıkararak 5N1K sorularına yanıtlar verebilmesine, çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kendine has bir üslup oluşturarak farklı yazılar ortaya koyabilmesine, yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirleyebilmesine, metnin başlığı ile içeriği arasında ilişki kurabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine imkân sağlamaktadır.

Hikâye edici metinler yazmak, yeni bir ürün ortaya koyabilme becerisini gerektirir. Var olan ve hayal edilenlerden, yeni birleşimler yapamayan bir kişinin bir hikâye yazabilmesi düşünülemez. Bu nedenle hikâye yazabilmek, yaratıcılığı da beraberinde getirmektedir. Hikâye yazabilmek, derin bir hayal gücü ve hayal edilenleri zihinde canlandırabilme, olay örgüsünü tasarlama, parçalar arasında ilişkiler kurabilme ve sentezleyerek yeni bir ürün ortaya koyma gibi birden fazla unsuru bir arada yapabilmeyi gerektirir.

‘*Yazma stratejilerini uygular.*’ kazanımının açıklamasına bakıldığında birden fazla yazma yöntem ve tekniklerini içinde barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle bu kazanım bireylere hem birbirine bağıntısı olan hem de farklı olan özellikleri vererek bireylerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmektedir. Bu kazanım ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde, bireylere tanık oldukları bir olaya farklı bakış açıları getirebilme, giriş bölümü verilmiş bir metnin sonucunu tahmin edebilme, yarım kalan bir metni (giriş, gelişme, sonuç) tamamlayabilme, metni tamamlarken merak unsurunu ortaya çıkarabilme, hayal gücünü kullanarak kendine özgün unsurlara (benzetme, mizahi öge, karakter) yer verebilme ve metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilme gibi özellikleri kazandırmaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programında, bu kademedeki verilen yazma stratejilerinden biri olan serbest yazma ile bireyin kendi özgür iradesine kalmış, kendine özgü yazılar oluşturabilmesi bu kazanım aracılığıyla sağlanmaktadır. Ayrıca yazılarında gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurabilme, duyu organlarını kullanabilme, çağrışımlar yaparak somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilme, bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade edebilme, duygu ve düşüncelerini yazı içinde genişleterek aktarabilme, çözümleyici düşünebilme, yorumlama yeteneğini geliştirebilme, yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilme, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilme,

bireylerin bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade ederek anlatımını zenginleştirebilme, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilme, metinler arasılığı kullanabilme, 5N1K sorularına yanıt verebilme gibi özellikleri kazandırmaya fırsat tanımaktadır.

Yarım bırakılan bir metni tamamlama yahut bir metni kendi kelimelerle tekrar yeniden yazma gibi yöntem ve teknikler, analiz yeteneğinin güçlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Metindeki parçalar arası neden-sonuç ilişkisini analiz edemeyen bireyin, o metne anlamlı bir katkıda bulunması söz konusu olamayacaktır. Analiz edebilme becerisine sahip birey, metin içindeki bağıntıların farkında olabilecek ve bu bağıntılara uygun yeni eklemeler yapacak veya ana bağıntıları koparmadan değişiklikler yapabilecektir. Neden-sonuç ilişkisi sadece yaratıcı yazma da değil, tüm olay ve olgularda karşımıza çıktığı için yaratıcılıkta da önemli rol oynamaktadır.

‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na yönelik değerlendirildiğinde doğrudan bireyin metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmesine ve yazısına ilgi çekici bir başlık verebilmesine imkân tanıdığı görülmektedir. Dolaylı yoldan ise bireyi çağrışım yapmaya, hayal gücünü kullanmaya, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurmaya, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, özgün benzetme ve mizahi öğeleri kullanmaya, kendine ait bir üslup oluşturmaya, çözümleyici düşünmeye, merak unsurunu ortaya çıkarmaya, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade etmeye, kendi bakış açısına yer vermeye, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye fırsat vermektedir. Birey başlığını oluştururken çeşitli kelimelerden yola çıkarak alışılmışın dışında yenilikler içeren, kendine özgü kelimeler ve anlamlar oluşturabilir.

Başlık, okunacak olan yazı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayan ilk basamak niteliğindedir. Başlık, metnin içeriği hakkında ipucu verici nitelikte olmalı, metnin içeriği hakkında tahmin yürütebilmemizi sağlamalıdır. Başlık bireyi meraklandırmalı ve yazıyı okumaya heveslendirici nitelikte olmalıdır. Bu nitelikleri oluşturabilmek için yaratıcılığın kullanılması gerekmektedir. Metnin içeriğinden kopmadan alışılmışın dışında, merak uyandırıcı, farklı kelimelerin kullanımı gibi özellikler sentezlenerek yaratıcı düşünme sağlanmalı ve bireyin kendine özgü oluşturduğu başlık belirlenmelidir.

Veriler incelendiğinde 6. sınıflarda 14 genel yazma kazanımı bulunmakta, bunlardan 13'ü sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. Sadece 6. sınıfta karşılaştığımız bu kademeye özgü olarak ise kalan 1 kazanımın bulunduğu görülmektedir. 6. sınıfta bulunan 14 yazma kazanımından sadece 4 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 4 kazanımın sınıflar arası ortak kazanımlardan olduğu belirlenmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olmayan kazanımlar ise şunlardır: “Bilgilendirici metin yazar.”, “Yazdıklarını desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.”, “Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.”, “Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.”, “Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.” “Yazdıklarını düzenler.”, “Yazdıklarını paylaşır.”, “Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.”, “Formları yönergelerine uygun doldurur.”, “Kısa metinler yazar.” Buna göre, toplam 10 yazma kazanımının yaratıcılığı geliştirmeye uygun nitelikte olmadığı belirlenmiştir.

4.1.3. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 7. Sınıf Yazma Kazanımları

Tablo 6

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 7. Sınıf Yazma Kazanımları

Kazanım	Kazanım Açıklaması	Form Maddeleri
Şiir yazar.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32
Hikâye edici metin yazar.	a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirleyerek hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinin taslağını oluşturmaları sağlanır. b) Öğrencilerin yazım kılavuzundan yararlanmaları ve yeni öğrendiği kelimeleri kullanmaları teşvik edilir.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
Yazma stratejilerini uygular.	Not alma, özet çıkarma, serbest, kontrollü, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden hareketle yazma ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 32

Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.	1, 2, 3, 7, 8, 9, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32
Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 29, 30

Tablo 3'te Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan toplam 17 yazma kazanımından sadece 5'inin yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun olduğu görülmektedir. Bu 5 kazanımdan 4'ü, diğer sınıf düzeylerinde de bulunan ortak kazanımlardır. Aşağıda, kazanımların yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

7. sınıf yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar diğer alt kademelerdeki bazı yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar ile benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 'Şiir yazar.' 'Hikâye edici metin yazar.' ve 'Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.' kazanımları yukarıda yorumlanan ifadelerle aynı şekilde buraya da alınmıştır. 'Yazma stratejilerini uygular.' kazanımının açıklamasında birtakım farklılıklar olduğu için ufak değişikliklerle tekrar ifade edilmiştir.

'Şiir yazar.' kazanımı 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na göre ele alındığında, bu kazanım bireylerde hayal gücünün kullanılabilmesine, imgesel bir dünya oluşturulabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurulabilmesine, duyu organlarının kullanılabilmesine, çağrışım yapılabilmesine, çözümleyici düşünülebilmesine, özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer verilebilmesine, kendine ait bir üslup yaratılabilmesine, yazının kendi yaşamıyla ilişkilendirilebilmesine, özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturulabilmesine, kişisel bakış açısına yer verilebilmesine, yorumlama yeteneğinin geliştirilebilmesine, konu belirlemede özgür olunabilmesine, yazma planının tasarlanabilmesine, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurulabilmesine, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık verilebilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine ve anlatımın zenginleştirilebilmesine büyük katkıları olacağı için yaratıcı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca çeşitli kelimeleri kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade etmeye, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, duygu ve düşünceleri akıcı bir şekilde ifade etmeye imkân tanımaktadır.

Şiir yazmak hayal etme, canlandırma, kavramsallaştırma, çağrışım, var olanlardan yeni bir şey üretme gibi yaratıcı özellikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ilk

önce bireylere bu özellikler kazandırılmalı ve daha sonra şiir yazmaya yönlendirilmelidir. Şiir yazabilme becerisini kazandırmak, duyguların iletilmesindeki etki gücünü arttıracak ve duyguları sanatsal bir dille ifade edebilme becerisi kazandıracaktır. Bu kazanımla elde edilmek istenen amaç ise öğrencilerin yeni, özgün fikirlere sahip olması ve bunları sentez basamağına çıkararak kullanabilmesidir.

'*Hikâye edici metin yazar.*' kazanımı öncelikle bireyin hikâye bölümlerini belirleyerek taslak oluşturmasını ve hikâye unsurlarının belirlenmesini amaçlar. Bu kazanım 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na yönelik değerlendirildiğinde, bireylerin öncelikle yazma planını tasarlamasını sağlayarak serim, düğüm, çözüm bölümlerini oluşturmasını, sonrasında konu seçiminde özgür olmasını ve yer, zaman, kişi, olay gibi unsurları hayal gücünü kullanarak belirlemesini, hayalî bir dünya oluşturmasını ve bu dünya ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesini, duyu organlarını ve somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesini böylelikle kendine özgü olay zinciri kurabilmesini, özgün karakterlere, özgün mizahi öğelere ve özgün benzetmelere yer verebilmesini ve hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesini sağlamaktadır. Kelimelere yeni anlamlar yüklemesine, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade ederek anlatımını zenginleştirmesine, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak kendi bakış açısına yer vermesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirerek alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmasına fırsat tanımaktadır. Eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmekte, çözümleyici düşünebilmesine yardımcı olmaktadır. Merak unsurunu ortaya çıkararak 5N1K sorularına yanıtlar verebilmesine, çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kendine has bir üslup oluşturarak farklı yazılar ortaya koyabilmesine, yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirleyebilmesine, metnin başlığı ile içeriği arasında ilişki kurabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine imkân sağlamaktadır.

Hikâye edici metinler yazmak, yeni bir ürün ortaya koyabilme becerisini gerektirir. Var olan ve hayal edilenlerden yeni birleşimler yapamayan bir kişinin bir hikâye yazabilmesi düşünülemez. Bu nedenle hikâye yazabilmek yaratıcılığı da beraberinde getirmektedir. Hikâye yazabilmek derin bir hayal gücü ve hayal edilenleri zihinde canlandırabilme, olay örgüsünü tasarlama, parçalar arasında ilişkiler kurabilme ve sentezleyerek yeni bir ürün ortaya koyma gibi birden fazla unsuru bir arada yapabilmeyi gerektirir.

‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımının açıklamasına bakıldığında birden fazla yazma yöntem ve tekniklerini içinde barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle bu kazanım bireylere hem birbirine bağıntısı olan hem de farklı olan özellikleri vererek bireylerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmektedir. Bu kazanım ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde, bireylere duyu organlarını kullanabilme, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilme, somut sözcükleri soyut anlamda ifade edebilme, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilme, çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilme, duygularını ve düşüncelerini akıcı bir biçimde ifade edebilme, kendine ait bir üslup yaratabilme, metinler arasılığı kullanabilme, metni tamamlarken merak unsurunu ortaya çıkarabilme, 5N1K sorularına cevap arayabilme, hayal gücünü kullanarak orijinal unsurlara yer verebilme ve bilinen parçaları kendine göre yorumlayabilme gibi yetenekleri kazandırmaya olumlu etkisi olmaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programında, bu kademedeki verilen yazma stratejilerinden biri olan kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma yöntemiyle konu seçme özgürlüğü ve bireyin yazısını kendi hayatıyla ilişkilendirebilme gibi yaratıcı yazma için gerekli unsurlar bu kazanım aracılığıyla öğrencilere kazandırılmaktadır. Ayrıca yazılarında bilinen bir metni kısa ve öz şekilde ifade edebilmeye, yorumlama yeteneğini geliştirmeye, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmeye, bir metinden elde ettiği çağrışımlar yoluyla yeni ürünler ortaya koyabilmeye, çözümleyici düşünebilmeye önemli katkıları vardır.

Bir metni kendi kelimelerle tekrar yeniden yazma gibi yöntem ve teknikler, analiz yeteneğinin güçlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Metindeki parçalar arası neden-sonuç ilişkisini analiz edemeyen bireyin, o metne anlamlı bir katkıda bulunması söz konusu olamayacaktır. Analiz edebilme becerisine sahip birey, metin içindeki bağıntıların farkında olabilecek ve bu bağıntılara uygun yeni eklemeler yapacak veya ana bağıntıları koparmadan değişiklikler yapabilecektir. Neden-sonuç ilişkisi sadece yaratıcı yazma da değil, tüm olay ve olgularda karşımıza çıktığı için yaratıcılıkta da önemli rol oynamaktadır.

‘Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde, bu kazanım bireylerin hayal gücünü kullanabilmesinde, imgesel bir dünya oluşturabilmesinde, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesinde, çözümleyici düşünebilmesinde, yazının planını tasarlayarak kendine

özgü olay zinciri oluşturabilmesinde, özgün benzetmelere ve karakterlere yer verebilmesinde, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirerek kendine ait bir üslup oluşturabilmesinde ve düşüncelerini akıcı bir biçimde ifade edebilmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca yenilik içeren metinde 5N1K sorularına cevap verebilmesi, eleştirel bir gözle bakabilmesi, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini ortaya koyarak düşüncelerini yazı içinde açıklayabilmesi, önceden bildiği bir olaya farklı bakış açıları getirerek kendi bakış açısına yer verebilmesi, bireyin yaratıcılığını ön plana çıkarmaktadır.

Yazısında anlatım biçimlerini kullanan birey yazısının amacını belirler, zihninde yazının planını tasarlar, hikâye etme, eleştiride bulunma, sorgulama yapma yahut yorumlayabilme yeteneklerini kullanır. Bu kazanım belirtilen yeteneklerin kullanımını ortaya çıkarmada büyük katkılar sağlar.

‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na yönelik değerlendirildiğinde, doğrudan bireyin metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmesine ve yazısına ilgi çekici bir başlık verebilmesine imkân tanıdığı görülmektedir. Dolaylı yoldan ise bireyi çağrışım yapmaya, hayal gücünü kullanmaya, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurmaya, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, özgün benzetme ve mizahi öğeleri kullanmaya, kendine ait bir üslup oluşturmaya, çözümleyici düşünmeye, merak unsurunu ortaya çıkarmaya, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade etmeye, kendi bakış açısına yer vermeye, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye fırsat vermektedir. Birey başlığını oluştururken çeşitli kelimelerden yola çıkarak alışılmışın dışında yenilikler içeren, kendine özgü kelimeler ve anlamlar oluşturabilir.

Başlık, okunacak olan yazı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayan ilk basamak niteliğindedir. Başlık, metnin içeriği hakkında ipucu verici nitelikte olmalı, metnin içeriği hakkında tahmin yürütebilmemizi sağlamalıdır. Başlık, bireyi meraklandırmalı ve yazıyı okumaya heveslendirici nitelikte olmalıdır. Bu nitelikleri oluşturabilmek için yaratıcılığın kullanılması gerekmektedir. Metnin içeriğinden kopmadan alışılmışın dışında, merak uyandırıcı, farklı kelimelerin kullanımı gibi özellikler sentezlenerek yaratıcı düşünme sağlanmalı ve bireyin kendine özgü oluşturduğu başlık belirlenmelidir.

Veriler incelendiğinde 7. sınıflarda 17 genel yazma kazanımı bulunmakta, bunlardan 13'ü sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. Sadece 7. sınıfta karşılaştığımız bu kademeye özgü olarak ise kalan 4 kazanımın bulunduğu görülmektedir. 7. sınıfta bulunan 17 yazma kazanımından sadece 5 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 5 yaratıcı yazmaya uygun kazanımın 4'ü sınıflar arası ortak kazanımların içinde yer aldığı diğer 1 kazanımında 7. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olmayan kazanımlar ise şunlardır: “Bilgilendirici metin yazar.”, “Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.”, “Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.”, “Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.”, “Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.”, “Formları yönergelerine uygun doldurur.”, “Kısa metinler yazar.”, “Ek fiili işlevlerine uygun olarak kullanır.”, “Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.”, “Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.” “Yazdıklarını düzenler.”, “Yazdıklarını paylaşır.” Buna göre, toplam 12 yazma kazanımının yaratıcılığı geliştirmeye uygun nitelikte olmadığı belirlenmiştir.

4.1.4. Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 8. Sınıf Yazma Kazanımları

Tablo 7

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan 8. Sınıf Yazma Kazanımları

Kazanım	Kazanım Açıklaması	Form Maddeleri
Şiir yazar.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32
Hikâye edici metin yazar.	a) Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayali öğeleri tasarlamaları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır. b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaya, günlük hayattan örnekler vermeye yönlendirilir.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
Yazma stratejilerini uygular.	Not alma, özet çıkarma, eleştirel,	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13,

	<i>yaratıcı, serbest, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.</i>	14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 32
Yazılarında mizahi öğeler kullanır.		1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 30, 31, 32
Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.		1, 2, 3, 7, 8, 9, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32
Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.		1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 29, 30

Tablo 4’te Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan toplam 20 yazma kazanımından sadece 6’sının yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun olduğu görülmektedir. Bu 6 kazanımdan 4’ü, diğer sınıf düzeylerinde de bulunan ortak kazanımlardır. Aşağıda, kazanımların yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

8. sınıf yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar diğer alt kademelerdeki bazı yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar ile benzerlik göstermektedir. Bu nedenle ‘Şiir yazar.’ ‘Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları yukarıda yorumlanan ifadelerle aynı şekilde bu bölüme de alınmıştır. ‘Hikâye edici metin yazar.’ ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımların açıklamalarında bazı farklılıklar olduğu için değişiklikler yapılarak tekrar ifade edilmiştir.

‘Şiir yazar.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında, bu kazanım bireylerde hayal gücünün kullanılabilmesine, imgesel bir dünya oluşturulabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurulabilmesine, duyu organlarının kullanılabilmesine, çağrışım yapılabilmesine, çözümleyici düşünülebilmesine, özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer verilebilmesine, kendine ait bir üslup yaratılabilmesine, yazının kendi yaşamıyla ilişkilendirilebilmesine, özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturulabilmesine, kişisel bakış açısına yer verilebilmesine, yorumlama yeteneğinin geliştirilebilmesine, konu belirlemede özgür olunabilmesine, yazma planının tasarlanabilmesine, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurulabilmesine, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık

verilebilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine ve anlatımın zenginleştirilebilmesine büyük katkıları olacağı için yaratıcı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca çeşitli kelimeleri kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade etmeye, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, duygu ve düşünceleri akıcı bir şekilde ifade etmeye imkân tanımaktadır.

Şiir yazmak hayal etme, canlandırma, kavramsallaştırma, çağrışım, var olanlardan yeni bir şey üretme gibi yaratıcı özellikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ilk önce bireylere bu özellikler kazandırılmalı ve daha sonra şiir yazmaya yönlendirilmelidir. Şiir yazabilme becerisini kazandırmak, duyguların iletilmesindeki etki gücünü arttıracak ve duyguları sanatsal bir dille ifade edebilme becerisi kazandıracaktır. Bu kazanımla elde edilmek istenen amaç ise öğrencilerin yeni, özgün fikirlere sahip olması ve bunları sentez basamağına çıkararak kullanabilmesidir.

'*Hikâye edici metin yazar.*' kazanımı öncelikle bireyin konusunu hayalî ve gerçekçi öğelerle birlikte oluşturmasını ve daha sonra hikâye unsurlarını ele almasını ve hikâye bölümlerinin belirlenmesini amaçlar. Bu kazanım 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na yönelik değerlendirildiğinde bireyde öncelikle yazma konusunu seçmede özgür olabilme imkânı tanıyarak seçilen konuda gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmeye, hayal gücünü ve yer, zaman, kişi, olay öğelerini bir araya getirerek yeni, orijinal yazılar ortaya koyabilmeye ve imgesel bir dünya oluşturabilmeye imkân tanımaktadır. Böylece birey kendine özgü olay zinciri kurabilir, özgün karakterlere, özgün mizahi öğelere ve özgün benzetmelere yer verebilir. Bu kazanım duyu organlarını ve somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanabilmeye, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmeye, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade ederek anlatımını zenginleştirmeye, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak kendi bakış açısına yer vermeye, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirerek alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmaya fırsat tanımaktadır. Ayrıca eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmekte, çözümleyici düşünebilmesine yardımcı olmaktadır. Merak unsurunu ortaya çıkararak 5N1K sorularına yanıtlar verebilmesine, çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kendine has bir üslup oluşturarak farklı yazılar ortaya koyabilmesine, yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirleyebilmesine, metnin başlığı ile içeriği arasında ilişki kurabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine imkân sağlamaktadır.

Hikâye edici metinler yazmak, yeni bir ürün ortaya koyabilme becerisini gerektirir. Var olan ve hayal edilenlerden yeni birleşimler yapamayan bir kişinin bir hikâye yazabilmesi düşünülemez. Bu nedenle hikâye yazabilmek, yaratıcılığı da beraberinde getirmektedir. Hikâye yazabilmek, derin bir hayal gücü ve hayal edilenleri zihinde canlandırabilme, olay örgüsünü tasarlama, parçalar arasında ilişkiler kurabilme ve sentezleyerek yeni bir ürün ortaya koyma gibi birden fazla unsuru bir arada yapabilmeyi gerektirir.

‘*Yazma stratejilerini uygular.*’ kazanımının açıklamasına bakıldığında birden fazla yazma yöntem ve tekniklerini içinde barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle bu kazanım bireylere hem birbirine bağıntısı olan hem de farklı olan özellikleri vererek bireylerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmektedir. Bu kazanım ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde, bireylere çağrışım yapabilme, imgesel bir dünya oluşturabilme, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilme, somut sözcükleri soyut anlamda ifade edebilme, konu seçiminde özgür olabilme, duyu organlarını kullanabilme, yazısında özgün karakterlere, mizahi öğelere ve benzetmelere yer vererek kendine ait bir üslup yaratabilme, metinler arasılığı kullanabilme, metni tamamlarken merak unsurunu ortaya çıkarabilme, hayal gücünü kullanarak orijinal unsurlara yer verebilme, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirerek bilinen parçaları kendine göre yorumlayabilme, çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilme, tanık olduğu olaylara farklı bakış açıları getirerek yenilikler içeren yazılar oluşturabilme gibi özellikleri kazandırmada olumlu etkileri söz konusudur. Ayrıca 5N1K sorularına cevap vermeye, eleştirel gözle bakmaya, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini geliştirmeye, yazının planını tasarlamaya ve bu plan içinde kendine özgü olay zinciri oluşturmaya, başlık ile içerik arasında ilişki kurmaya, yazıya ilgi çekici başlık vermeye fırsat tanımaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programında açık olarak yaratıcı yazma kavramıyla ilk kez 8. sınıfta ‘*Yazma stratejilerini uygular.*’ kazanımı içinde karşılaşılmaktadır. Bu kazanım açıklaması içerisinde yer verilen yaratıcı yazma yöntemiyle bireylere yaratıcı olmaya yönelik birçok özellik aktarılabilir. Kazanım açıklamasında verilen diğer yöntemlerle de bilinen bir metni kısa ve öz şekilde ifade edebilme, bir metinden elde edilen çağrışımlar yoluyla yeni ürünler ortaya koyabilme, çözümleyici düşünebilme gibi yaratıcı nitelik taşıyan özellikler bireylere kazandırılabilir.

Bir metni kendi kelimelerle tekrar yeniden yazma ve yaratıcı yazma gibi yöntem ve teknikler analiz ve sentez yeteneğinin güçlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Metindeki parçalar arası neden-sonuç ilişkisini analiz edemeyen bireyin, o metne anlamlı bir katkıda bulunması söz konusu olamayacaktır. Analiz edebilme becerisine sahip birey, metin içindeki bağıntıların farkında olabilecek ve bu bağıntılara uygun yeni eklemeler yaparak sentezlemede bulunacak veya ana bağıntıları koparmadan değişiklikler yapabilecektir. Neden-sonuç ilişkisi sadece yaratıcı yazma da değil, tüm olay ve olgularda karşımıza çıktığı için yaratıcılıkta da önemli rol oynamaktadır.

‘Yazılarında mizahi ögeler kullanır.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde, bireylerde hayal gücü eşliğinde mizahi anlatımın oluşturulmasına, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında ilişki kurulmasına, çağrışımlar yapılmasına, kendilerine özgü mizahi ögelere yer vererek kendine has bir üslup oluşturmasına, kelimelere yeni anlamlar yükleyerek anlatımını zenginleştirmesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirmesine, eleştirme, sorgulama, yorumlama yeteneklerini geliştirmesine ve kendi bakış açılarına sahip yenilikler içeren yazılar oluşturmasına, yazılarında kelimelere yeni anlamlar yüklemesine, çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirmesine imkân tanımaktadır. Bu kazanım bireylerde dolaylı yoldan bireylerin yazılarında metinler arasılığı kullanabilmelerini, merak unsurunu ön plana çıkarabilmelerini, duyu organlarından yararlanabilmelerini, yazılarına ilgi çekici başlık verebilmelerini, duyu ve düşüncelerini akıcı biçimde ifade edebilmelerini, sözcüklerde soyutlaştırma ve somutlaştırma yapabilmelerini, kendilerine özgü karakterlere ve benzetmelere yer verebilmelerini sağlamaktadır.

Mizah yapmak ve mizahi düşünebilmek bilişsel alanın üst basamaklarına çıkabilmeyi ve özgün düşünebilmeyi gerektiren bir beceridir. Bu nedenle bireyler yazılarında mizah ögeleri kullanmaya yönlendirilirse, yaratıcı düşünebilmeye de teşvik edilecektir. Bu nedenle birçok yönden bu kazanım yaratıcı bir özellik göstermektedir.

‘Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde, bu kazanım bireylerin hayal gücünü kullanabilmesinde, imgesel bir dünya oluşturabilmesinde, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesinde, çözümleyici düşünebilmesinde, yazının planını tasarlayarak kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesinde, özgün benzetmelere ve karakterlere yer

verebilmesinde, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirerek kendine ait bir üslup oluşturabilmesinde ve düşüncelerini akıcı bir biçimde ifade edebilmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca yenilik içeren metinde 5N1K sorularına cevap verebilmesi, eleştirel bir gözle bakabilmesi, sorgulama ve yorumlama yeteneklerini ortaya koyarak düşüncelerini yazı içinde açıklayabilmesi, önceden bildiği bir olaya farklı bakış açıları getirerek kendi bakış açısına yer verebilmesi, bireyin yaratıcılığını ön plana çıkarmaktadır.

Yazısında anlatım biçimlerini kullanan birey yazısının amacını belirler, zihninde yazının planını tasarlar, hikâye etme, eleştiride bulunma, sorgulama yapma yahut yorumlayabilme yeteneklerini kullanır. Bu kazanım belirtilen yeteneklerin kullanımını ortaya çıkarmada büyük katkılar sağlar.

‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımı ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na yönelik değerlendirildiğinde, doğrudan bireyin metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmesine ve yazısına ilgi çekici bir başlık verebilmesine imkân tanıdığı görülmektedir. Dolaylı yoldan ise bireyi çağrışım yapmaya, hayal gücünü kullanmaya, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurmaya, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, özgün benzetme ve mizahi öğeleri kullanmaya, kendine ait bir üslup oluşturmaya, çözümleyici düşünmeye, merak unsurunu ortaya çıkarmaya, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade etmeye, kendi bakış açısına yer vermeye, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye fırsat vermektedir. Birey başlığını oluştururken çeşitli kelimelerden yola çıkarak alışılmışın dışında yenilikler içeren, kendine özgü kelimeler ve anlamlar oluşturabilir.

Başlık, okunacak olan yazı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayan ilk basamak niteliğindedir. Başlık, metnin içeriği hakkında ipucu verici nitelikte olmalı, metnin içeriği hakkında tahmin yürütebilmemizi sağlamalıdır. Başlık, bireyi meraklandırmalı ve yazıyı okumaya heveslendirici nitelikte olmalıdır. Bu nitelikleri oluşturabilmek için yaratıcılığın kullanılması gerekmektedir. Metnin içeriğinden kopmadan alışılmışın dışında, merak uyandırıcı, farklı kelimelerin kullanımı gibi özellikler sentezlenerek yaratıcı düşünme sağlanmalı ve bireyin kendine özgü oluşturduğu başlık belirlenmelidir.

Veriler incelendiğinde 8. sınıflarda 20 genel yazma kazanımı bulunmakta, bunlardan 13'ü sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. Sadece 8. sınıfta karşılaştığımız bu kademeye özgü 7 kazanımın bulunduğu görülmektedir. 8. sınıfta bulunan 20 yazma kazanımından sadece 6 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 6 yaratıcı yazmaya uygun kazanımın 4'ü sınıflar arası ortak kazanımların içinde yer aldığı diğer 2 kazanımında 8. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir.

Yaratıcı yazmaya uygun olmayan kazanımlar ise şunlardır: “Bilgilendirici metin yazar.”, “Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.”, “Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.”, “Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.”, “Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.”, “Formları yönergelerine uygun doldurur.”, “Kısa metinler yazar.”, “Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.”, “Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.”, “Yazdıklarını düzenler.”, “Yazdıklarını paylaşır.”, “Cümlelerin öğelerini ayırt eder.”, “Cümle türlerini tanır.” “Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.” Buna göre, toplam 14 yazma kazanımının yaratıcılığı geliştirmeye uygun nitelikte olmadığı belirlenmiştir.

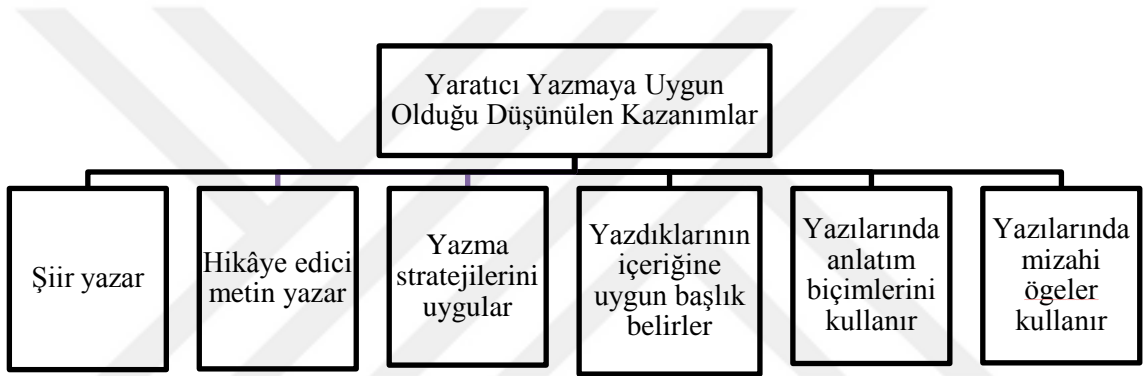
Tablo 8

5, 6, 7 ve 8. Sınıf Düzeyinde Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Kazanım Sayıları

Sınıf	Yazma Kazanımları	Ortak Kazanımlar	Farklı Kazanımlar	Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlar
5	16	13	3	4 (ortak kazanım)
6	14	13	1	4 (ortak kazanım)
7	17	13	4	5 (4'ü ortak kazanım)
8	20	13	7	6 (4'ü ortak kazanım)
Toplam Kazanım Sayısı	67	-	15	19

Tablo 8’de, sınıf düzeylerine göre yazma kazanımlarına ilişkin veriler sunulmuştur. 5. sınıflarda 16, 6. sınıflarda 14, 7. sınıflarda 17, 8. sınıflarda 20 kazanım olmak üzere Türkçe Dersi Öğretim Programında toplam 67 yazma kazanımı bulunmaktadır. Ancak bu kazanımlardan 13’ü tüm sınıf düzeyleri için ortak, 15’i ise tüm sınıf düzeylerinde ilk kez karşılaşılan kazanımları oluşturmaktadır. Bu durumda, tüm sınıf düzeylerinde ortak kazanımlar dışında toplam 28 kazanım olduğu belirlenmiş ve bu 28 kazanım ele alınarak yaratıcı yazmaya uygunluğu incelenmiştir.

Genel olarak bakıldığında ise 28 kazanımdan 6’sının yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

Şekil 1. Yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar

5. sınıf düzeyinde 16 kazanımdan 4’ü (ortak), 6. sınıf düzeyinde 14 kazanımdan 4’ü (ortak), 7. sınıf düzeyinde 17 kazanımdan 5’i (4’ü ortak), 8. sınıf düzeyinde 20 kazanımdan 6’sı (4’ü ortak) yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu görülmektedir. Ayrıca, 5 ve 6. sınıflarda yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun kazanım sayısı eşit iken, 7 ve 8. sınıflarda, çok fazla olmamakla birlikte, yaratıcı yazmaya uygun kazanım sayısının artış gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre, Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının sınırlı bir kısmının, yaratıcı yazma becerisine uygun olduğu söylenebilir.

4.2. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt amacı doğrultusunda, Türkçe ders kitaplarında (5, 6, 7, 8) yer alan 185 yazma etkinliğinin, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye uygun olup olmadığı, “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’ ile değerlendirilmiş ve yaratıcı yazmaya uygun olan etkinlikler, yaratıcı yazmaya uygun kazanımlarla eşleştirilmiştir.

4.2.1. Yaratıcı Yazmaya Uygun 5. Sınıf Yazma Etkinlikleri

Tablo 9

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler

Etkinlik	Tema	Metin	Kazanım	Form Maddeleri
Aşağıdaki sözcüklerden hareketle bir şiir yazınız. Şiirinize bir başlık koyunuz. (6. Etkinlik)	Çocuk Dünyası	Çocukluk	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 29, 30, 31, 32
Siz olsaydınız metindeki çınar ağacını korumak için neler yapardınız? (Yazma) (5. Etkinlik)	Çocuk Dünyası	Ben Bir Çınar Ağacıydım	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 23, 25, 31, 32
Aşağıda giriş bölümü verilen hikâyeyi tamamlayınız. (12. Etkinlik)	Çocuk Dünyası	Ben Bir Çınar Ağacıydım	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 31, 32

Ali, İstiklal Marşı'nı başarılı bir şekilde okuduktan sonra neler yaşanmış olabilir? Hikâyenin devamını yazınız. (10. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Bilmeyen Var Mı?	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Elif kağınyı çekmek için Kocabaş'ın yerine geçtikten sonra neler yaşanmış olabilir? Hikâye şeklinde yazınız. (9. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Mustafa Kemal'in Kağınsı	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Atatürk, 1923 yılında çağdaş Türkiye'nin kuruluşundaki katkıları ile dünyaca ünlü Time (Taym) dergisinin kapağında yer almıştır. Siz de Time dergisinin kapağında yer aldığınızı düşünün. Ülkenize ve insanlığa yaptığımız hangi hizmetle bu derginin kapağında yer almak isterdiniz? Kendi başarınızı anlatan bir yazı yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Dersimiz Atatürk (Dinleme/İzleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 23, 25, 27, 28, 31, 32
b) Aşağıya, "Kargayla Tilki" fablının giriş bölümü verilmiştir. Bu bölümden hareketle fablı tamamlayınız. (8. Etkinlik)	Erdemler	Güvercin	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 31, 32
b) Siz de aşağıda verilen konulardan birini seçerek seçtiğiniz konu ile ilgili bir hikâye yazınız. Hikâyenizde daha önce öğrendiğiniz atasözü ve deyimleri de kullanmaya özen gösteriniz. Yazınıza başlamadan önce hikâyenize ait unsurları aşağıdaki kutucuklara yazınız. (8. Etkinlik)	Erdemler	Karagöz ile Hacivat- İncelik	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31, 32
Kendinizi Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki astronotlardan birinin yerine koyunuz. Burada yaşadığımız bir olayı hikâye şeklinde kurgulayınız. Hikâyenizi kurgularken aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan yararlanınız. Hikâyenizi defterinize yazınız. 1. Uluslararası Uzay İstasyonu'na gitmeye nasıl karar verdiniz? 2. Yolda nelerle karşılaştınız? 3. Uluslararası Uzay İstasyonu nasıl bir yer? 4. Burada sizden başka kimler var ve buradakiler neler yapıyor? 5. Burada başımıza gelen ilginç bir olay oldu mu? Olduysa ne yaşadınız? 6. Burada yaşadıklarımız sizi nasıl etkiledi, size neler düşündürdü? (6. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	Uzayda Bir Gün	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 31

b) Dinlediğiniz haber metninden hareketle 5N1K sorularına cevap veriniz. c) Yaşadığınız ya da gözlemediğiniz bir olaydan hareketle haber metni yazınız. Haber metninizde 5N1K sorularının cevaplarını vermeyi unutmayınız. (4. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	Sanki Caminin Bakım Kılavuzu (Dinleme/İzleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	4, 6, 7, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 31, 32
Siz de Mimar Sinan'a cevap olarak bir ileti göndereceğinizi hayal ediniz. a) İletinizde nelerden bahsederdiniz? Arkadaşlarınızla tartışınız. Öğretmeninizin yönlendirmesi ile beyin fırtınası yapınız. b) İletinizi aşağıya e-posta şeklinde yazınız. (5. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	Sanki Caminin Bakım Kılavuzu (Dinleme/İzleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 16, 18, 23, 24, 25, 26, 28, 31, 32
“Anadolu, sevgi, dağlar, yayla, ova, deniz, köy ve halk” kelimelerinden en az üçünü kullanarak bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık koyunuz. (6. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Anadolu Sevgisi	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 28, 30, 31, 32
Aşağıda “Forsa” hikâyesinin son kısmı verilmiştir. Bundan sonra neler olmuş olabilir? Hayal gücünüzden hareketle hikâyeyi tamamlayınız. (6. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Forsa	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Dede Korkut, Dirse Han'ın oğluna isim verdikten sonra olaylar nasıl gelişmiş olabilir? Olayların gelişimine uygun bir son yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Dede Korkut-Boğaç Han (Dinleme/İzleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Yazar, metinde okuma kitaplarına duyduğu özlemi dile getirmiştir. Aşağıdaki kavram havuzundan kelimeler seçerek okuma-yazma öğrendiğiniz kitaplarınız ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız. (8. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Okuma Kitaplarım	Yazma stratejilerini uygular.	3, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 25, 28, 31, 32
Kendinizi şiirdeki kavak ağacının yerine koyarak duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık belirleyiniz. (7. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Kitabın Serüveni	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 28, 30, 31, 32
Aşağıdaki afiş size neler çağrıştırmaktadır? Afişle ilgili duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir yazı yazınız. (5. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Küçük Şeylerin Hikâyesi - (Dinleme/İzleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 23, 25, 26, 28, 30, 31, 32

Sınıf olarak “serim (giriş) grubu” ve “çözüm (sonuç) grubu“ olmak üzere ikiye ayrılız. Aşağıda bir hikâyenin düğüm (gelişme) bölümü verilmiştir. Serim grubundaki öğrenciler hikâyenin giriş bölümünü, çözüm grubundaki öğrenciler de hikâyenin sonuç bölümünü yazacaktır. Hikâyenizi yazmak için Türkçe defterinizi kullanınız. (7. Etkinlik)	Sağlık ve Spor	Bilinçsiz İlaç Kullanımı - (Dinleme/İzleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Öğretmeninizin yönlendirmesiyle 4-5 kişilik gruplar oluşturunuz. Grubunuzla birlikte aşağıdaki atasözlerinden birini seçiniz ve seçtiğiniz atasözünden hareketle bir drama metni yazınız. Yazdığımız metni grubunuzla birlikte sınıfta canlandırınız. (8. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Yüksek Evde Oturanların Türküsü	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 32
Okuduğunuz şiirin ana duygusunu göz önünde bulundurarak ve görsellerden faydalanarak siz de bir şiir yazınız. (7. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Yüksek Evde Oturanların Türküsü	Şiir yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 31, 32
Aşağıda serim (giriş) bölümü verilen hikâyeyi tamamlayınız. Hikâyenize uygun bir başlık koymayı unutmayınız. (7. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Kar Tanesinin Serüveni	Yazma stratejilerini uygular. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 25, 30, 31, 32
Sınıfta üçerli gruplar oluşturunuz. Her grup kar tanesine yeni bir serüven yazacak. Ancak gruptaki 1. kişi hikâyenin başlangıcını, 2. kişi gelişimini, 3. kişi ise sonucunu yazacak. Hikâyenizi tamamladıktan sonra arkadaşlarınıza okuyunuz. (8. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Kar Tanesinin Serüveni	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 31, 32
Bir masal kurgulayınız. Masalınızı kurgularken aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan yararlanınız. Masalınızı yazdıktan sonra dilerseniz çoklu medya ortamlarında paylaşabilirsiniz. (7. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Kuş Ağacı - (Dinleme/İzleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31, 32

Tablo 9’da Türkçe ders kitabındaki 5. sınıf yazma etkinliklerinden yaratıcı yazmaya yönelik olan etkinlikler gösterilmektedir. 5. sınıf Türkçe ders kitabında 41 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu etkinliklerden 23’ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Aşağıda, söz konusu etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir

“6. *ETKİNLİK: Aşağıdaki sözcüklerden hareketle bir şiir yazınız. Şiirinize bir başlık koyunuz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin doğrudan hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, kendine ait bir üslupla farklılıklar içeren yazılar oluşturabilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, sözcükleri farklı anlamlarda kullanabilmesini ve yazı ile başlık arasında ilişki kurabilmesini, yazıya ilgi çekici bir başlık verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinlikte, belirlenen niteliklere bireyleri ulaştırabilmek için önceden saptanan ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ yaratıcı yazmaya uygun kazanımların kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“5. *ETKİNLİK: Siz olsaydınız metindeki çınar ağacını korumak için neler yapardınız?*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireyin hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, hayalî bir dünya oluşturabilmesine, çağrışımlar yoluyla empati yapabilmesine, kendi bakış açısına yer verebilmesine, düşüncelerini genişleterek aktarabilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine imkân tanıdığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliği gerçekleştirebilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilmiştir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma niteliğini de göstermiş olacaktır.

“12. *ETKİNLİK: Aşağıda giriş bölümü verilen hikâyeyi tamamlayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirilmiş ve bu etkinlik sırasında bireylere bazı özelliklerin kazandırılabilmesi, bu özellikler neticesinde bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu özellikler kısaca şunlardır: Hayal gücünü kullanabilmesi, çözümleyici düşünebilmesi, çağrışımlar yapabilmesi, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesi, kendine özgü benzetmelere, karakterlere ve

mizahi ögelere yer verebilmesi, farklı bakış açıları getirebilmesi, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesi, metinler arasılığı kullanabilmesi. Bu etkinliğin uygulanabilir olması için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilmiştir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma niteliğini de beraberinde getirecektir.

“10. ETKİNLİK: Ali, İstiklal Marşı’nı başarılı bir şekilde okuduktan sonra neler yaşanmış olabilir? Hikâyenin devamını yazınız.” etkinlikleri ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirilmiş ve bu etkinlik sırasında bireylere bazı özelliklerin kazandırılacağı, bu özellikler neticesinde bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu özellikler şunlardır: Çağrışımlar yapabilmesi, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesi, kendine özgü benzetmelere, karakterlere ve mizahi ögelere yer verebilmesi, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesi, hayal gücünü kullanabilmesi, metinde 5N1K sorularına verebilmesi, çözümleyici düşünebilmesi, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesi, metinler arasılığı kullanabilmesi. Bu etkinliğin uygulanabilir olması için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilebileceği düşünülmektedir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma özelliğini de taşıyacaktır.

“9. ETKİNLİK: Elif kağnyı çekmek için Kocabaş’ın yerine geçtikten sonra neler yaşanmış olabilir?” etkinlikleri ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin empati yapabilmesi, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesi, kendine özgü benzetmelere, karakterlere ve mizahi ögelere yer verebilmesi, çağrışımlar yapabilmesi, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesi, hayal gücünü kullanabilmesi, metinde 5N1K sorularına verebilmesi, çözümleyici düşünebilmesi, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesi, metinler arasılığı kullanabilmesi gibi özellikleri kazanmalarını sağlamaktadır. Bu etkinlik önceden saptanmış yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilerek uygulanabileceği düşünülmektedir. Bu kazanımla birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma özelliğini de taşıyacaktır.

“7. ETKİNLİK: Atatürk, 1923 yılında çağdaş Türkiye’nin kuruluşundaki katkıları ile dünyaca ünlü Time (Taym) dergisinin kapağında yer almıştır. Siz de Time dergisinin

kapağında yer aldığınızı düşünün. Ülkenize ve insanlığa yaptığınız hangi hizmetle bu derginin kapağında yer almak isterdiniz? Kendi başarınızı anlatan bir yazı yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin empati yeteneğiyle hayal gücünü birleştirmesini, hayalî bir dünya kurmasını, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirmesini, düşüncelerini yorumlamasını, eleştirel düşünme becerisine sahip olmasını, alışılmışın dışında yazılar oluşturmasını, kendine özgü yazının planını tasarlamasını ve olay örgüsünü oluşturmasını, yazısında orijinal karakterlere, benzetmelere yer vermesini, çözümleyici düşünmesini sağladığı görülmüştür. Bu etkinliğin sağlayacağı özellikleri bireylerde görebilmek için önceden saptanan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ yaratıcı yazmaya uygun kazanım ile birlikte kullanımının gerçekleşmesi gerekmektedir.

“8. ETKİNLİK: b) Aşağıya, “Kargayla Tilki” fablının giriş bölümü verilmiştir. Bu bölümden hareketle fablı tamamlayınız.” Hikâye şeklinde yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirilmiş ve bu etkinlik sırasında bireylere bazı özelliklerin kazandırılacağı, bu özellikler neticesinde bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu özellikler şunlardır: çağrışımlar yapabilmesi, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesi, kendine özgü benzetmelere, karakterlere ve mizahi öğelere yer verebilmesi, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesi, hayal gücünü kullanabilmesi, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesi, metinde 5N1K sorularına verebilmesi, çözümleyici düşünebilmesi, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesi, metinler arasılığı kullanabilmesi. Bu etkinliğin uygulanabilir olması için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilebileceği düşünülmektedir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma özelliğini de taşıyacaktır.

“8. ETKİNLİK: b) Siz de aşağıda verilen konulardan birini seçerek seçtiğiniz konu ile ilgili bir hikâye yazınız. Hikâyenizde daha önce öğrendiğiniz atasözü ve deyimleri de kullanmaya özen gösteriniz. Yazınıza başlamadan önce hikâyenize ait unsurları aşağıdaki kutucuklara yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireyin yazma konularını belirlemede özgür olabildiğini, kendisine özgü yazının planını

tasarlamasını ve olay örgüsünü oluşturmasını, yazısında orijinal karakterlere, benzetmelere ve mizahi ögelere yer vermesini, hayalî unsurlara yer verebilmesini, düşüncelerini açımlayabilmesini, dilin anlatım zenginliğinden faydalanmasını sağlayabilmektedir. Bireylerde bu özellikleri oluşturmayı ve kalıcılığı sağlamayı amaçlayan bu etkinlik, yaratıcı olmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle de etkinliğin uygulanma aşamasında önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımının kullanımı seçilmelidir. Bu kazanım ile birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcılık özelliği göstermiş olacaktır.

“6. *ETKİNLİK: Kendinizi Uluslararası Uzay İstasyonu’ndaki astronotlardan birinin yerine koyunuz. Burada yaşadığınız bir olayı hikâye şeklinde kurgulayınız. Hikâyenizi kurgularken aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan yararlanınız. Hikâyenizi defterinize yazınız. 1. Uluslararası Uzay İstasyonu’na gitmeye nasıl karar verdiniz? 2. Yolda nelerle karşılaştınız? 3. Uluslararası Uzay İstasyonu nasıl bir yer? 4. Burada sizden başka kimler var ve buradakiler neler yapıyor? 5. Burada başınıza gelen ilginç bir olay oldu mu? Olduysa ne yaşadınız? 6. Burada yaşadıklarınız sizi nasıl etkiledi, size neler düşündürdü?”* etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yoluyla empati yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has benzetmelere, kahramanlara, mizahi ögelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, bilinen öğeleri yeni bir biçimde ifade edebilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“4. *ETKİNLİK: b) Dinlediğiniz haber metninden hareketle 5N1K sorularına cevap veriniz. c) Yaşadığınız ya da gözlemlediğiniz bir olaydan hareketle haber metni yazınız. Haber metninizde 5N1K sorularının cevaplarını vermeyi unutmayınız.”* etkinliğine ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre baktığımızda bireylerin doğrudan metin içinde 5N1K sorularına cevap

vermesine, çözümleyici düşünmesine, kendi hayatıyla ilişkilendirmesine, çevresinde gördüğü, duyduğu yahut bildiği bir olaya farklı bakış açıları getirmesine, sorgulayıcı ve eleştirel olmasına, konu seçiminde özgür olmasına, düşüncelerini akıcı bir dille ifade etmesine, haber metninde önemli olan merak unsurunun ortaya çıkmasına imkân tanıdığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliği gerçekleştirebilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilmiştir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma niteliğini de göstermiş olacaktır.

“5. **ETKİNLİK:** *Siz de Mimar Sinan’a cevap olarak bir ileti göndereceğinizi hayal ediniz. a) İletinizde nelerden bahsederdiniz? Arkadaşlarınızla tartışınız. Öğretmeninizin yönlendirmesi ile beyin fırtınası yapınız. b) İletinizi aşağıya e-posta şeklinde yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin hayal gücünü kullanarak kendine özgü olay zinciri ve orijinal hikâye unsurlarını oluşturabilmesini sağlamakta ve alışılmışın dışında yazılar ortaya koymalarına ortam hazırlamaktadır. Bu etkinlik, belirtilen nitelikleri kazandırabilmesi açısından yaratıcı olduğu düşünülmüştür. Bu etkinliğin uygulanması aşamasında ise Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlardan, yaratıcı yazmaya uygun olanlar içinde belirtilen ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımının kullanılabilceği düşünülmektedir.

“6. **ETKİNLİK:** *“Anadolu, sevgi, dağlar, yayla, ova, deniz, köy ve halk” kelimelerinden en az üçünü kullanarak bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık koyunuz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylere konu seçiminde özgür olma ve çağrışım yapma fırsatı verdiği görülmektedir. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, özgün bir tarz oluşturmaya, metinler arasılığı kullanmaya, yazısının başlığı ile içeriği arasında anlamlı bir ilişki kurmaya, yazısına dikkat çekici başlık vermeye imkân tanıdığı için etkinlik yaratıcı özellikler barındırmaktadır. Belirtilen özellikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarıyla birlikte ele alınmalıdır.

“6. **ETKİNLİK:** *Aşağıda “Forsa” hikâyesinin son kısmı verilmiştir. Bundan sonra neler olmuş olabilir? Hayal gücünüzden hareketle hikâyeyi tamamlayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na

göre değerlendirildiğinde bireyin hayal dünyası ile gerçek dünyası arasında anlam kurabilmesini, hayalî bir dünya oluşturabilmesini, çağrışımlar yoluyla empati yeteneğini geliştirebilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, yazısında 5N1K sorularına cevap verebilmesini, yazısında merak uyandırabilmesini, farklı ve ilgi çekici hikâye unsurlarına yer verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu belirlenen niteliklere sahip bireyleri yetiştirebilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilerek kullanılabilir.

“7. *ETKİNLİK: Dede Korkut, Dirse Han’ın oğluna isim verdikten sonra olaylar nasıl gelişmiş olabilir? Olayların gelişimine uygun bir son yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelenerek bireyin hayalî bir dünya oluşturabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, yazısında özgün unsurlara yer verebilmesini, yazısında kendi bakış açısına yer verebilmesini, yazısında 5N1K sorularına cevap verebilmesini, yazısında merak uyandırabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliği göstermektedir. Bu özelliklere sahip bireyleri yetiştirebilmek için etkinlik önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilerek kullanılabilir.

“8. *ETKİNLİK: Yazar, metinde okuma kitaplarına duyduğu özlemi dile getirmiştir. Aşağıdaki kavram havuzundan kelimeler seçerek okuma-yazma öğrendiğiniz kitaplarınız ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireyin çağrışım yaparak ve çözümleyici düşünmesini sağlayarak kendine ait bir üslup oluşturmasında, yazısında duygu ve düşüncelerini akıcı olarak ifade edebilmesinde katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu etkinlik uygulama aşamasındayken önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilebilir ve bireylerin yaratıcılığını ortaya çıkaracak daha uygun bir ortam hazırlanmış olabilir.

“7. *ETKİNLİK: Kendinizi şiirdeki kavak ağacının yerine koyarak duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık belirleyiniz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerde doğrudan hayal gücünü kullanabilmeyi, hayalî ögeler oluşturabilmeyi, çağrışımlar yapabilmeyi, somutlaştırma ve soyutlaştırma

yapabilmeyi, yazılarında özgün benzetmelere ve mizahi ögelere yer verebilmeyi, yazılarında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirmeyi, bilinen sözcükleri yeni bir şekilde ifade edebilmeyi, yazılarında metinler arasılığı kullanabilmeyi sağlamaktadır. Ayrıca bireylerde metnin başlığı ile metnin arasında ilişki kurabilmeye ve yazısına dikkat çekici başlık verebilmeye olanak sağlamaktadır. Bu etkinlik, belirtilen birtakım nitelikleri kazandırabilmesi yönünden yaratıcı nitelikte olduğu düşünülmüştür. Bu etkinliğin uygulanması aşamasında ise Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlardan, yaratıcı yazmaya uygun olanlar içinde belirtilen ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları ele alınabilir.

“5. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki afiş size neler çağrıştırmaktadır? Afişle ilgili duygu, düşünce ve hayallerinizi anlatan bir yazı yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireyleri doğrudan çağrışım yapmaya, hayal gücünü kullanmaya, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade etmeye, yazılarında özgün ögeler kullanmaya imkân tanıyan bu etkinlik yaratıcı olarak nitelendirilmektedir. Bu etkinliğin uygulanması aşamasında ise Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlardan yaratıcı yazmaya uygun olarak belirlenen ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile birlikte ele alınabilir.

“7. **ETKİNLİK:** Sınıf olarak “serim (giriş) grubu” ve “çözüm (sonuç) grubu” olmak üzere ikiye ayrılınz. Aşağıda bir hikâyenin düğüm (gelişme) bölümü verilmiştir. Serim grubundaki öğrenciler hikâyenin giriş bölümünü, çözüm grubundaki öğrenciler de hikâyenin sonuç bölümünü yazacaktır. Hikâyenizi yazmak için Türkçe defterinizi kullanınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alınarak bireylerde şu özellikleri kazandırabileceği görülmüştür: Okuduğu, bildiği, duyduğu olaylara karşı farklı bakış açıları oluşturabilme, hazır olan metin olaylarına çözüm önerileri sunabilme, hayalî bir dünya oluşturabilme, özgün bir olay örgüsü kurabilme, yazısını kendi hayatıyla ilişkilendirebilme. Bu özellikler açısından etkinliğin yaratıcı olduğu düşünülmekte ve bu özelliklere sahip bireyler yetiştirebilmek için etkinliğin önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirilerek kullanılabilceği düşünülmektedir.

“8. **ETKİNLİK:** Öğretmeninizin yönlendirmesiyle 4-5 kişilik gruplar oluşturunuz. Grubunuzla birlikte aşağıdaki atasözlerinden birini seçiniz ve seçtiğiniz atasözünden

hareketle bir drama metni yazınız. Yazdığınız metni grubunuzla birlikte sınıfta canlandırınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlikte bireylerin konu seçme özgürlüğüne sahip olabilmelerini, metinler arasılıktan bahsedebilmelerini, farklı duyu organlarını ve hayal gücünü kullanabilmelerini, kendilerine özgü bir üslup oluşturabilmelerini sağladığı görülmektedir. Bu etkinlik uygulama aşamasındayken önceden belirlenmiş yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirildiğinde yaratıcılık da doğal olarak ortaya çıkmaktadır.

“7. ETKİNLİK: Okuduğunuz şiirin ana duygusunu göz önünde bulundurarak ve görsellerden faydalanarak siz de bir şiir yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin doğrudan hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, kendine ait bir üslupla farklılık içeren yazılar oluşturabilmesini, duyu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, sözcükleri farklı anlamlarda kullanabilmesini ve birden fazla duyu organını kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinlikte belirlenen niteliklere bireyleri ulaştırabilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Şiir yazar.’ kazanımının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“7. ETKİNLİK: Aşağıda serim (giriş) bölümü verilen hikâyeyi tamamlayınız. Hikâyenize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirilmiş ve bu etkinlik sırasında bireylere bazı özelliklerin kazandırılabilmesi, bu özellikler neticesinde bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu özellikler şunlardır: Hayal gücünü kullanabilmesi, çözümleyici düşünebilmesi, çağrışımlar yapabilmesi, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesi, yarım kalan metni kendi bakış açısına uygun olarak tamamlayabilmesi, kendine özgü benzetmelere, karakterlere ve mizahi öğelere yer verebilmesi, farklı bakış açıları getirebilmesi, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesi, metinler arasılığı kullanabilmesi, yazısına ilgi çekici bir başlık koyabilmesi, başlık ile metin arasında ilişki kurabilmesi. Bu etkinliğin uygulanabilir olması için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları ile eşleştirilmiştir. Bu kazanım

doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma niteliğini de beraberinde getirecektir.

“8. **ETKİNLİK:** *Sınıfta üçerli gruplar oluşturunuz. Her grup kar tanesine yeni bir serüven yazacak. Ancak gruptaki 1. kişi hikâyenin başlangıcını, 2. kişi gelişimini, 3. kişi ise sonucunu yazacak. Hikâyenizi tamamladıktan sonra arkadaşlarınıza okuyunuz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirilmiş ve bu etkinlik sırasında bireylere bazı özelliklerin kazandırılabilceği, bu özellikler neticesinde bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu özellikler doğrudan bireylerin kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has benzetmelere, kahramanlara, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, hayali öğeler oluşturabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesini, metinde 5N1K sorularına cevap verebilmesini, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesini, eleştirel bir gözle bakarak yorumlamalar yapabilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirilebileceği düşünülmektedir.

“7. **ETKİNLİK:** *Bir masal kurgulayınız. Masalınızı kurgularken aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan yararlanınız. Masalınızı yazdıktan sonra dilerseniz çoklu medya ortamlarında paylaşabilirsiniz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has benzetmelere, kahramanlara, mizahi ve düşsel öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, bilinen öğeleri yeni bir biçimde ifade edebilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden

saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olacaktır.

İncelenen veriler doğrultusunda, 5. sınıf Türkçe ders kitabında 41 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden yaratıcı yazmaya uygun olan 23 etkinlik olduğu saptanmıştır. Her tema içinde ve her metinde yaratıcı yazmaya uygun yazma kazanımı olduğu görülmüştür.

4.2.2. Yaratıcı Yazmaya Uygun 6. Sınıf Yazma Etkinlikleri

Tablo 10

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler

Etkinlik	Tema	Metin	Kazanım	Form Maddeleri
C) Okul kütüphanesindeki bir kitabı konuşarak aşağıya onun duygularını anlatan, hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yazım ve noktalama kurallarına uymayı unutmayınız. Metninize uygun bir başlık yazınız. (8. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Bu Da Benim Öyküm	Hikâye edici metin yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 25, 27, 28, 29, 30, 31
A) Yabancı dillerden dilimize giren kelimelerin bazıları aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını, okuduğunuz metinden bulunuz. Bulduğunuz Türkçe kelimeleri kullanarak hikâye edici bir metin yazınız. (4. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Arıyorum	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31
B) Yukarıdaki şiir ana dili sevgisini anlatmaktadır. Bu şiirden hareketle ana dili sevgisini anlatan bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız. (9. Etkinlik)	Okuma Kültürü	Arıyorum	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 25, 28, 29, 30, 31, 32
C) Defterinize, okuduğunuz “Yaşlı Nine” metninin tür özelliklerine uygun bir metin yazınız. Yazdığınız metni arkadaşlarınızla paylaşınız. (4. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Yaşlı Nine	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 27, 28, 31, 32
Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görsellerin çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerinizi anlatacağınız hikâye edici bir metin yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	On Beş Temmuz	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 27, 28, 31, 32
D) İzlediğiniz filmde askerlerimize cephaneye taşıyan çocuklardan biri olduğunuzu hayal ederek defterinize, yukarıda okuduğunuz metnin özelliklerine uygun bir metin yazınız. (4. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Yüz Yirmi(Dinleme/İzleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 31, 32

Zamanda yolculuk yapma şansınız olsaydı hangi zamana gidip neler yapmak isterdiniz? Düşüncelerinizi hikâye edici bir metin olarak yazınız. Yazınıza uygun bir başlık koymayı unutmayınız. (6. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	İnsanlar Zamanı Eskiden Nasıl Çözerdi?	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31
Telefonsuz, televizyonsuz ve internetsiz bir gün hayal ediniz. Böyle bir günde arkadaşlarınızla ve ailenizle ilişkilerinizde neler değişirdi? Aşağıya yazınız. (4. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	Teknoloji Bağımlılığı	Yazma stratejilerini uygular.	1, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 23, 24, 25, 28, 31
Aşağıdaki metni okuyarak etkinliği tamamlayınız. İnternet tasarımcısı olan Ziya Yılmaz, iki firmaya iş başvurusunda bulunmuş ve bu iki firmadan aşağıdaki e-postaları almıştır. İki firmadan da işe kabul edildiğini öğrenen Ziya Yılmaz, bu işlerden birini tercih etmek durumundadır. Firmalardan Ziya Bey'e gönderilen e-postaları inceleyiniz. Bu e-postalardan hareketle kendinizi Ziya Bey'in yerine koyarak hangi işi kabul edeceğinizi nedenleriyle birlikte yazınız. (8. Etkinlik)	Bilim ve Teknoloji	Bak Postacı Geliyor Selam Veriyor (Dinleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 6, 7, 11, 12, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 31, 32
B) Gemicinin “Yüzmesini bilir misiniz?” sorusundan sonra hikâye nasıl devam etmiş olabilir? Aşağıya yazınız. (5. Etkinlik)	Erdemler	Sevgi Diyen Çağlar Aşar	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
B) Sizce okuduğunuz bu hikâye nasıl devam etmiştir? Hikâyenin kalan bölümünü siz tamamlayınız. C) Tamamladığınız hikâyeye uygun bir başlık öneriniz. (3. Etkinlik)	Erdemler	Gümüş Kanat	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Kahramanları hayvanlar olan hikâye edici bir metin yazınız. Hikâyenizde “konuşturma, benzetme ve abartma” sanatlarından yararlanınız. (10. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Balıkçıl (Dinleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31
A) 1.Etkinlik'teki bulmacada ulaştığınız cümleden hareketle bir hikâye tasarlayarak hikâyenizin unsurlarını aşağıya yazınız. (3. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Merak Ettiklerimiz	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 31
Astronot olduğunuzu hayal ediniz. Uzayda geçirdiğiniz bir günü anlattığınız hikâye edici metin yazınız. Hikâyenize uygun başlık koymayı unutmayınız. (5. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Merak Ettiklerimiz	Hikâye edici metin yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31

Çevre dostu ürünler satan bir fabrikanın sahibi olduğunuzu hayal ediniz. Ürünlerinizi tanıttığımız bir reklam metni yazınız. (5. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Su Kirliliği	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 23, 24, 25, 28, 31, 32
Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazının başlığını, yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. Metninizi tamamlarken geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız. (7. Etkinlik)	Doğa ve Evren	Su Kirliliği	Yazma stratejilerini uygular. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32
Aşağıda sonuç paragrafı verilen metnin giriş ve gelişme paragraflarını metnin anlam bütünlüğünü sağlayacak şekilde yazınız. (4. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Anadolu	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Aşağıdaki fotoğrafı inceleyiniz. Bu fotoğrafın sizde uyandırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Anadolu	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31
Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazıyı, yazının yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. (5. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Tarhananın Öyküsü	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 32
Yıllardır yabancı bir ülkede yaşadığınızı hayal ediniz. Aile üyelerinizden birine, ülkenize ve ailenize duyduğunuz özlemi anlatan bir mektup yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Ana Dili	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 25, 28, 31, 32
Öğretmeninizin dinleteceği bir türküden hareketle bu türkünün hikâyesini kurgulayarak aşağıya yazınız. (3. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Kara Tren (Dinleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31
C) Aşağıda verilen kutulardan dörder kelime seçerek içinde bu kelimelerin geçtiği hikâye edici bir metin yazınız. (3. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Bisiklet Zamanı	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31

B) Yukarıda verilen bilgiler, günümüzdeki spor ayakkabıların özellikleridir. Bu bilgilere hayal gücünüzü ekleyerek yeni bir spor ayakkabı tasarlayınız. Tasarımınızı aşağıya yazarak anlatınız. (8. Etkinlik)	Sağlık ve Spor	Bisiklet Zamanı	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 25, 28
B) Anlamını bildiğiniz bir deyim ile ilgili hikâye edici bir metin yazınız. Yazınızın içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz. (7. Etkinlik)	Sağlık ve Spor	Vazgeçmeyenlerin Hikâyesi (Dinleme Metni)	Hikâye edici metin yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30
B) Yaptığınız bir hatadan dolayı anne, baba veya bir arkadaşınızdan özür dileyebileceğiniz bir sahneyi kurgulayarak okuduğunuz “Evet Efendim” metninin tür özelliklerine uygun bir metni defterinize yazınız. (3. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Evet Efendim	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32
Okuduğunuz hikâyede Canol’un müdür yardımcısının odasından ayrılmasından sonra sizce neler olmuştur? Düşüncelerinizden hareketle aşağıya hikâye edici bir metin yazınız. (6. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Sen De Bir İyilik Yap	Hikâye edici metin yazar.	1, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 32
A) “Dostluk” konulu bir şiir yazınız. Şiirinizde ahenk unsurlarına dikkat etmeyi ve şiirinize uygun bir başlık koymayı unutmayınız. (5. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Dostluğa Dair	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 28, 29, 30, 31, 32
C) Dinlediğiniz şarkının sizde çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yıl boyunca öğrendiğiniz deyim ve atasözlerinden de yararlanınız. (8. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Dostluğa Dair	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 31, 32
“Elinizde sihirli bir değnek olsaydı hayatta neleri değiştirmek isterdiniz?” sorusundan hareketle bir metin yazınız. Yazınızda yıl boyunca öğrendiğiniz deyim ve atasözlerinden yararlanınız. (5. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Hacettepe (Dinleme Metni)	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 24, 25, 28, 31

Tablo 10’da Türkçe ders kitabındaki 6. sınıf yazma etkinliklerinden yaratıcı yazmaya yönelik olan etkinlikler gösterilmektedir. 6. sınıf Türkçe ders kitabında 62 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu etkinliklerden 29’unun yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Aşağıda, söz konusu etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

“8. *ETKİNLİK: C) Okul kütüphanesindeki bir kitabı konuşturarak aşağıya onun duygularını anlatan, hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yazım ve noktalama kurallarına uymayı unutmayınız. Metninize uygun bir başlık yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin birden fazla duyu organını ve hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, hayalî bir dünya oluşturabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, kendine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, kendine özgü olay zinciri ve hikâye unsurları oluşturabilmesini, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesini kendi bakış açısına yer verebilmesini sağladığı görülmektedir. Bu etkinliğin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“4. *ETKİNLİK: A) Yabancı dillerden dilimize giren kelimelerin bazıları aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını, okuduğunuz metinden bulunuz. Bulduğunuz Türkçe kelimeleri kullanarak hikâye edici bir metin yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin söz varlığını kullanabilmesini, yazısında kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesini, bilinen öğeleri yeni biçimde ifade edebilmesini, hayal gücünü kullanarak ve çağrışımlar yaparak kendine özgü bir olay zinciri kurabilmesini, orijinal kahramanlara, zamana, mekâna, benzetmelere yer verebilmesini, merak unsurunu ortaya koyabilmesini sağlamaktadır. Uygulama aşamasına geçilmeden önce etkinliğin, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleşmeye uygun olduğu belirlenmiştir.

“9. *ETKİNLİK: B) Yukarıdaki şiir ana dili sevgisini anlatmaktadır. Bu şiirden hareketle ana dili sevgisini anlatan bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, duyu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, sözcükleri farklı anlamlarda kullanabilmesini ve birden fazla duyu organını kullanabilmesini, yazısına dikkat çekici bir başlık verebilmesini ve başlık ile yazı

arasında anlamsal ilişki kurabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinlikte belirlenen niteliklere bireyleri ulaştırabilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“4. ETKİNLİK: C) Defterinize, okuduğunuz “Yaşlı Nine” metninin tür özelliklerine uygun bir metin yazınız. Yazdığınız metni arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin çözümleyici düşünebilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, konu belirlemede özgür olabildiğini, yazısında özgün benzetme, karakter ve mizahi öğelere yer verebilmesini, kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendi bakış açısını yansıtabilmesini, yazısında 5N1K sorularına cevap verebilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu etkinliğin uygulanması aşamasında ise Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlardan, yaratıcı yazmaya uygun olarak belirlenen ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımlarının kullanılabilmesi düşünülmektedir.

“7. ETKİNLİK: Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görsellerin çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerinizi anlatacağınız hikâye edici bir metin yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin doğrudan çağrışım yapabildiğini, hayal gücünü kullanabilmesini, kendine ait bir üslup yaratabildiğini, duygu ve düşüncelerini açılarak geliştirmesini, kendine özgü olay örgüsü ve unsurları oluşturabilmesini, yazısında kendine has benzetmelere yer verebilmesini, yazısında 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı bir nitelik taşıdığı belirlenmiştir. Bu etkinlikte belirlenen nitelikleri bireylere kazandırabilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“4. ETKİNLİK: D) İzlediğiniz filmde askerlerimize cephane taşıyan çocuklardan biri olduğunuzu hayal ederek defterinize, yukarıda okuduğunuz metnin özelliklerine uygun bir metin yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin empati kurabilmesini, çağrışımsal ve çözümleyici düşünebilmesini, hayalî bir dünya oluşturabilmesini, kendi bakış açısına yer verebilmesini, özgün hikâye unsurları

oluşturabilmesini, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesini, yazının planını tasarlayabilmesini, metinler arasındaki kullanabilmesini sağlamaktadır. Bu özellikleri bireylere kazandırabilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“6. *ETKİNLİK: Zamanda yolculuk yapma şansınız olsaydı hangi zamana gidip neler yapmak isterdiniz? Düşüncelerinizi hikâye edici bir metin olarak yazınız. Yazınıza uygun bir başlık koymayı unutmayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylere şu nitelikleri kazandırabilecek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu nitelikler şunlardır: Hayal dünyası ile gerçek dünyası arasında anlam kurabilme, imgesel ve çözümleyici düşünebilme, kendi yaşamıyla ilişkilendirebilme, orijinal öğeler kullanabilme, kendine özgü olay zinciri oluşturabilme, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilme, başlık ve metin arasında ilişki kurabilme, ilgi çekici başlık koyabilme vb. Etkinlik, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarına uygun olduğu görülmektedir.

“4. *ETKİNLİK: Telefonsuz, televizyonsuz ve internetsiz bir gün hayal ediniz. Böyle bir günde arkadaşlarınızla ve ailenizle ilişkilerinizde neler değişirdi? Aşağıya yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışım yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, kendisine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendi bakış açısına yer verebilmesini, olaylara eleştirel bir gözle bakabilmesini, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilmesini sağladığı için yaratıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu etkinlik, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlardan, yaratıcı yazmaya uygun olarak belirlenen ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımına uygun görülmüştür.

“8. *ETKİNLİK: Aşağıdaki metni okuyarak etkinliği tamamlayınız. İnternet tasarımcısı olan Ziya Yılmaz, iki firmaya iş başvurusunda bulunmuş ve bu iki firmadan aşağıdaki e-postaları almıştır. İki firmadan da işe kabul edildiğini öğrenen Ziya Yılmaz, bu işlerden birini tercih etmek durumundadır. Firmalardan Ziya Bey’e gönderilen e-postaları inceleyiniz. Bu e-postalardan hareketle kendinizi Ziya Bey’in yerine koyarak hangi işi kabul edeceğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve

Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na göre değerlendirildiğinde bireylerin empati yetenekleriyle yaratıcılıklarını bir arada kullanmalarını isteyen bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu etkinlik aracılığıyla bireylerin hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, yarım kalan bir metnin olaylarına çözüm önerileri yaratabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, eleştirel bir gözle bakabilmesine fırsat verildiği düşünülmektedir. Etkinlik daha önceden saptanmış olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan belirlenen 'Yazma stratejilerini uygular.' kazanımıyla eşleşebileceği düşünülmektedir.

"5. ETKİNLİK: B) Gemicinin "Yüzmesini bilir misiniz?" sorusundan sonra hikâye nasıl devam etmiş olabilir? Aşağıya yazınız." etkinliği 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na göre ele alındığında genel anlamda bireylerde hayal gücünü kullanabilmeye, yarım kalan metne uygun çözümler bulabilmeye, çözümleyici düşünebilmeye, kendi bakış açısına yer verebilmeye, merak unsurunu ortaya çıkarabilmeye, sorgulama, eleştirme ve yorumlama yeteneklerini ortaya çıkarabilmeye imkân tanıdığı düşünülmektedir. Etkinliğin amacına ulaşabilmesi için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 'Yazma stratejilerini uygular.' ve 'Hikâye edici metin yazar.' kazanımlarının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

"3. ETKİNLİK: B) Sizce okuduğunuz bu hikâye nasıl devam etmiştir? Hikâyenin kalan bölümünü siz tamamlayınız. C) Tamamladığınız hikâyeye uygun bir başlık öneriniz." etkinliği 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na göre incelendiğinde bireylerde hayal gücünü kullanmaya, imgesel bir dünya oluşturmaya, hazır metne çözüm önerileri sunmaya, çağrışımsal düşünmeye, kendine has benzetmelere, kahramanlara yer vermeye, metinde 5N1K sorularına cevap vermeye, yorumlayıcı düşünebilmeye, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık vermeye imkân tanıdığı görülmektedir. Etkinliğin gerçekleştirilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 'Yazma stratejilerini uygular.' ve 'Hikâye edici metin yazar.' kazanımlarıyla birlikte ele alınabileceği düşünülmektedir.

"10. ETKİNLİK: Kahramanları hayvanlar olan hikâye edici bir metin yazınız. Hikâyenizde "konuşurma, benzetme ve abartma" sanatlarından yararlanınız." etkinliği 'Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu'na göre değerlendirildiğinde bireylerde hayalî öğeleri kullanarak kendilerine özgü bir olay zinciri oluşturmaya, özgün benzetmelere, kahramanlara ve mizahi öğelere yer vermeye, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurmaya,

yazıda kendilerine ait bir anlatış biçimi yaratabilmeye, bilinen öğeleri farklı şekilde ifade etmeye, alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmaya, konu seçiminde özgür olmaya, yazının planını tasarlamaya fırsat verdiği düşünülmektedir. Bu nedenle de etkinlik bireyler de yaratıcı olmayı da gerekli kılmaktadır. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşması için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“3. *ETKİNLİK: A) 1.Etkinlik’teki bulmacada ulaştığınız cümleden hareketle bir hikâye tasarlayarak hikâyenizin unsurlarını aşağıya yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik aracılığıyla bireylerde hayal gücünü kullanma, çağrışımsal düşünme, kendi yazısının planını tasarlama, kendi bakış açısına yer verme, kendine özgü hikâye unsurları oluşturma, 5N1K sorularına cevap verme, kendine ait bir anlatım stili yaratabilme gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşması için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“5. *ETKİNLİK: Astronot olduğunuzu hayal ediniz. Uzayda geçirdiğiniz bir günü anlattığınız hikâye edici metin yazınız. Hikâyenize uygun başlık koymayı unutmayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has benzetmelere, kahramanlara, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, yazısına ilgi çekici başlık verebilmesini, yazıyla başlık arasında anlam ilişkisi kurabilmesini, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları ile eşleştirmek doğru olabilir.

“5. *ETKİNLİK*: Çevre dostu ürünler satan bir fabrikanın sahibi olduğunuzu hayal ediniz. Ürünlerinizi tanıtacağınız bir reklam metni yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine has benzetmelere, karakterlere, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini, eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı olarak ifade edebilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı düşünülmektedir. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam anlamıyla bireylerde oluşturabilmesi için önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“7. *ETKİNLİK*: Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazının başlığını, yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. Metnizi tamamlarken geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerde çözümleyici düşünmeyi, yarım kalan metne çözüm önerileri sunmayı, tahminde bulunmayı, özgün unsurlara yer vermeyi, kendi bakış açısına yer vermeyi, eleştirme, sorgulama, yorumlama yeteneklerini kullanmayı, metnin içeriğiyle uyumlu ilgi çekici başlık vermeyi parçalar arası anlam bütünlüğünü korumayı sağladığı görülmüştür. Etkinliği amacına uygun gerçekleştirmek için belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımları ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“4. *ETKİNLİK*: Aşağıda sonuç paragrafı verilen metnin giriş ve gelişme paragraflarını metnin anlam bütünlüğünü sağlayacak şekilde yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımsal ve çözümleyici düşünebilmesini, orijinal olay unsurlarına yer vererek böylece kendilerine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, hazır metni kendine özgü tamamlayabilmesini, yorumlayıcı düşünebilmesini, metinler arasılıktan bahsedebilmesini sağladığı görülmektedir.

Etkinliğin uygulanma sırasında saptanmış olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımları ile birlikte ele alınması yaratıcılığı arttıracığı düşünülmektedir.

“7. *ETKİNLİK: Aşağıdaki fotoğrafı inceleyiniz. Bu fotoğrafın sizde uyandırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde doğrudan bireyin yaratıcılığını geliştirmeye yönelik olduğu görülmektedir. Bireyin çağrışım yapması ve bu çağrışımlardan yola çıkarak hayal gücünü ve duyu organlarını da kullanarak duygu ve düşüncelerini kendine ait bir plan dâhilinde kâğıda aktarması istenmektedir. Ayrıca bireylerin yazma konusunu belirlemede özgür olmasını, kendine özgü benzetmelere ve hikâye unsurlarına yer vermesini, yorumlama yeteneğini geliştirmesini sağlamaktadır. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam anlamıyla bireylerde oluşturabilmesi için önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“5. *ETKİNLİK: Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazıyı, yazının yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerde çözümleyici düşünmeyi, yarım kalan metne çözüm önerileri sunmayı, tahminde bulunmayı, özgün unsurlara yer vermeyi, kendi bakış açısına yer vermeyi, eleştirme, sorgulama, yorumlama yeteneklerini kullanmayı, parçalar arası anlam bütünlüğünü korumayı sağladığı görülmüştür. Etkinliği amacına uygun gerçekleştirmek için belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“7. *ETKİNLİK: Yıllardır yabancı bir ülkede yaşadığınızı hayal ediniz. Aile üyelerinizden birine, ülkenize ve ailenize duyduğunuz özlemi anlatan bir mektup yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, yazısını kendi hayatıyla ilişkilendirebilmesini, özgün benzetmelere, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir

üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, düşüncelerini yazı içinde açıklayarak geliştirmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“3. *ETKİNLİK: Öğretmeninizin dinleteceği bir türküden hareketle bu türkünün hikâyesini kurgulayarak aşağıya yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin doğrudan duyu organlarını kullanabilmesini, çağrışım yapabilmesini ve imgesel bir dünya oluşturabilmesini sağladığı görülmektedir. Bireyde kendine ait bir üslup ve orijinal olay zinciri oluşturmaya, planını tasarlamaya, kendine özgü hikâye unsurlarına ve kendi bakış açısına yer vermeye, yorumlama yeteneğini geliştirmeye imkân sunmaktadır. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam anlamıyla bireylerde oluşturabilmesi için önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“3. *ETKİNLİK: C) Aşağıda verilen kutulardan dörder kelime seçerek içinde bu kelimelerin geçtiği hikâye edici bir metin yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has hikâye unsurlarına yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımları ile eşleştirmek doğru olabilir.

“8. *ETKİNLİK: B) Yukarıda verilen bilgiler, günümüzdeki spor ayakkabıların özellikleridir. Bu bilgilere hayal gücünüzü ekleyerek yeni bir spor ayakkabı tasarlayınız. Tasarımınızı aşağıya yazarak anlatınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü

kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, kendine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilmesini, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı olarak ifade edebilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı düşünülmektedir. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam anlamıyla bireylerde oluşturabilmesi için önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“7. **ETKİNLİK:** B) *Anlamını bildiğiniz bir deyim ile ilgili hikâye edici bir metin yazınız. Yazınızın içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, hayalî bir dünya oluşturabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, kendine ait bir anlatım tarzı oluşturabilmesini, kendine özgü olay zinciri ve hikâye unsurları oluşturabilmesini, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesini, çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesini, söz varlığını aktif olarak kullanabilmesini, kendi bakış açısına yer verebilmesini sağladığı görülmektedir. Bu etkinliğin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“3. **ETKİNLİK:** B) *Yaptığınız bir hatadan dolayı anne, baba veya bir arkadaşınızdan özür dileyeceğiniz bir sahneyi kurgulayarak okuduğunuz “Evet Efendim” metninin tür özelliklerine uygun bir metni defterinize yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin doğrudan duyu organlarını kullanabilmesini, çağrışım yapabilmesini ve imgesel bir dünya oluşturabilmesini sağladığı görülmektedir. Bireyde kendine ait bir üslup ve kendine özgü olay zinciri oluşturmaya, planını tasarlamaya, kendine özgü hikâye unsurlarına ve kendi bakış açısına yer vermeye, yorumlama yeteneğini geliştirmeye imkân sunmaktadır. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam anlamıyla bireylerde oluşabilmesi için önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“6. *ETKİNLİK: Okuduğunuz hikâyede Canol’un müdür yardımcısının odasından ayrılmasından sonra sizce neler olmuştur? Düşüncelerinizden hareketle aşağıya hikâye edici bir metin yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireyin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, yazısında özgün unsurlara yer verebilmesini, yazısında kendi bakış açısına yer verebilmesini, düşüncelerini yazı içinde açılarak geliştirilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, yazısında 5N1K sorularına cevap verebilmesini, yazısında merak uyandırabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliği göstermektedir. Bu özelliklere sahip bireyleri yetiştirebilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile etkinlik eşleştirilerek uygulanabilir.

“5. *ETKİNLİK: A) “Dostluk” konulu bir şiir yazınız. Şiirinizde ahenk unsurlarına dikkat etmeyi ve şiirinize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylere çağrışımsal düşünme ve imgesel bir dünya oluşturma fırsatı verdiği görülmektedir. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen bir unsuru yeni bir biçimde ifade edebilmeye, özgün bir tarz oluşturmaya, metinler arasılığı kullanmaya, yazının başlığı ile içeriği arasında anlamlı bir ilişki kurmaya, yazıya dikkat çekici başlık vermeye imkân tanıdığı için etkinlik yaratıcı özellikler barındırmaktadır. Belirtilen özellikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarıyla birlikte ele alınmalıdır.

“8. *ETKİNLİK: C) Dinlediğiniz şarkının sizde çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yıl boyunca öğrendiğiniz deyim ve atasözlerinden de yararlanınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin doğrudan duyu organlarını kullanabilmesini, çağrışım yapabilmesini ve imgesel bir dünya oluşturabilmesini sağladığı görülmektedir. Bireyde kendine ait bir üslup ve orijinal olay zinciri oluşturmaya, planını tasarlamaya, kendine özgü hikâye unsurlarına ve kendi bakış açısına yer vermeye, yorumlama yeteneğini geliştirmeye imkân sunmaktadır. Etkinliğin bahsedilen özellikleri tam olarak bireylerde oluşması için

önceden belirlenmiş olan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“5. **ETKİNLİK:** “Elinizde sihirli bir değnek olsaydı hayatta neleri değiştirmek isterdiniz?” sorusundan hareketle bir metin yazınız. Yazınızda yıl boyunca öğrendiğiniz deyim ve atasözlerinden yararlanınız.” Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireyin hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, hayalî bir dünya oluşturabilmesine, çağrışımlar yapabilmesine, kendi bakış açısına yer verebilmesine, düşüncelerini genişleterek aktarabilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine, dilin çeşitli anlatım zenginliğini kullanabilmesine imkân tanıdığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliği gerçekleştirebilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirilmiştir. Bu kazanım doğrultusunda uygulanacak olan etkinlik, yaratıcı olma niteliğini de göstermiş olacaktır.

6. sınıf Türkçe ders kitabında, 62 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden yaratıcı yazmaya uygun olan 29 etkinlik olduğu saptanmıştır. Her tema içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik saptanırken ‘Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam (Dinleme Metni)’ ve Yemek, İçmek ve Sindirmek adlı iki metinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe rastlanmamıştır.

4.2.3. Yaratıcı Yazmaya Uygun 7. Sınıf Yazma Etkinlikleri

Tablo 11

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler

Etkinlik	Tema	Metin	Kazanım	Form Maddeleri
“Birlik, iş bölümü, çalışmak, üretmek, insan, verimlilik” kavramlarından hareketle bir hikâye yazınız. Hikâyenizi oluştururken “Yazdıklarımı Değerlendiriyorum” formundaki maddeleri göz önünde bulundurunuz. (8. Etkinlik)	Erdemler	Arıların İlhamı	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 31, 32
Okuduğunuz “Munise” adlı metni konu bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. (11. Etkinlik)	Erdemler	Munise	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,
Aşağıdaki kavram havuzunda verilen kelimeleri kullanarak “dostluk” konulu bir hikâye yazınız. Yazınızı zenginleştirmek için “atasözleri, deyimler ve özdeyişler” kullanınız. (8. Etkinlik)	Erdemler	Dostluk	Yazma stratejilerini uygular. Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 31
Aşağıda verilen erdemlerden birini seçerek şiir yazınız. Yazdığınız şiire uygun bir başlık belirleyiniz. (8. Etkinlik)	Erdemler	Kardeşim	Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32
Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Aşağıda verilen kavram havuzundaki kelimelerden hareketle bir şiir yazınız. Şiirinizi oluştururken noktalama işaretlerini kullanmayınız. Noktalama işareti kullanılması gereken yerleri (...) ile belirtiniz. (9. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Vatan Destanı	Yazma stratejilerini uygular. Şiir yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 25, 28, 31, 32

“Savaşın çocuklar üzerindeki etkileri” konulu uluslararası bir konferansa konuşmacı olarak davetli olduğunuzu düşünün. Yapacağınız bu konuşmanın metnini aşağıya yazınız. Yazınızda geçiş ve bağlantı ifadelerini (oysaki başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak) kullanınız. Metninizi aşağıdaki “Yazdıklarımı Değerlendiriyorum” formunu dikkate alarak yazınız. (7. Etkinlik)

Millî Mücadele ve Atatürk

Ordular! İlk Hedefiniz...

Yazma stratejilerini uygular.

1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 28, 31, 32

Aşağıdaki yönergeler doğrultusunda etkinliği yapınız. a) Mustafa Kemal Atatürk ile mektup arkadaşı olduğunuzu düşünerek ona göndereceğiniz bir mektup yazınız. b) Yazdığımız mektubu yazım ve noktalama kuralları yönünden gözden geçirerek tespit ettiğiniz yanlışları düzeltiniz. Mektubunuzu sınıf panosunda paylaşınız. (7. Etkinlik)

Millî Mücadele ve Atatürk

Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz

Yazma stratejilerini uygular.

1, 3, 6, 7, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 24, 25, 26, 28, 31, 32

Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Aşağıda kavram havuzunda verilen kelimelere uygun ek fiil ekleri getirerek bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık bulunuz. (9. Etkinlik)

Millî Kültürümüz

Türkiye'm, Anayurdum, Sebebim, Çarem!

Yazma stratejilerini uygular. Şiir yazar. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

1, 2, 3, 5, 6, ,7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 28, 29, 30, 31, 32

Aşağıdaki paragrafı okuyunuz. Okuduğunuz paragraftan hareketle yönergeleri uygulayınız. b) Başvurunuzun kabul edildiğini varsayarak bir hikâye yazınız. Yazınızda aşağıdaki sorulardan yararlanabilirsiniz. 1. Bu yolculuğa neden katılmak istiyorsunuz? 2. Ne tür hazırlıklar yapmanız gerekebilir? 3. Orada nelerle karşılaşacağınızı düşünüyorsunuz? 4. Dünya ve insanlık için böyle bir projenin önemi nedir? (8. Etkinlik)

Bilim ve Teknoloji

2100'deki Yaşamdan Bir Gün

Hikâye edici metin yazar.

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31

Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Yukarıdaki gazete haberini okuyunuz. Siz “drone” cihazına Türkçe karşılık olarak hangisini uygun buluyorsunuz? Niçin? b) Bu seçenekler dışında sizin de bir öneriniz var mı? Sebepleriyle birlikte açıklayınız? c) Alışveriş merkezlerinden hastanelere, lokantalardan apartman ve site isimlerine kadar

Okuma Kültürü

Dîvanû Lugât't- Türk'ün Bulunuş Hikâyesi

Yazma stratejilerini uygular.

1, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 31, 32

kullandığımız kelimelerin neredeyse tamamı yabancı kelime istilasına uğradı. Dilimizdeki yabancı kelime istilasına dikkat çekmek için yakın çevrenizde karşılaştığınız bir örnekten hareketle kısa bir haber metni yazınız. Haber metninizde 5N1K sorularının cevaplarını vermeyi unutmayınız. (11. Etkinlik)

Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.

a) Okumayla ilgili bir anınızı yazınız. Anınızı yazarken noktalama işaretlerini kullanmayınız. Noktalama işareti kullanılması gereken yerleri () ile belirtiniz. (8. Etkinlik)

Okuma Kültürü

İlk Çocukluk
(Dinleme Metni)

Yazma stratejilerini
uygular. 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19,
23, 24, 25, 27, 28, 31

Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Öğretmeniniz rehberliğinde belirlediğiniz bir gün sonunda aşağıdaki şablona bir günlük tutunuz. (10. Etkinlik)

Doğa ve Evren

İlk Kar

Yazma stratejilerini
uygular. 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18,
19, 25, 27, 28, 31

Metinde geçen bazı kelimelerden bir kavram havuzu oluşturulmuştur. Havuzdan seçeceğiniz kelimelerle “yaşama sevinci” temalı bir şiir yazınız. (7. Etkinlik)

Doğa ve Evren

Bu Sabah Hava
Berrak

Yazma stratejilerini
uygular. Şiir yazar. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14,
15, 16, 18, 23, 25, 28, 31, 32

Tablo 11’de Türkçe ders kitabındaki 7. sınıf yazma etkinliklerinden yaratıcı yazmaya yönelik olan etkinlikler gösterilmektedir. 7. sınıf Türkçe ders kitabında 45 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu etkinliklerden 13’ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Aşağıda, söz konusu etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

“8. *ETKİNLİK*: “Birlik, iş bölümü, çalışmak, üretmek, insan, verimlilik” kavramlarından hareketle bir hikâye yazınız. Hikâyenizi oluştururken “Yazdıklarımı Değerlendiriyorum” formundaki maddeleri göz önünde bulundurunuz.” etkinliği Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylerin yazılarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, duygu ve düşüncelerini açımlayarak genişletmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has hikâye unsurlarına yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“11. *ETKİNLİK*: Okuduğunuz “Munise” adlı metni konu bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerde hayal gücünü kullanmaya, imgesel bir dünya oluşturmaya, hazır metne çözüm önerileri sunmaya, çağrışımsal düşünmeye, kendine has benzetmelere, kahramanlara yer vermeye, metinde 5N1K sorularına cevap vermeye, yorumlayıcı düşünebilmeye imkân tanıdığı görülmektedir. Etkinliğin gerçekleştirilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımıyla birlikte ele alınabileceği düşünülmektedir.

“8. *ETKİNLİK*: Aşağıdaki kavram havuzunda verilen kelimeleri kullanarak “dostluk” konulu bir hikâye yazınız. Yazınızı zenginleştirmek için “atasözleri, deyimler ve özdeyişler” kullanınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireyin kendisine özgü yazının planını tasarlamasını ve olay örgüsünü oluşturmasını, yazısında orijinal karakterlere, benzetmelere ve mizahi öğelere yer vermesini, hayali unsurlara yer verebilmesini, düşüncelerini açımlayarak kendisine ait bir üslup oluşturabilmesini, dilin anlatım zenginliğinden faydalanabilmesini, somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesini sağlayabilmektedir. Bireylerde bu özellikleri oluşturmayı ve kalıcılığı sağlamayı amaçlayan bu etkinlik, yaratıcı olmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle de etkinliğin uygulanma aşamasında, önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun

kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ ve ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımının kullanımı seçilmelidir. Bu kazanım ile birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcılık özelliği göstermiş olacaktır.

“8. ETKİNLİK: Aşağıda verilen erdemlerden birini seçerek şiir yazınız. Yazdığınız şiire uygun bir başlık belirleyiniz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylere çağrışımsal düşünme ve imgesel bir dünya oluşturma fırsatı verdiği görülmektedir. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen bir unsuru yeni bir biçimde ifade etmeye, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, kendine özgü benzetmelere yer vermeye, özgün bir tarz oluşturmaya, metinler arasılığı kullanmaya, yazının başlığı ile içeriği arasında anlamlı bir ilişki kurmaya, yazıya uygun dikkat çekici bir başlık vermeye imkân tanıdığı için etkinlik yaratıcı özellikler barındırmaktadır. Belirtilen özellikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarıyla birlikte ele alınmalıdır.

“9. ETKİNLİK: Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Aşağıda verilen kavram havuzundaki kelimelerden hareketle bir şiir yazınız. Şiirinizi oluştururken noktalama işaretlerini kullanmayınız. Noktalama işareti kullanılması gereken yerleri () ile belirtiniz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin konu seçiminde özgür olabilmesini, çağrışımsal düşünebilmesini ve imgesel bir dünya oluşturabilmesini sağlamaktadır. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen bir unsuru yeni bir biçimde ifade etmeye, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, kendine özgü benzetmelere yer vermeye, özgün bir tarz oluşturmaya, kendi bakış açısına yer vermeye, duygu ve düşüncelerini akıcı bir dille ifade etmeye, metinler arasılığı kullanmaya imkân tanıdığı için etkinlik yaratıcı özellikler barındırmaktadır. Etkinlik aracılığıyla belirtilen özellikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ kazanımıyla birlikte ele alınmalıdır.

“7. ETKİNLİK: “Savaşın çocuklar üzerindeki etkileri” konulu uluslararası bir konferansa konuşmacı olarak davetli olduğunuzu düşünün. Yapacağınız bu konuşmanın metnini aşağıya yazınız. Yazınızda geçiş ve bağlantı ifadelerini (oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak) kullanınız. Metninizi aşağıdaki

“Yazdıklarımı Değerlendiriyorum” formunu dikkate alarak yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireyin hayal gücünü kullanabilmesini, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesini, empati yapabilme becerisinin gelişebilmesini, yazısında kendine ait bir üslup yaratabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesi, çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesine, kendi bakış açısına yer verebilmesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesine, düşüncelerini yazı içinde açıklarak geliştirmesine, eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine, yazısının planını tasarlayabilmesine fırsat sunduğu için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“7. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki yönergeler doğrultusunda etkinliği yapınız. a) Mustafa Kemal Atatürk ile mektup arkadaşı olduğunuzu düşünerek ona göndereceğiniz bir mektup yazınız. b) Yazdığınız mektubu yazım ve noktalama kuralları yönünden gözden geçirerek tespit ettiğiniz yanlışları düzeltiniz. Mektubunuzu sınıf panosunda paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünebilmesini, yazısını kendi hayatıyla ilişkilendirebilmesini, özgün benzetmelere, mizahi ögelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, alışılmadık dışında yazılar oluşturabilmesini, düşüncelerini yazı içinde açıklayarak geliştirmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“9. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Aşağıda kavram havuzunda verilen kelimelere uygun ek fiil ekleri getirerek bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık bulunuz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireylere çağrışımsal düşünme ve imgesel bir dünya oluşturma fırsatı verdiği görülmektedir. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen bir unsuru yeni bir biçimde ifade etmeye, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, kendine özgü

benzetmelere yer vermeye, özgün bir üslup oluşturmaya, metinler arasılığı kullanmaya, yazıya uygun dikkat çekici bir başlık vermeye, yazının başlığı ile içeriği arasında anlamlı bir ilişki kurmaya vb. yaratıcı niteliklere sahip olduğu görülmüştür. Belirtilen nitelikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ ve ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ kazanımlarıyla birlikte ele alınması uygun görülmektedir.

“8. *ETKİNLİK: Aşağıdaki paragrafi okuyunuz. Okuduğunuz paragraftan hareketle yönergeleri uygulayınız. b) Başvurunuzun kabul edildiğini varsayarak bir hikâye yazınız. Yazınızda aşağıdaki sorulardan yararlanabilirsiniz. 1. Bu yolculuğa neden katılmak istiyorsunuz? 2. Ne tür hazırlıklar yapmanız gerekebilir? 3. Orada nelerle karşılaşacağınızı düşünüyorsunuz? 4. Dünya ve insanlık için böyle bir projenin önemi nedir?”* etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, orijinal benzetmelere, kahramanlara, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“11. *ETKİNLİK: Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Yukarıdaki gazete haberini okuyunuz. Siz “drone” cihazına Türkçe karşılık olarak hangisini uygun buluyorsunuz? Niçin? b) Bu seçenekler dışında sizin de bir öneriniz var mı? Sebepleriyle birlikte açıklayınız? c) Alışveriş merkezlerinden hastanelere, lokantalardan apartman ve site isimlerine kadar kullandığımız kelimelerin neredeyse tamamı yabancı kelime istilasına uğradı. Dilimizdeki yabancı kelime istilasına dikkat çekmek için yakın çevrenizde karşılaştığınız bir örnekten hareketle kısa bir haber metni yazınız. Haber metninizde 5N1K sorularının cevaplarını vermeyi unutmayınız.”* etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin söz varlığını kullanabilmesini, yazısında kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesini, bilinen öğeleri yeni biçimde ifade edebilmesini, çağrışımlar

yaparak kendine özgü yazının planını tasarlayabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini, eleştirme, sorgulama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı olarak ifade edebilmesini, metinler arasılığı kullanabilmesini sağladığı düşünülmektedir. Etkinliğin, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımı ile eşleşmeye uygun olduğu belirlenmiştir.

“8. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Okumayla ilgili bir anınızı yazınız. Anınızı yazarken noktalama işaretlerini kullanmayınız. Noktalama işareti kullanılması gereken yerleri () ile belirtiniz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireyin kendisine özgü yazı planını tasarlamasını ve olay örgüsünü oluşturmasını, yazısında kendi hayatına özgü karakterlere, benzetmelere ve mizahi öğelere yer vermesini, çağrışımsal düşünmesini, düşüncelerini açıklamasını, dilin anlatım zenginliğinden faydalanmasını, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade etmesine sağlayabilmektedir. Bireylerde bu özellikleri oluşturmayı ve kalıcılığı sağlamayı amaçlayan bu etkinlik, yaratıcı olmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle de etkinliğin uygulanma aşamasında önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımının kullanımı seçilmelidir. Bu kazanım ile birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcılık özelliği göstermiş olacaktır.

“10. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki yönergeleri uygulayınız. a) Öğretmeniniz rehberliğinde belirlediğiniz bir gün sonunda aşağıdaki şablona bir günlük tutunuz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireyin kendisine has olay örgüsünü oluşturmasını ve yazı planını tasarlamasını, yazısında özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer vermesini, çağrışımsal ve çözümleyici düşünmesini, düşüncelerini açıklamasını, dilin anlatım zenginliğinden faydalanmasını, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade etmesini sağlayabilmektedir. Bireylerde bu özellikleri oluşturarak yaratıcılığı sağlamayı amaçlayan bu etkinliğin uygulanma aşamasında önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımının kullanımı seçilmelidir. Bu kazanım ile birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcılık özelliği göstermiş olacaktır.

“7. ETKİNLİK: Metinde geçen bazı kelimelerden bir kavram havuzu oluşturulmuştur. Havuzdan seçeceğiniz kelimelerle “yaşama sevinci” temalı bir şiir yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bireylere çağrışımsal düşünme ve imgesel bir dünya oluşturma fırsatı verdiği görülmektedir. Genel anlamda hayal gücünü kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen bir unsuru yeni bir biçimde ifade etmeye, somut sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, kendine özgü benzetmelere yer vermeye, özgün bir üslup oluşturmaya, metinler arasılığı kullanmaya imkân tanıdığı görülmüştür. Belirtilen nitelikler bireylere kazandırılırken yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlar içinden ‘Şiir yazar.’ kazanımıyla birlikte ele alınması uygun görülmektedir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında, 45 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden yaratıcı yazmaya uygun olan 13 etkinlik olduğu saptanmıştır. 7. sınıf Türkçe ders kitabı içinde ‘Kişisel Gelişim’, ‘Zaman ve Mekân’ teması içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik bulunamamış ve başka bir tema içinde yer alan ‘Türk Mutfak Kültüründe Kahve’ adlı metinde de yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe rastlanmamıştır. Ayrıca 7. sınıf kademesine yönelik belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.’ kazanımına yaratıcı yazmaya uygun etkinlikler içinde yer verilmediği görülmüştür.

4.2.4. Yaratıcı Yazmaya Uygun 8. Sınıf Yazma Etkinlikleri

Tablo 12

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlikler

Etkinlik	Tema	Metin	Kazanım	Form Maddeleri
Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Hangi basamakta olduğunuzu ve üst basamaklara yükselmek için neler yapabileceğinizi anlatan bir yazı yazınız. (9. Etkinlik)	Kişisel Gelişim	Martı	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 16, 19, 23, 24, 25, 28, 31, 32
Aşağıdaki gazete sayfasını inceleyip Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan bir gazete haberi hazırlayınız. Haberinizde o döneme ait fotoğraflar da kullanabilirsiniz. (10. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	Vatan Yahut Silistre	Yazma stratejilerini uygular.	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 31, 32
“Çanakkale Bugün Toz ile Duman” türküsünü dinleyiniz. Türkünün sizde uyandırdığı duyguları anlatan iki dördlük yazınız. (7. Etkinlik)	Millî Mücadele ve Atatürk	İstiklal Madalyası	Şiir yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 25, 26, 28, 31, 32
Anlamlardan hareketle harfleri karışık olarak verilmiş anahtar sözcükleri bulunuz. Bu sözcüklerin de içinde yer aldığı bir dördlük yazınız. (1. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Faydalı Bir İş Görmek Zevki	Şiir yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 26, 28, 31, 32
Kendinizi bir haber sunucusu olarak hayal ediniz. Aşağıya “gurbette olanların yaşadıkları sorunlar” ile ilgili 5N1K yöntemine uygun bir haber metni hazırlayıp arkadaşlarınıza sununuz. (6. Etkinlik)	Birey ve Toplum	Gurbet	Yazma stratejilerini uygular.	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 23, 24, 25, 28, 31, 32
“Anadolu, uygarlık, ana dil, toprak, medeniyet vs.” kavramlarının da yer aldığı bir şiir yazınız. Şiirinizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız. (7. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Anadolu Uygarlıkları	Şiir yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 28, 31, 32

a) Aşağıdaki çizgi romanı inceleyiniz. b) Siz de okuduğunuz Ergenekon Destanı'nın beğendiğiniz bir bölümünü çizgi roman hâline getiriniz. (9. Etkinlik)	Millî Kültürümüz	Ergenekon Destanı	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 28, 32
Seçtiğiniz herhangi bir konu ve türde yazı yazınız. Yazınızı yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız. (8. Etkinlik)	Zaman ve Mekân	Kalbin Sesi	Yazma stratejilerini uygular.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 19, 25, 26, 27, 28, 31, 32
Aşağıda Necip Fazıl KISAKÜREK'in yazdığı zaman konulu şiirin bir bölümüne yer verilmiştir. Bu şiirden hareketle siz de zamanla ilgili bir şiir yazınız. Şiirinizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız. (8. Etkinlik)	Zaman ve Mekân	Geçen Zaman	Şiir yazar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 25, 28, 31, 32
Ailenizle yaşadığınız yer ve bu yere nelerin anlam kazandırdığı ile ilgili bir hikâye yazınız. Hikâyenizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız. (8. Etkinlik)	Zaman ve Mekân	Satılık Ev (Dinleme/İzleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 32
Mevlânâ, Yûnus Emre, Hacı Bektâş-ı Velî gibi Türk büyüklerinin hayatlarını düşünerek "sevgi" konulu iki dörtlük yazınız. (9. Etkinlik)	Erdemler	Yunus Emre'nin Mezarları	Şiir yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 25, 28, 31, 32
Komşularınızla ilgili bir anınızı yazınız. Yazınızı yazım, noktalama ve anlatım bozukluğu yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız. (8. Etkinlik)	Erdemler	Emine Teyze'nin Çilek Reçeli	Yazma stratejilerini uygular.	5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 25, 27, 28, 31,
Yürekdede ve Padişah'ın cuma günü şehirde karşılaştığını düşünerek masalın devamını yazınız. (8. Etkinlik)	Erdemler	Yürekdede ile Padişah (Dinleme/İzleme Metni)	Hikâye edici metin yazar.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 31, 32

Tablo 12'de Türkçe ders kitabındaki 8. sınıf yazma etkinliklerinden yaratıcı yazmaya yönelik olan etkinlikler gösterilmektedir. 8. sınıf Türkçe ders kitabında 37 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu etkinliklerden 13'ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Aşağıda, söz konusu etkinliklerin yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

“9. **ETKİNLİK:** *Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Hangi basamakta olduğunuzu ve üst basamaklara yükselmek için neler yapabileceğinizi anlatan bir yazı yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin hayal gücünü geliştirme, imgelem bir dünya oluşturma, çağrışım yapmaya olanak sağlama, yazısında kendine ait bir üslup yaratabilmesine olanak sağlama, eleştirel bir gözle bakabilmeye, yorumlama yeteneğini geliştirmeye olanak sağlama gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“10. **ETKİNLİK:** *Aşağıdaki gazete sayfasını inceleyip Milli Mücadele Dönemi’ni anlatan bir gazete haberi hazırlayınız. Haberinizde o döneme ait fotoğraflar da kullanabilirsiniz.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilmeye olanak sağlama, çözümleyici düşünmeyi kullanabilmeye, yazısında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmeye, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmeye, sorgulama yeteneğini geliştirmeye, yazının planını tasarlamasına olanak sağlama gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini uygular.’ kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“7. **ETKİNLİK:** *‘Çanakkale Bugün Toz ile Duman’ türküsünü dinleyiniz. Türkünün sizde uyandırdığı duyguları anlatan iki dörtlük yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin yazma sürecinde duyu organlarını kullanabilmeye, yazısında özgün benzetme/benzetmelere yer verebilmeye, metnin başlığı ile metnin arasında ilişki kurabilmeye, yazısına uygun ilgi çekici bir başlık verebilmeye ve yazısında metinler arasılığı kullanabilmeye olanak sağlar gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Şiir yazar.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“1. **ETKİNLİK:** *Anamlardan hareketle harfleri karışık olarak verilmiş anahtar sözcükleri bulunuz. Bu sözcüklerin de içinde yer aldığı bir dörtlük yazınız.*” etkinliği

‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik, bireylerin imgesel bir dünya oluşturmaya, çağrışım yapabilmesine, yazısında kendine ait bir üslup yaratabilmesine, yazısında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesine, yazısına uygun ilgi çekici bir başlık verebilmesine, yazısında duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesine olanak sağlar gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Şiir yazar.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“6. **ETKİNLİK:** Kendinizi bir haber sunucusu olarak hayal ediniz. Aşağıya “gurbette olanların yaşadıkları sorunlar” ile ilgili 5N1K yöntemine uygun bir haber metni hazırlayıp arkadaşlarınıza sununuz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, çözümleyici düşünmeyi kullanabilmesine, yazısında bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesine, yazısında tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesine, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak geliştirmesine, metinde 5N1K sorularına cevap verebilmesine olanak sağlar gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Yazma stratejilerini uygular” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“7. **ETKİNLİK:** Anadolu, uygarlık, ana dil, toprak, medeniyet vs.” kavramlarının da yer aldığı bir şiir yazınız. Şiirinizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin yazısında duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesine, yazısına uygun ilgi çekici bir başlık verebilmesine, yazının planını tasarlamasına, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak geliştirmesine, yazısında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesine, yazısında kelimelere yeni anlamlar yüklemesine olanak sağlar gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Şiir yazar.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“9. **ETKİNLİK:** a) Aşağıdaki çizgi romanı inceleyiniz. b) Siz de okuduğunuz *Ergenekon Destanı*’nın beğendiğiniz bir bölümünü çizgi roman hâline getiriniz.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin yazısında özgün mizahi öğelere yer verebilmesine, yazısında bilinen bir öğeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirmesine, hayal gücünü kullanmasına, kendine ait bir üslup yaratmasına imkân tanır. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Hikâye edici metin yazar.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“8. **ETKİNLİK:** Seçtiğiniz herhangi bir konu ve türde yazı yazınız. Yazınızı yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bu etkinlik bireylerin hayal gücünü kullanabilmesine, yazısında özgün karakterlere yer verebilmesine, kendi bakış açısına yer verebilmesine, yazma konusunu belirlemede özgür olabilmesine, kendine özgü olay zinciri kurabilmesine olanak sağlar gibi yaratıcı özellikler ortaya çıkarabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Yazma stratejilerini uygular.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“8. **ETKİNLİK:** Aşağıda Necip Fazıl KISAKÜREK’in yazdığı zaman konulu şiirin bir bölümüne yer verilmiştir. Bu şiirden hareketle siz de zamanla ilgili bir şiir yazınız. Şiirinizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, sözcükleri farklı anlamlarda kullanabilmesini ve birden fazla duyu organını kullanabilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinlikte belirlenen niteliklere bireyleri ulaştırabilmek için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Şiir yazar.’ kazanımının kullanılabilmesi belirlenmiştir.

“8. **ETKİNLİK:** Ailenizle yaşadığınız yer ve bu yere nelerin anlam kazandırdığı ile ilgili bir hikâye yazınız. Hikâyenizi yazım ve noktalama yönünden düzenleyip

arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümleyici düşünme yeteneğini kullanabilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, orijinal benzetmelere, kahramanlara, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

“9. ETKİNLİK: Mevlânâ, Yûnus Emre, Hacı Bektâş-ı Velî gibi Türk büyüklerinin hayatlarını düşünerek “sevgi” konulu iki dörtlük yazınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre değerlendirildiğinde bu etkinlik bireylerin imgesel bir dünya oluşturmasına, çağrışım yapabilmesine, yazısında kendine ait bir üslup yaratabilmesine, yazısında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesine, somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesine, özgün benzetme ve mizahi öğelere yer verebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesine, bilinen öğeleri farklı biçimde yorumlayabilmesine, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesine fırsat veren yaratıcı özellikleri kazandırabileceği düşünülmüştür. Etkinliğin hedeflerine tam anlamıyla ulaşabilmesi için önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan “Şiir yazar.” kazanımıyla birlikte ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

“8. ETKİNLİK: Komşularınızla ilgili bir anınızı yazınız. Yazınızı yazım, noktalama ve anlatım bozukluğu yönünden düzenleyip arkadaşlarınızla paylaşınız.” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre ele alındığında bireyin kendisine özgü yazı planını tasarlamasını, özgün bir olay örgüsü oluşturmasını, kendi hayatına özgü karakterlere, benzetmelere ve mizahi öğelere yer vermesini, çağrışımsal düşünmesini, düşüncelerini açıklamasını, dilin anlatım zenginliğinden faydalanmasını, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade etmesini sağlayabilmektedir. Bireylerde bu özellikleri oluşturmayı ve bu özelliklerin kalıcılığını sağlamayı amaçlayan bu etkinlik yaratıcı olmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle de etkinliğin uygulanma aşamasında önceden belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazma stratejilerini

uygular.’ kazanımının seçilmesi uygun olacaktır. Bu kazanım ile birlikte uygulanacak olan etkinlik, yaratıcılık özelliği göstermiş olacaktır.

“8. *ETKİNLİK: Yürekdede ve Padişah’ın cuma günü şehirde karşılaştığını düşünerek masalın devamını yazınız.*” etkinliği ‘Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu’na göre incelendiğinde bireylerin imgesel bir dünya oluşturabilmesini, hayal gücünü kullanabilmesini, gerçek dünya ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesini, çağrışımlar yapabilmesini, çözümlayici düşünebilmesini, yazısında kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesini, kendine has benzetmelere, kahramanlara, mizahi öğelere yer vererek kendine ait bir üslup oluşturabilmesini, yazısının planını tasarlayabilmesini, çeşitli sözcüklerle anlatım dilini zenginleştirebilmesini, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesini, yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesini, 5N1K sorularına cevap verebilmesini sağladığı için yaratıcı olma özelliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu etkinliğin uygulanabilirliği için önceden saptanan yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Hikâye edici metin yazar.’ kazanımı ile eşleştirmek doğru olabilir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında, 37 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden yaratıcı yazmaya uygun olan 13 etkinlik olduğu saptanmıştır. 8. sınıf Türkçe ders kitabı içinde ‘Sanat’, ‘Hak ve Özgürlükler’ teması içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe saptanamamıştır. Ayrıca 8. sınıf kademesine yönelik belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan ‘Yazılarında mizahi öğeler kullanır.’, ‘Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.’ ve ‘Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.’ kazanımlarına yaratıcı yazmaya uygun etkinlikler içinde doğrudan yer verilmediği görülmüştür.

Tablo 13

Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan ve Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Etkinlik Sayıları

Sınıf	Yazma Etkinliği	Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlik
5	41	23
6	62	29
7	45	13
8	37	13
Toplam Etkinlik Sayısı	185	78

Tablo 13'te görüldüğü üzere, Türkçe ders kitaplarında (5, 6, 7 ve 8. sınıf) yer alan 185 yazma etkinliğinden 78'inin yaratıcı yazma becerisine uygun nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Türkçe ders kitaplarında 5. sınıfta 41 yazma etkinliğinden 23'ü; 6. sınıfta 62 yazma etkinliğinden 29'u; 7. sınıfta 45 yazma etkinliğinden 13'ü 8. sınıfta ise 37 yazma etkinliğinden 23'ü yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun niteliktedir. Buna göre, yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun etkinlikler en fazla 5. sınıf, daha sonra sırasıyla 6, 8 ve 7. sınıf düzeyinde yer almaktadır. Sınıf düzeyi arttıkça yaratıcı yazma etkinliklerinin artması beklenirken, aksine 5 ve 6. sınıflarda yaratıcı yazma etkinliklerinin fazla olması, 7. sınıfta bu sayının düşmesi ve 8. sınıfta ise tekrar artış göstermesi dikkat çekmektedir.

4.3. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin, Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 14

Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumu

Sınıf	Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanım Sayısı	Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinlik Sayısı	Yaratıcı Yazma Etkinlikleriyle Eşleşen Kazanımlar	Yaratıcı Yazma Etkinlikleriyle Eşleşmeyen Kazanımlar
5	4 (ortak kazanım)	23	Şiir yazar. Hikâye edici metin yazar. Yazma stratejilerini uygular. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	-
6	4 (ortak kazanım)	29	Şiir yazar. Hikâye edici metin yazar. Yazma stratejilerini uygular. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	-

7	5 (4'ü ortak kazanım)	13	Şiir yazar. Hikâye edici metin yazar. Yazma stratejilerini uygular. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.
8	6 (4'ü ortak kazanım)	13	Şiir yazar. Hikâye edici metin yazar. Yazma stratejilerini uygular.	Yazılarında mizahi öğeler kullanır. Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Toplam	19	78	-	-

Tablo 14 incelendiğinde, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 67 yazma kazanımından, 19'unun yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu belirlenmiştir. Ancak her kademedeki birbirini tekrar eden ortak kazanımlar çıkarıldığında, 28 yazma kazanımından sadece 6'sının yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu görülmektedir. 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan 185 yazma etkinliğinden ise 78'inin yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu nedenle yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Yaratıcı yazma etkinlikleriyle, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımların eşleşmesinde ise 6 kazanımdan sadece 4'ünün sınıflar arasında yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerle eşleştiği, 2'sinin ise hiçbir etkinlikle eşleşmediği tespit edilmiştir.

5. sınıflarda, 16 yazma kazanımından 4'ü yaratıcı yazmaya uygundur. Bu kazanımların hepsi, tüm sınıf düzeylerinde bulunan ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. 5. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 41 yazma etkinliği bulunmaktadır. Bu etkinliklerden 23'ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerin, 5. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan hepsiyle eşleşebilecek nitelikte olduğu belirlenmiştir.

6. sınıflarda, 14 yazma kazanımından 4'ünün yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenmiştir ve bu kazanımların hepsi, tüm sınıf düzeylerinde bulunan ortak kazanımlar içinde yer almaktadır. 6. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 62 yazma etkinliği bulunmaktadır ve bu etkinliklerden 29'unun yaratıcı yazmaya uygun nitelikte

olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerin, 6. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan hepsiyle eşleşebilecek nitelikte olduğu belirlenmiştir.

7. sınıflarda 17 yazma kazanımından 5'i, yaratıcı yazmaya uygun niteliktedir ve bu kazanımlardan 4'ünün sınıflar arası ortak kazanım içinde yer aldığı, diğer 1 kazanımın da 7. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir. 7. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 45 yazma etkinliği bulunmaktadır. Bu etkinliklerden 13'ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerin, 7. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 4'ü ile eşleştiği ancak 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' kazanımının hiçbir etkinlikle eşleşmediği belirlenmiştir.

8. sınıflarda, 20 yazma kazanımından 6'sı yaratıcı yazmaya uygun niteliktedir. Bu kazanımlardan 4'ünün sınıflar arası ortak kazanım içinde yer aldığı, diğer 2 kazanımın da 8. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir. 8. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 37 yazma etkinliği bulunmaktadır ve bu etkinliklerden 13'ünün yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı yazmaya uygun görülen etkinliklerin, 8. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 3'ü ile eşleştiği ancak 'Yazılarında mizahi öğeler kullanır.', 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' ve 'Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.' kazanımlarının, hiçbir etkinlikle eşleşmediği belirlenmiştir.

Veriler incelendiğinde, 5. sınıf düzeyinde yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenen 23 etkinlik ile yaratıcı yazmaya uygun olan 4 kazanımın birbirleri ile eşleştiği görülmüş ve kazanımlarla eşleşmeyen herhangi bir etkinliğe rastlanmamıştır. 6. sınıf düzeyinde ise yaratıcı yazmaya uygun olan 29 etkinlik ile yaratıcı yazmaya uygun 4 kazanımın birbirleri ile eşleştiği belirlenmiş ve yine kazanımlarla eşleşmeyen hiçbir etkinliğin olmadığı görülmüştür. 7. sınıf düzeyinde yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenen 13 etkinlik ile yaratıcı yazmaya uygun olan 5 kazanımdan 4'ünün eşleştiği görülmüştür. Ancak 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' kazanımının herhangi bir etkinlikle eşleşmediği tespit edilmiştir. 8. sınıf düzeyinde yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenen 13 etkinlik ile yaratıcı yazmaya uygun 6 kazanımdan 3'ünün eşleştiği belirlenmiş; 'Yazılarında mizahi öğeler kullanır.', 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' ve 'Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.' kazanımlarının ise herhangi bir etkinlikle eşleşmediği saptanmıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlar, ilgili alanyazın doğrultusunda benzer çalışmalarla karşılaştırılarak gerekli tartışmalar yapılmış, sonuçlardan yola çıkılarak önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar ve Tartışma

2018 yılında uygulanan Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının ve 2018-2019 eğitim öğretim yılı ortaokul kademesinde kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin, yaratıcı yazmaya uygunluğu yönünden incelendiği bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

5.1.1. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

Türkçe Dersi Öğretim Programında ikinci kademeye yönelik, sınıf düzeylerinde 13 ortak ve 15 ortak olmayan yazma kazanımı olmak üzere toplam 28 yazma kazanımının olduğu saptanmıştır.

5. sınıflarda, 16 genel yazma kazanımı içinden 13 yazma kazanımının, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı ve sadece bu kademeye özgü olarak ise kalan 3 kazanımın bulunduğu tespit edilmiştir. 5. sınıfta bulunan 16 yazma kazanımı arasından ise sadece 4 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu 4 kazanımın, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı görülmüştür.

6. sınıflarda, 14 genel yazma kazanımı içinden 13 yazma kazanımının, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı ve sadece 6. sınıfta karşılaştığımız bu kademeye özgü olarak ise kalan 1 kazanımın bulunduğu görülmüştür. 6. sınıfta bulunan 14 yazma

kazanımından sadece 4 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 4 kazanımın, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı tespit edilmiştir.

7. sınıflarda, 17 genel yazma kazanımı içinden 13 yazma kazanımının, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı ve sadece bu kademeye özgü olarak ise kalan 4 kazanımın bulunduğu görülmektedir. 7. sınıfta bulunan 17 yazma kazanımından sadece 5 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 5 yaratıcı yazmaya uygun kazanımın 4'ü, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almakta, diğer 1 kazanımında 7. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir.

8. sınıflarda, 20 genel yazma kazanımı içinden 13 yazma kazanımının, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı ve sadece 8. sınıfta karşılaştığımız, bu kademeye özgü 7 kazanımın bulunduğu belirlenmiştir. 8. sınıfta bulunan 20 yazma kazanımından sadece 6 kazanımın yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olduğu ve bu sebeple yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu 6 yaratıcı yazmaya uygun kazanımın 4'ü, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer almakta, diğer 2 kazanımında 8. sınıfa özgü olduğu belirlenmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında, kademeler arasında en fazla yaratıcı yazmaya uygun kazanıma 8. sınıf kademesinde, daha sonra ise 7. sınıf kademesinde, son sırada ise 5 ve 6. sınıflarda yer verildiği belirlenmiş ancak bu kazanımların tek başına yaratıcılığı geliştirmeye yeterli olmadığı düşünülmüştür. Bulut (2012) ise “2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu” adlı çalışmasında, yazma kazanımlarının büyük çoğunluğunun yaratıcı yazmaya uygun olmadığını, uygulanmakta olan Türkçe Dersi Öğretim Programının, yaratıcı düşünmeye yeterli düzeyde önem vermeyen bir anlayışla hazırlandığını ortaya koymuştur.

Türkçe Dersi Öğretim Programı, ikinci kademe de yer alan toplam 28 yazma kazanımından, 6 kazanımın bireylerde yaratıcılığı geliştirebilecek özellikte olduğu ve yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Diğer 22 kazanımın ise yaratıcı yazmaya uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. Birbirini tekrar eden kazanımlar ele alınmadığı takdirde, kendine özgü yaratıcılık niteliği bulunan ve yaratıcı yazmaya uygun olan 6 kazanım tespit edilmiştir. Bu kazanımlar şunlardır:

- Şiir yazar.
- Hikâye edici metin yazar.
- Yazma stratejilerini uygular.
- Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
- Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.
- Yazılarında mizahi öğeler kullanır.

Yazma kazanımlarından, çok azının yaratıcı yazmaya uygun olmasının 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyinde, yaratıcılığı geliştirmek için yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle yazma kazanımları içinde, yaratıcılığı geliştirmeye uygun kazanımların arttırılabileceği düşünülmektedir.

Bulut (2012), “2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu” adlı çalışmasında, Türkçe dersine ait amaç ve kazanımların yaratıcı yazma açısından uygunluğunu incelemiş ve uzman görüşü çerçevesinde 42 yazma kazanımından sadece 10 tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğunu belirlemiştir. Her iki çalışma, yazma kazanımlarının incelemesi yönünden benzerlik göstermektedir ancak bu çalışmada tekrar eden kazanımlar ele alınmadığı takdirde, 28 yazma kazanımından 6’sının yaratıcı yazmaya uygun olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada, 5. sınıf kademesinin de incelemeye alınması, kademeler arasında yaratıcı yazmaya uygun kazanımların farklılıklarına değinilmesi, seçilen yaratıcı yazmaya uygun kazanımların ortak kazanımlarına değinilmesi gibi farklılıklar söz konusudur.

5.1.2. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

Bulgular doğrultusunda, 5. sınıf Türkçe ders kitabında 41 yazma etkinliği olduğu görülmüştür. Bu yazma etkinliklerinin içinden, yaratıcı yazmaya uygun olan 23 yazma etkinliği olduğu saptanmıştır. Ders kitabı içinde, her tema ve her metinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik olduğu tespit edilmiştir. Belirlenen toplam yazma etkinliklerinin yarısının yaratıcı olmasından kaynaklı, her tema ve metinde yaratıcı

yazmaya yönelik etkinliklere yer verilmesinden dolayı 5. sınıf ders kitabı etkinliklerinin genel anlamda yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmüştür.

6. sınıf Türkçe ders kitabında, 62 yazma etkinliği olduğu belirlenmiştir. Bu yazma etkinliklerinin içinden, yaratıcı yazmaya uygun olan 29 etkinlik olduğu saptanmıştır. Her tema içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik saptanırken ‘Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam (Dinleme Metni)’ ve ‘Yemek, İçmek ve Sindirmek’ adlı iki metinde, yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe rastlanmamıştır. Bu verilere yönelik belirlenen toplam yazma etkinliklerinin yarısının yaratıcı olmamasından kaynaklı ve her metinde yaratıcı yazmaya yer verilmemesinden dolayı 6. sınıf ders kitabı etkinliklerinin tam olarak yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmemiştir.

7. sınıf Türkçe ders kitabında, 45 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden, yaratıcı yazmaya uygun olan 13 etkinlik olduğu saptanmıştır. 7. sınıf Türkçe ders kitabı içinde; ‘Kişisel Gelişim’, ‘Zaman ve Mekân’ teması içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik bulunamamış ve başka bir tema içinde yer alan ‘Türk Mutfak Kültüründe Kahve’ adlı metinde de yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe rastlanmamıştır. Bu verilere yönelik belirlenen 7. sınıf ders kitabı içinde bulunan yazma etkinliklerinden, çok az bir sayının yaratıcı olmasından kaynaklı, her metin ve temada yaratıcı yazmaya yer verilmediğinden, 7. sınıf ders kitabı etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygun olmadığı düşünülmüştür.

8. sınıf Türkçe ders kitabında, 37 yazma etkinliğine rastlanılmaktadır. Bu yazma etkinliklerinin içinden, yaratıcı yazmaya uygun olan 13 etkinlik olduğu saptanmıştır. 8. sınıf Türkçe ders kitabı içinde; ‘Sanat’, ‘Hak ve Özgürlükler’ teması içinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinliğe saptanamamıştır. Bu verilere yönelik belirlenen 8. sınıf ders kitabı içinde bulunan yazma etkinliklerinden, çok az bir sayının yaratıcı olmasından kaynaklı, her metin ve temada yaratıcı yazmaya yer verilmemesinden dolayı 8. sınıf ders kitabı etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygun olmadığı düşünülmüştür.

5. sınıf yazma etkinlikleri incelendiğinde, her tema ve metinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinliklerin yer alması, belirlenen toplam yazma etkinliklerinin yarısının yaratıcı olmasından kaynaklı, 5. sınıf ders kitabı etkinliklerinin genel anlamda yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmüştür. 6, 7 ve 8. sınıf ders kitabında bulunan yazma etkinliklerinden çoğunun yaratıcı olmamasından kaynaklı, her metin ve temada yaratıcı yazmaya yer verilmemesinden yaratıcı yazmaya uygun olmadığı düşünülmüştür.

Sınıf düzeyi arttıkça yaratıcı yazmaya uygun kazanım sayısı artış gösterirken, yaratıcı yazmaya uygun etkinlik sayısının ters orantılı bir şekilde azaldığı görülmektedir. Bu durumun, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin soyut düşünme becerilerinin gelişmesi ve ders kitaplarında yer alan metinlerde, olay yazılarından çok düşünce yazılarına daha fazla yer verilmesi gibi sebeplerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Odabaşı (2007), “Öğretmenlerin Görüşlerine Göre 4. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı Etkinliklerinin Kazanımları Gerçekleştirme Düzeyi” adlı çalışmasında, Türkçe öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin çoğunun bilişsel alandaki bilgi, kavrama, uygulama; az sayıda etkinliğin de analiz ve sentez basamağına yönelik olduğunu gözlemlemiştir. Duyuşsal alana yönelik az sayıda etkinlik olduğu, psikomotor alana yönelik ise yok denecek kadar az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Yaratıcı olmak için bilişsel alanın analiz, sentez basamaklarına çıkabilmek gerekir. Bu çalışmada ise kazanım ve etkinliklerin yaratıcı olma durumu incelendiğinde bazı sınıf kademelerinde analiz ve sentez basamaklarına çıkmaya çok az imkân verildiği belirlenmiştir ve bu yönüyle Odabaşı'nın çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

5.1.3. 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yaratıcı Yazmaya Uygun Etkinliklerin, Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlarla Eşleşme Durumuna İlişkin Sonuçlar

5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında, genel olarak 990 etkinlik bulunduğu ve bu etkinliklerden 185'inin yazma etkinliği olduğu belirlenmiştir. Bu 185 yazma etkinliği içinden, 78'inin yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu saptanmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programında (5, 6, 7, 8), genel olarak 67 yazma kazanımı olduğu ve bu kazanımlar içinden, sınıf düzeylerinde birbirini tekrar eden ortak kazanımlar çıkarıldığında, 28 yazma kazanımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 28 yazma kazanımı içinden 6'sının yaratıcı yazmaya uygun nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

5. sınıf Türkçe ders kitabı içinde, yaratıcı yazmaya uygun görülen 23 yazma etkinliği olduğu ve Türkçe Dersi Öğretim Programında bu kademeye ait yaratıcı yazmaya uygun 4 kazanım olduğu saptanmıştır. Bu 4 kazanımın, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı görülmüştür. Yaratıcı yazmaya uygun görülen etkinliklerin, 5. sınıflarda belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımların hepsiyle eşleştiği tespit edilmiştir.

6. sınıf Türkçe ders kitabı içinde, yaratıcı yazmaya uygun görülen 29 yazma etkinliği olduğu ve Türkçe Dersi Öğretim Programında bu kademeye ait yaratıcı yazmaya uygun 4 kazanım olduğu saptanmıştır. Bu 4 kazanımın, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı görülmüştür. Yaratıcı yazmaya uygun görülen etkinliklerin, 6. sınıflarda belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımların tamamıyla eşleştiği belirlenmiştir.

7. sınıf Türkçe ders kitabı içinde, yaratıcı yazmaya uygun görülen 13 yazma etkinliği bulunurken Türkçe Dersi Öğretim Programında bu kademeye ait yaratıcı yazmaya uygun 5 kazanımın olduğu belirlenmiştir. Bu 5 kazanımdan 4'ünün, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı, diğer 1 kazanımın da 7. sınıfa özgü olduğu görülmüştür. Yaratıcı yazmaya uygun görülen etkinliklerin, 7. sınıflarda belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 4'ü ile eşleştiği; 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' kazanımının 7. sınıfa yönelik yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerden herhangi biriyle eşleşmediği tespit edilmiştir.

8. sınıf Türkçe ders kitabı içinde, yaratıcı yazmaya uygun 13 yazma etkinliği bulunurken Türkçe Dersi Öğretim Programında bu kademeye ait yaratıcı yazmaya uygun 6 kazanımın olduğu saptanmıştır. Bu 6 kazanımdan 4'ünün, sınıflar arası ortak kazanımlar içinde yer aldığı; diğer 2 kazanımın da 8. sınıfa özgü olduğu görülmüştür. Yaratıcı yazmaya uygun görülen etkinliklerin, 8. sınıflarda belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlardan 3'ü ile eşleştiği; ancak 'Yazılarında mizahi öğeler kullanır.', 'Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.' ve 'Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.' kazanımlarının 8. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun etkinliklerden herhangi biriyle eşleşmediği tespit edilmiştir.

5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma etkinlikleri ve kazanımları incelendiğinde yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilen etkinliklerin, 5 ve 6. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımların tamamıyla eşleştiği; 7 ve 8. sınıf düzeyindeki yaratıcı yazmaya uygun kazanımların ise sadece bazılarıyla eşleştiği saptanmıştır. 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyleri arasında görülen bu değişkenliğin, ders kitaplarının hazırlanma sürecindeki eksiklikten ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada ikinci kademeye yönelik tüm sınıfların, Türkçe ders kitabı etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğu incelenmesi ve yaratıcı yazmaya uygun olan etkinliklerin, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar ile eşleştirilmesi, Bulut (2012)'un "2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programında Yer Alan Yazma Kazanımlarının

Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu” adlı çalışmasıyla arada olan diğer farklılıkları oluşturmaktadır.

Odabaşı (2007), “Öğretmenlerin Görüşlerine Göre 4. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı Etkinliklerinin Kazanımları Gerçekleştirme Düzeyi” adlı çalışmasında, 2006-2007 eğitim öğretim yılında öğretmenlerin görüşlerine göre 4. sınıf Türkçe öğrenci çalışma kitabı etkinliklerinin, kazanımları gerçekleştirme düzeyini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırma sonunda, kazanımları gerçekleştirmeye yönelik Türkçe öğrenci çalışma kitabında etkinliklere yer verildiği fakat etkinlik çeşidinin yetersiz olduğu hakkında öğretmenler görüşlerini bildirmiştir. Bu çalışmada ise ortaokul kademesinde kazanımların gerçekleşmesine yönelik etkinlikler söz konusuysen, belirlenen yaratıcı yazmaya uygun kazanımların her birini gerçekleştirmeye yönelik Türkçe ders kitabında yaratıcı yazmaya uygun etkinliklere yer verilmediği görülmüştür.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Kazanımların, öğrencilerde beceri hâline gelmesinde etkinliklerin önemi büyüktür. Türkçe Dersi Öğretim Programında, her beceri alanında kazanımlara yönelik hiçbir etkinlik örneğine yer verilmemiştir; bu durum öğretim programı için bir eksikliklerdir. Yaratıcı yazmaya uygun kazanımların, öğrencilerde beceri hâline gelmesinde etkinliklere daha bir önem verilmesi gerekir. Bu sebeple her bir kazanımın, farklı birçok etkinlikle birlikte işlenmesi gerekir. Programın düzenlenmesi veya yeni bir programın hazırlanması hâlinde, programın genelinde yer alan dil becerilerine ait alanların tamamına, daha özeldir yazma kazanımlarına, daha da özeldir yaratıcı yazmaya uygun olan kazanımlara bolca etkinlik örnekleri verilmelidir.
2. Türkçe ders kitaplarında, yaratıcı yazmaya yönelik daha fazla etkinliğe yer verilmelidir.
3. Okullarda, Türkçe derslerine ayrılan haftalık ders saatleri arttırılarak belirli zamanlarda tüm öğrencilerle yaratıcı yazma çalışmaları yapılmalıdır. Ayrıca bu konuya eğilimi daha fazla olan bireyler için hafta sonu kurslarında yaratıcı yazmaya yönelik atölye çalışmaları yapılmalıdır.

4. Okullarda bireylerin yaratıcı yazma etkinliklerini gerçekleştirebileceği, sunumlarını yapabileceği ve yazılarını paylaşabileceği yaratıcılık sınıfları oluşturulmalı ve bu sınıfların yeterli fiziki şartlara sahip olması sağlanmalıdır. Bu sınıfların var olması bireylerin yazma isteğini ve hevesini artırma noktasında etkili olacaktır.
5. Yaratıcı düşünme Millî Eğitim Bakanlığının temel amaçları içinde yer almaktadır. Bu nedenle bireyler sadece Türkçe derslerinde yaratıcı düşünmeye sevk edilmemeli, diğer ders öğretmenlerinin de bu yönde destek vermeleri gereklidir.
6. Yaratıcılığı geliştirme, yaratıcı yazma konularında Türkçe öğretmenleri öncelikli olmak üzere tüm öğretmenlere bu konuda hizmet içi eğitimlerin sunulması derslerdeki verimliliği arttıracaktır.
7. Bu araştırmada kazanımlar ve ders kitabı etkinliklerinden sadece yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülen yazma kazanımları ve etkinlikleri incelenmiştir. Buna benzer yapılacak çalışmalarda yaratıcı yazmaya uygun olmayan kazanım ve etkinlikler ele alınabilir ve uygun olmamalarının sebepleri üzerinde durulabilir. Yapılacak böyle bir çalışmanın bu çalışmayla birlikte ele alındığında daha zihin açıcı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ak, E. (2011). *Yaratıcı yazma tekniklerinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersindeki yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Akgül, A., Demirer, N., Gürcan, E., Karadaş, D., Karahan, İ. ve Uysal, A. (2018). *Ortaokul 7. sınıf Türkçe ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Arı, G. (2016). Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı sözlü iletişim öğrenme alanındaki kazanımlara eleştirel bir bakış. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 235-253. doi: <http://dx.doi.org/10.19126/suje.40827>
- Aslan, E. (2001). Torrance yaratıcı düşünce testi'nin Türkçe versiyonu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14, 19-40.
- Ataman, M. (2011). *Yaratıcı yazma için yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ataman, M. (2017). *Yaratıcı Türkçe dersleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-9.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Benzer, A. (2004). *Türkiye'de ana dili eğitimi müfredat programı 1913-1981*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma erişimine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Denizli.
- Bulut, K. (2012). *2006 Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı'nda yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Van.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceylan, S., Duru, K., Erkek, G. ve Pastutmaz, M. (2018). *Ortaokul 6. sınıf Türkçe ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Cheung, W.M. (2003). Teaching creative writing skills to primary school children in hong kong: discordance between the views and practices of language teachers. *Journal of Creative Behavior*, 37(2), 77-98.
- Cristopher, E. (1996). Teaching creative writing in the elementary school. ERIC Clearinghouse on Reading English and Communication Bloomington IN. Indiana University Library. Erişim Adresi: <https://www.ericdigests.org/1996-3/writing.htm>
- Çeçen, M. A. (2015). Yazma eğitimi açısından metin bilgisi. Özbay, M. (Ed.), *Yazma eğitimi* (s.131-148), Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 343-357.
- Demir, T. (2013). Yazma becerisine yönelik kazanımların ortaokulda gerçekleşme düzeyi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 45-56.
- Demirel, Ö. (2000). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Demirel Ö. (2013). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi
- Durukan, E. (2013). Öğretmen görüşleri açısından Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 1-14.
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 182-202.
- Erdoğan, Ö. (2012). *Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatım becerisine ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2018). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gündüz, O. ve Şimşek, T. (2016). *Anlatma teknikleri 2 uygulamalı yazma eğitimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güneş, F. (2012). Testlerden etkinliklere Türkçe öğretimi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 31-42.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2017). Türkçe öğretiminde etkinlik yaklaşımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(1), 48-64.
- Haykır, H.A, Kaplan, H., Kıryar, A., Tarakcı, R. ve Üstün, E. (2018). *Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Hong, E. ve Milgram, R. M. (2010). Creative thinking ability: domain denerality and specificity. *Creativity Research Journal*, 22(3), 272-287.
- Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 20, 158-165.
- İpşiroğlu, Z. (2006). *Yaratıcı yazma-Yaratıcı yazma çalışmalarında yazınsal metinlerin işlevleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kan, A.Ü. (2006). *Yeni ilköğretim programında öngörülen temel becerileri kazanmada beşinci sınıf sosyal bilgiler ve Türkçe derslerinin etkilerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi (Diyarbakır İli Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Elazığ.
- Karadağ, Ö. ve Maden, S. (2014). Yazma eğitimi: kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. Güzel, A., Karatay, H. (Ed.), *Türkçe öğretimi* (s.266, 270), Ankara: Pegem Akademi.
- Karatay, H. (2015). Süreç temelli yazma modelleri: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli. Özbay, M. (Ed.), *Yazma eğitimi* (21-48), Ankara: Pegem Akademi.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişisine etkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli.
- Kaya, B. (2013). Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan bir derleme. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(2), 89-101.

- Khan, H.I. (2011). Testing reative writing in Pakistan: tensions and potential in classroom practice. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(15), 111-119.
- Kırmızı, F.S. (2011). Yaratıcı yazma ürünlerinin bazı ölçütler açısından değerlendirilmesine ilişkin nitel bir çalışma. *Dil Dergisi*, 151, 22-35.
- Korkmaz, G. (2015). *Yaratıcı yazma yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterlik algularına, yazmaya ilişkin tutumlarına ve yazma becerisi akademik başarılarına etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Gaziantep.
- Kuvaç Kapar, E.B. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Lombirth, A. & Goouch, K. (2006). Golden times of writing: the creative compliance of writing journals. *Literacy*, 40(3), 146-152.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- May, R. (2007). *Yaratma cesareti*. (Çev: Oysal, A.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Mcvey, D. (2008). Why all writing is creative writing. *Innovations in Education and Teaching International*, 45(3), 289-294.
- Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim*, 33, 64-73.
- Mete, G., Karaaslan, M., Kaya, Y., Ozan, Ş. ve Özdemir, D. (2018). *Ortaokul 8. sınıf Türkçe ders kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1194). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. 2nd Edition. California: Sage Sage Publications Ltd.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

- Muşmal, H. ve Gürbüz, İ. (2018). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri nitel nicel karma tasarımlar için bir rehber. Aslan, Ş. (Ed.), *Nitel araştırmalarda veri toplama yöntemleri ve veri türleri* (s. 217-243), Konya: Eğitim Yayınevi.
- Odabaşı, N. (2007). *Öğretmenlerin görüşlerine göre 4. sınıf Türkçe öğrenci çalışma kitabı etkinliklerinin kazanımları gerçekleştirme düzeyi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Niğde.
- Oğuz, S.G. (2017). *Masalları birleştirme yoluyla ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Malatya.
- Oral, G. (2003). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özbay, M. (2003). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Ankara: Gölge Ofset.
- Özgenel, M. ve Çetin, M. (2017). Marmara yaratıcı düşünme eğilimleri ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46, 113-132. doi: 10.15285/maruaebd.335087
- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Pelcová, M. (2015). *Using creative writing as a tool for teaching english as a foreign language*, (Unpublished Master's thesis). Masaryk University, Faculty of Education: Çek Cumhuriyeti.
- Rıza, E.T. (2000). Çocuklarda ve yetişkinlerde yaratıcılık nasıl uyarılır?. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 68, 5-12.
- Samurçay, N. (1983). Zeka ve yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, 8(45), 4-12.
- San, İ. (1992). Yaratıcılık, iki düşünce biçimi ve çocuğun yaratıcı eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(12), 177-190.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Sünbül, A.M. (2005). *Öğretmenin dünyası*. Ankara: Micro Basım Yayın Dağıtım.

- Tabak G. ve Göçer A. (2013). 6-8. sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programının ürün ve süreç odaklı yazma yaklaşımları çerçevesinde değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 147-169.
- Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 919-940.
- Temizkan, M. (2014). *Yaratıcı yazma süreci*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tompkins, G.E. (1982). Seven reasons why children should write stories. *Language Arts*, 59(7), 718-721.
- Tonyalı, E. (2010). *Yaratıcı yazma uygulamalarının ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin yazma becerilerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Vardar, B. (1982). *Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Vural, R.A. ve Cenkseven, F. (2005). Eğitim araştırmalarında örnek olay (vaka) çalışmaları: tanımı, türleri, aşamaları ve raporlaştırılması. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 126-139.
- Weldoni, F. (2009). On assessing creative writing. *International Journal for the Practice and Theory of Creative Writing*, 6(3), 168-174. Doi: 10.1080/14790720903556734
- Yangın, B. (2005). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzunun değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), 477-516.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (2006). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, M. (2018). *Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma gelişim dosyası uygulaması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Yüksel, T. (2016). *Ortaokul 5. sınıf Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve sözel yaratıcılıklarına*

etkisinin incelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Antalya.

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018 Erişilme Tarihi: 15.12.2018

EKLER

Ek.1.Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu

YAZMA KAZANIMLARI VE ETKİNLİKLERİ İÇİN YARATICI YAZMAYA UYGUNLUK DEĞERLENDİRME FORMU		
MADDELER	EVET	HAYIR
1. Hayal gücünü kullanabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
2. İmgesel bir dünya oluşturmaya olanak sağlar.	☐	☐
3. Hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmeye olanak sağlar.	☐	☐
4. Yazma sürecinde öğrencilerin duyu organlarını kullanabilmeye olanak sağlar.	☐	☐
5. Somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilmeye olanak sağlar.	☐	☐
6. Çağrışım yapabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
7. Çözümleyici düşünmeyi kullanabilmeye olanak sağlar.	☐	☐
8. Yazısında özgün benzetme/benzetmelere yer verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
9. Yazısında özgün karakterlere yer verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
10. Yazısında özgün mizahi öğelere yer verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
11. Yazısında kendine ait bir üslup yaratabilmesine olanak sağlar.	☐	☐

12. Yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
13. Yazısında kelimelere yeni anlamlar yüklemesine olanak sağlar.	☐	☐
14. Yazısında bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
15. Yazısında çeşitli kelimelerle anlatım dilini zenginleştirebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
16. Kendi bakış açısına yer verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
17. Yazısında tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
18. Alışılmışın dışında yazılar oluşturmasına olanak sağlar.	☐	☐
19. Düşüncelerini yazı içinde açıklayarak geliştirmesine olanak sağlar.	☐	☐
20. Yazısında merak unsurunu ortaya çıkarabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
21. Metinde 5N1K sorularına cevap verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
22. Hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
23. Eleştirel bir gözle bakabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
24. Sorgulama yeteneğini geliştirmesine olanak sağlar.	☐	☐
25. Yorumlama yeteneğini geliştirmeye olanak sağlar.	☐	☐
26. Yazma konusunu belirlemede özgür olabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
27. Kendine özgü olay zinciri kurabilmesine olanak sağlar.	☐	☐

28. Yazının planını tasarlamasına olanak sağlar.	☐	☐
29. Metnin başlığı ile metnin arasında ilişki kurabilmesine olanak sağlar.	☐	☐
30. Yazısına uygun ilgi çekici bir başlık verebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
31. Yazısında duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesine olanak sağlar.	☐	☐
32. Yazısında metinler arasılığı kullanabilmesine olanak sağlar.	☐	☐

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyad, Ad: UYGUN, Aslıhan

Doğum Yeri ve Tarihi: Antalya - 23.10.1994

Eposta: aslihanuygunoutlook.com

Telefon: 0543 332 17 07

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum	Yıl
İlkokul	Cumhuriyet İlkokulu	2000-2005
Ortaokul	Ahmet Ferda Kahraman Ortaokulu	2005-2008
Lise	75.Yıl Cumhuriyet Anadolu Lisesi	2008-2012
Lisans	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2012-2016
	Türkçe Öğretmenliği Bölümü	
Yüksek Lisans	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2016-2019
	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	
	Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	

İŞ TECRÜBESİ

Görev	Kurum	Yıl
Türkçe Öğretmeni	Çağlayan Okulları	2017-2018
Türkçe Öğretmeni	Bahçeşehir Okulları	2019-.....

YAYINLAR

Coşkun, M. V., Özkaya, P.G., Çemrek,Z., Can, E., Tosun, K., Yoncacı, A., Ünlü, S., Uygun, A., (2017). Görünenden yola çıkarak görünmeyeni anlama: özü bulma. 2. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi, Muğla.